

EGYETÉRTÉS

Elfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A népdalok hőse.

Budapest, december 13.

Fokos Gyula Kárpátoktól Adriáig harcolja bánatát s az összes rendezett és rendezetlen országutakon fujja a nagy kesergőt: „Te csaltál meg, nem én téged, délibáb volt a hűséged!” Fokos Gyula nagy szomorúsága itt-ott átragad a környezetére s ilyenkor egy-egy boros hang még folytatja a népdalt: „verjen meg az isten téged!”

Hallgatjuk a népdalok hősenek keserves nótáját s amit érzünk, azt a népdalra népdallal válaszolva, leghivebben így fejezhetnők ki: „ennyi bánat sok volna egy lónak.” De aztán eszünkbe jut, hogy végre is ezt az ügyet nem lehet népdalokkal elintézni. Fokos Gyulát nem hívták mindig Fokos Gyulának s dalait ezelőtt nem az országutakon, hanem a parlament legmagasabb helyéről énekelte. S az a Justh Gyula, aki ma ugyan boldogan mondja, hogy végre kiszabadult az elnöki méltóság rabságából, de aki köztudomás szerint az elnöki méltóságban sem érezte magát rabnak, legfőlebb ha szabadkai értelemben: népdalba sirja bár nagy keservét, a nótával politikát akar csinálni s a népdallal Kossuth Ferenczet akarja föbe vágni. A politikai dalra, a főbevágó dalra pedig komolyabban kell válaszolni, noha az embernek kissé nehe-

zére esik ilyen körülmények között a komolyság.

Hát próbáljuk meg kihámozni Justh Gyula népdalából a komoly vádat. Justh Gyula azt akarja beénekelni a nemzet fülébe, hogy a függetlenségi párt szakadását Kossuth Ferencz akarta s nem ő, hogy a függetlenségi képviselők bankagítációját Kossuth fűtötte, mialatt igazában már kész volt a leszerelésre s hogy a függetlenségi párt nagy válópörében éppen azért Justh-nak van joga azt énekelni Kossuth felé: „te csaltál meg, nem én téged.”

Nos, ezzel a rigmusba szedett váddal szemben elegendő volna rámutatni, hogy maguk Justhék is a legutolsó pillanatig gögösen hirdették, hogy Kossuth minden hatvanhetes megkönyökés daczára velük tart. Maguk Justhék hirdették, hogy Kossuth az utolsó koronatanácsig mindenkor az ő álláspontjukat képviselte a király előtt. És hogy Kossuth, ha kezdettől fogva Justhék kiszorítására törekedett volna, ezt a nyár elején egészen más eredménnyel tehetné volna, mint késő őszel, amikor már Justhék, éppen Kossuth mellettük való állásfoglalása következtében, tért hódítottak a pártban: azt talán Justhék se tagadhatják le. De Kossuth az utolsó pillanatig csak ugyan Justhékkel tartott s a függetlenségi párt egységét nemcsak a lehetőség határáig, hanem még a lehetetlenség

felismerése után is biztosítani próbálta. Hiába figyelmeztették, hogy baj lesz belőle, ha állást nem foglal Justhék ellen; hiába tapasztalta maga is, hogy a függetlenségi párt a szakadatlan agitáció következtében leszögezi magát egy esetleg megvalósíthatatlan program mellé: mégis fontosabbnak tartotta a függetlenségi párt egységét, semhogy kimondja az elhatározó szót, mielőtt abszolút meggyőződést nem szerzett róla, hogy a korona ellentételezése legyőzhetetlen. Annyira lelken viselte a függetlenségi párt egységét, hogy inkább tűrte a párt tagjainak a bankterrorral való elkanyarítását, semhogy korábban vetette volna fel a pártkérdést, mint a király megmásíthatatlan akaratának felismerése előtt. A pártkérdés fölvetésének ilyen elhalasztásából pedig csak Justhéknek lehetett hasznuk, nem Kossuthnak. És mégis várt, mégis tűrt, mégsem vitte szakadásra a dolgot.

De mást is tud a nemzet, még pedig éppen Justhék ismételt nyilatkozataiból. Mert Justh sajtója hirdette az utolsó hetekig, hogy a külön bank s a gazdasági önállóság érdekében senki sem dolgozott szívósabban, mint Kossuth Ferencz. Vagy talán nem azon panaszkodott az egész hatvanhetes sajtó, hogy Kossuth a külön bank követelésével lehetetlenné tesz minden kibontakozást? A kormány lemondása

Miska ötletei.

Írta: Timár Szaniszló.

(Utánnovás tliose.)

Mintha érintkezésben lett volna egymással a föld s az ég. De idelelni a földön nem nagy örömet okozott ez az érintkezés. Legalább, aki az utcára került, az nem nagyon örvendezett neki. S mindenki úgy suhant végig az utcákon, mint az árnyék. Még az örségre felvonuló katonabanda is csak körvonalaiban látszik, s ha nem szólna a trombita, a dob, a ezintányér csengő csinnadrattával, bizony nem lehetne megkülönböztetni ezt a tömeget. Mert az égne és földeknek érintkezése sűrű, fojtó ködben nyilvánult, mely ismeretlen vizekből és tájakból törve elő, elborította ezt a szép világot s megfosztották gyönyörű sugaraitól és színeitől.

— Nehéz lesz ebben a ködben nyomon maradni, — mormogta magában egy ember, aki a többihez hasonlóan árnyék gyanánt törtetett tovább a sikamlós járdán; dühös volt egy kicsit a ködre, mely nagyon alkalmatlannak látszott előtte, mintha bizony más nem szenvedett volna szintén. Fűrészelve nézett maga elé, szaporán baktatva a járdán. Hol, az utca egyik oldalán ment, hol átszaladt a másra s közben buzgón emlegette a szenteket nem a legnyájasabban aposztrofálván őket, hogy így megnyomoritják munkájában köddel és síkos járdával a szegény embert.

Középtermetű, vagy harminczöt év kö-

rüli ember volt. Nyakát shawl takarta, mely állig ért neki. Kalapját mélyen a homlokába nyomta. Kopottas kabát volt rajta, mely lehetett ősz felöltő, télikabát is, aszerint a miut viselője egyiknek, vagy a másikkal kinevezte.

Kopó módon követett egy embert, akinek viszont kedvére volt a köd, mely láthatatlanná, vagy legalább is csak részben láthatóvá teszi az embert. Ez a hóna alatt vitt egy csomagot, mely bizonyára nem tűnt föl senkinek, csak annak, aki nyomon követte, s aki tudta, vagy sejtette, hogy mi van abban a csomagban.

— Csakugyan odatart, — szölt magában a nyomon követő. — Mindig gyanum volt arra a pinczére. Jó, hogy odarendeltem Bertókot. Szép kis meglepetésben lesz része!

Még egy-két kanyarodás s még néhány-szor átment a két ember a járda tulsó felére és vissza, miközben az egyik nyilván megtevesztés végett vágott át, noha nem tudta, hogy nyomon követi valaki. De a gonosztevők ha rosszban sántikálnak, még akkor is óvatosak, ha senkit sem éreznek a hátuk mögött. Hátha mégis ott ólalkodik mögöttük a veszedelem.

Végre egy utcasarkon lévő pinczehelyiség előtt megállt. Vagy tíz-tizenöt lépésre tőle az árnyéka, aki eddig követte. Azután botja végével megkopogtatta kétszer az ajtót s harmadszor is ugyanazt akarta tenni, de már erre nem volt módja. Az utána haladó ember, egy másikkal együtt, aki már ott állt a sarkon, megragadta mindkét karját s foj-

tott hangon, hogy feltűnést ne keltsen, odaszólt neki:

— A törvény nevében letartóztatom.

Ki tudná leírni a gonosztevő rémületét, akire akkor csap le a törvény keze, amikor legkevésbé hiszi? Szemei kidülledtek; arca fakó lett; nyakán megdagadtak az erek. Az első gondolata a menekülés volt. Ki akarta magát ragadni üldözőinek karjai közül. Ezek érezték a megfogott ember testének rángását. El is voltak készülve rá, meg gyakorlatuk is volt. Vaskapesok gyanánt szorították markukkal a kelepezébe került embert. A következő pillanatban már elvették tőle a csomagot s kezét guzsba kötve vitték tovább.

Az örszobában megvizsgálták a csomag tartalmát. Tizennyolcz darab drága ékszer volt benne. Valamennyi egy ékszerboltban történt betörésből származott.

A mi emberünk, aki az egyik tettest kifürkészte s nyomon követte, beszámolt a rendőrtisztviselőnek az ékszerekkel. Megmutatta valamennyit; azután pedig hozzátette: — Most pedig menjünk tovább. Az ékszereket magammal viszem oda, ahová a betörő vinni akarta. Sejtettem, hogy ott vannak az orgazdák. Kérek néhány embert segítségül. Alljanak őrt az utcasarkon, mialatt én a pinczébe lemegyek. Egyet teszek száz ellen, hogy másfélóra lefolyása alatt az egész orgazdabandát beszállítom ide, amint hogy a betörőt is beszállítottam.

A rendőrtisztviselő helyeslően bólintott a fejével.

nem azon az okon történt, hogy Kossuth és miniszter társai között a bankkérdésben nincs meg a szükséges egyetértés? S a koronatanács után a hatvanhetes berkekben nem azért indult nagy zokogás, mert Kossuth nem akarja a külön bank embereit kiszorítani pártjából? Mindezt akkor Justhék hirdették és nagyon diadalmasan hirdették. De aztán Kossuthnak is át kellett látnia, hogy a király megmásíthatatlan akaratára olyan fal, melynek felelőssége tudatában nem viheti a nemzetet s ennél fogva a legutolsó órában, ő reá nézve sokkal kedvezőtlenebb helyzetben, fölvetette a pártkérdést. De ekkor sem azért, hogy szakadás legyen, hanem azért, hogy az egész pártot meggyőzze és megnyerje a lehetőségek politikájának. Így dolgozott Kossuth az utolsó pillanatig a király megnyerésén s a függetlenségi párt egységének megővésén. A királylyal szemben hajthatatlan maradt, míg valamelyes eredményre csak halovány reménye is lehetett; pártjával szemben pedig az egység megmentése szempontjából addig várta, míg Justhék terrorja szinte eltántorította mellőle a pártot.

Hát van-e ilyen körülmények között igazság a Fokos Gyula rigmusos kesergőjében? Csakugyan joggal kurjantja Justh Kossuth felé, hogy „te csaltál meg, nem én téged”? Oh vándor hőse a népdalnak, tetetett bánat ez. Nem az a legény zokog itt az országúton, akinek szíve vérzik, mert elhagyta a kedvese; azt a házon kívül szeretkező férfit halljuk itt kurjongatni, aki örvend, hogy elszakadt a törvényes hitvesétől s megint vígan élheti világát. Fokos Gyula nem panaszkodik, hanem dicsekszik. Fokos Gyula azért dalol, mert nem fér a bőrébe örömebe. S az ilyen dicsekedő kesergésre mondja a népdal paraszti jókedvvel: „ennyi bánat sok volna egy lónak.” Mert a né-

pet nem lehet megcsalni. Megismeri az azt a fájdalmat, mely belül vérzik s meg tudja különböztetni attól a tetetett fájdalomtól, mely belül kaczag. S a Fokos Gyula nagy kesergőjén nevetni fog a nép.

Wekerle a királyhoz ment.

Utolsó kísérlet a fölmentés kieszközölésére.

Péntekre összehívták a képviselőházat.

Budapest, december 13

A kormány tagjai most már csak arra törekednek, hogy fixirozassák végleges távozásuk időpontját, — így jellemezte előtünk ma este a helyzetet egy olyan politikus, akinek módjában van belátni a politika kulisszái mögé.

Ez tehát a tárgya annak a tárgyalásnak, amely most folyik a király és a kormány között. A király ragaszkodik ahhoz, hogy a kormány, ha lemondott is, nyújtsa be az indennitási javaslatot a képviselőházban, mire a kormány azzal felel, hogy az indennitás szerzésére csak akkor vállalkozik, ha a király vagy föl hagyja a passzív rezisztenciával és az elébe terjesztett program alapján véglegesen megoldja a válságot, vagy pedig biztosítja arról, hogy az indennitás megszavazása után minden körülmények között megadja neki a végleges fölmentést. Ezzel utazott ma éjjel Wekerle Sándor miniszterelők Bécsbe a királyhoz. A politikai világban nagy érdeklődéssel várják a király és a kormány közt most folyamatban levő tárgyalás eredményét, mert ettől függ, hogy milyen magatartást fog tanúsítani a kormány a politika közvetlenül aktuális eseményeiben. A kormánynak, mikor a képviselőházban megjelenik és pénteken indennitást kér, nyilatkozatot kell tennie, miért van helyén és miért kér, rövid időre, kormányzati felhatalmazást. Hasonlóképpen a pártoknak is meg kell állapodniok abban, hogy a kormány eme nyilatkozatával szemben milyen álláspontra helyezkednek.

A miniszterelnök holnapi audienciája tehát mindenképpen nagy jelentőségű. Ha sikerül kieszközölnie, hogy a király az indennitás megszavazása után megadja a fölmentést, a kormány mindent el fog követni, hogy a képviselőház minél gyorsabban intézze el ezt a javaslatot. Utalni fog arra, hogy nem tekintik bizalmi kérdésnek, hanem a törvényes rend főtartására szükséges eszköznek. Viszont, ha a király nem tesz a fölmentésre ígéretet, a kormány egyszerűen a törvényre utalva fogja az indennitási javaslatot benyújtani, kijelentve, hogy nem kérnek bizalmi nyilatkozatot és a pártok tetszésére bízzák, hogy a javaslatot, amelyet kényszerűségből nyújtottak be, elfogadják-e vagy nem.

A helyzet tehát változatlanul sötét, amelyet még komorabbá tesznek azok a bécsi hírek amelyek azt mondják, hogy a király most sem fogja abbahagyni passzív rezisztenciáját és továbbra sem fog semmit sem csinálni. Bécsből már előre jelentik, hogy a király ez alkalommal is fönn fogja tartani magának a döntést, ebben az esetben pedig súlyos komplikációk várhatók:

Mai híreink itt következnek:

Miniszteri értekezlet.

Vasárnap déln a pénzügyminisztériumban Wekerle Sándor miniszterelnök elnöklésével és a kormány valamennyi tagjának részvételével miniszteri értekezlet volt, amelyen gróf Zichy Aladár, a király személtve körüli miniszter beszámolt a szombati királyi kihallgatása lefolyásáról és eredményeiről. Jelentése alapján a minisztérium két teljes órát, háromnegyed 12 órától háromnegyed 2-ig, megvitatta az aktuális politikai kérdéseket, különösen a képviselőház összehívásának kérdését, és általában a politikai helyzetet. A konferenciáról elsőként — alig félórával annak megkezdése után — Jekelfalussy honvédelmi miniszter távozott, aki ilyenformán az értekezleten történetekről közlést nem is tehetett. Tartózkodott azonban a nyilatkozástól gróf Apponyi Albert is, aki negyed órával miniszter társai előtt hagyta el a pénzügyminisztériumot. Az újságírók kérdéskérdésére mindössze onnyit válaszolt:

— A politikai helyzetet beszéljük meg.

— Okos ember maga, Miska. Ha sok ilyen detektívünk volna, de hamar megritkulnának a gonosztevők sorai!

— Attól ments isten, — mondotta Miska. A rendőrtisztviselő kérdően nézett rá.

— Ugy értem, kérem, hogy akkor, ha kevés volna a gonosztevő, miből élne a magunkfajta ember?...

— Vagy ugy?

— Meg aztán: mivel foglalkoznám? Nekem nemesak keresetem a gonoszok üldözése, hanem kedvem is telik benne. Olyan vagyok, mint a vadász, aki csak akkor érzi magát jól, ha lesen van és legjobban, mikor a vadat elejtheti. Már ez, kérem, a véremlen van. Mi lenne belőlem, ha a gonosztevők mind kipusztulnának?

A rendőrtisztviselő megértette a dolgot, annál is inkább, mert tudta, hogy Miska, a detektív, néhány év előtt még maga is üldözött vad volt. Ő is a gonosztevők sorából került ki s mikor néhány évig tartó börtönbüntetését leülte, felajánlta szolgálatait a rendőrségnek. A rendőrség nem irtózik az ilyenektől. Sőt szívesen is veszi igénybe őket. Tolvajnyelvet, tolvajfurfangot ki ismerne jobban, mint az, aki ehez a tisztos ezébe tartozik? De buvóhelyeiket, szokásaikat és összeköttetéseiket is ők ismerik legjobban. A rendőrség is onnan veszi a jót, ahol teljén.

A detektív több rendőrtisztviselő segítségével hozzálátott ahhoz, hogy átalakítsa magát. Az elfogott ruháját felöltötte s arcának maszkját is magára vette. Festéssel, diákomplastrommal egészen átalakította az arcát és

majdnem teljesen hasonlított a letartóztatott gonosztevőhöz. Az volt a terv, hogy a betörő maszkjában megy az orgazdatanyára, mintha el akarná adni nekik a rablott ékszereket. És így az egész díszes társaság a rendőrség kezébe kerül. Mialatt a detektív még megvizsgálta revolverét, hogy jól van-e megtöltve, az egyik tisztviselő megszólalt:

— De hátha a hangjáról mindjárt megismerik.

— Az is valami? — mondotta a detektív kicsinylően. — Rekedten fogok beszélni. Minden rekedt ember hangja egyforma. S esoda is, ha ebben az átkozott ködben be nem reked valaki.

— Ördögbe is, — volt a rendőrtisztviselő válasza, — ennek a Miskának ötletei vannak. Akármilyen gonosz esont volt valamikor, de most hasznavehető.

A detektív ment a büntanya felé. Utána némi távolságban, a tulsó oldalon néhány markos rendőr, akiknek az volt a hivatásuk, hogy adott jelre mellette teremjenek. Ugy tettek, mintha a detektívhez semmi közük sem lett volna.

Miska nem volt félénk; veszélytől nem rettegett; a haláltól sem félt. Eppen ezért nem tudta megérteni, mi a kő ütött hozzá s mi nyomja a szívet. Valami sajgásfélét érzett a szíve tájékán. Ismeretlen mélységekből törtek elő sajgásos hangulatok, melyek vagy viharos multjára emlékeztették, vagy a jövőnd bizonytalanságát fejezték ki. Kérdezte magában, mit jelent ez? De nem ő volt

az első s az utolsó sem, aki önmagát értette meg legkevésbé.

Amint a pinceajtóhoz ért, körülnézett, rendben van-e minden. Azután a botjával háromszor halkán megkopogtatta a vasajtót. Kis idő multár hallotta, amint a zárban megfordul egy kulcs. Ovatosan megnyomta az ajtót, mely engedett a nyomásnak. Belépett s maga mögött behuzta az ajtót.

— Ki az? — szólalt meg odalenn egy női hang.

A detektív egész lényében megremegett. Egy szempillantás alatt tisztában volt vele, hogy előbbi nehéz hangulatát a bekövetkező események sejtelmé okozta. Az, a detektíveknek is van talán lelkük s lelkük képes sejtelmekre, akármilyen kőrges szívűek különben.

Ez a hang!... Mintha egyszerre megváltozott volna a világ körülötte. Se kőd, se homály nem volt előtte többé. Pedig a pincében ugyancsak sötét volt. Egy lámpa égett csak; annak a fényét is egy ernyő fogta le s az asztalra verte. A helyiség többi része csupa merő sötétség volt.

A detektív rekedt hangon válaszolt:

— En vagyok, a Bálint.

— Ejnye, de rekedt vagy!

— Fene vigye ezt a nedves ködöt. Az szállt a torkomra.

— Elhoztad-e?

— Itt van a hónom alatt.

— Ide vele!

A detektív közelébb lépett az asztalhoz. Amennyire a lámpa ellenzője láttatná en-

Arra a további kérdésre, hogy a minisztérium foglalkozott-e konferenciáján a Ház összehívásának kérdésével is, így válaszolt:

— Az urak máris sokkal többet kérdeznek, mint amennyire felelhetnek.

Ponthon háromnegyed 2 órakor ért véget az értekezlet, amelyről *Wekerle* Sándor miniszterelnök kivételével, együttesen távoztak el a kabinet tagjai. *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter, aki elsőként kérdeztek meg az újságírók, ennyit mondott:

— Összehívjuk a képviselőházat.

Wekerle Sándor miniszterelnök, aki az értekezlet után rövid ideig hivatalos ügyeket intézett, távozásakor az újságírók kérésére, hogy tegyen közlést a miniszteri konferencián történetéről, így nyilatkozott:

— Megtárgyaltuk a politikai helyzetet és elhatároztuk, hogy összehívjuk a képviselőházat.

— Beterjeszti kegyelmes ur a Ház legközelebbi ülésén az indemnitásról való törvényjavaslatot? — kérdezte az egyik újságíró.

— Az indemnitás kérdése a miniszteri értekezleten nem volt megbeszélés tárgya.

Mikor tartja a Ház legközelebbi ülését?

— Erről még nem nyilatkozhatom — volt a miniszterelnök válasza: — Előbb a képviselőház elnökével kell tanácskoznom. Elvégre az elnök nélkül a Házat ülésre összehívni még sem lehet.

Wekerle Sándor miniszterelnök ezután *Vértési* Sándor miniszteri osztálytanácsos társaságában elhagyta a pénzügyminisztérium palotáját.

A miniszteri értekezletről a következő hivatalos jelentést adták ki:

A kormány tagjai mindenekelőtt meghallgatták gróf *Zichy* Aladár miniszter jelentését minapi királyi kihallgatásának lefolyásáról. Ezzel kapcsolatban behatárolták a politikai helyzetet. A kormány tagjai végre abban állapodtak meg, hogy a képviselőházat a legközelebbi napokban ülésre hivatalik egybe. Megbízták *Wekerle* Sándor miniszterelnököt, hogy *Gál* Sándorral, a képviselőház elnökével lépjen érintkezésbe, hogy megállapítsák a képviselőház összehívásának időpontját. Az indemnitás kérdése a miniszteri értekezleten nem került szóba.

A képviselőház összehívása.

Gál Sándor, a képviselőház elnöke vasárnap délelőtt Budapestre érkezett s átvette a

gedte, jól szemügyre vette a nőt. Vöröshaju, fehér arcu, kevéssé hizásnak induló nő volt. De elég volt egy pillantás. A detektív levágta az asztalra a csomagot. Futva került meg a nő, miközben könyei patakokban omlottak. Azután a megrémült asszony derekát átkapva, fuldokló hangon mondotta:

— Hát csak megtaláltalak, Minka?... Itt vagy megint?... Nem Bálint vagyok én, hanem Miska, a detektív.

Az asszony is megrendült. S azután a büntetés megindult a susogás, melyet csak csókok és ölelgetések szakítottak félbe. Elmondták egymásnak sorsukat az indulattól szaggatottan. A férfi azt, hogy a börtönből kikerülve nem tudta, hová lett a kedvese s mert nélküle az élet ugys semmivé vált, beállt detektívnek. A nő, azt, hogy mindenféle csöselék, tolvaj és betörő néppel szövetkezve folytatta előbbi életmódját. Egyik sem kérdezte a másiktól, hű maradt-e hozzá? Mit törődtek ők a hűséggel? Egymásra akadtak megint a hűn ösvényén, mely eredetileg is az ő ösvényük volt. Mindkettőnek égett a szíve s lángolt a szenvedélye. Sem új börtönajtók, sem üldöztetés, de talán a bitó árnya senki tudta ezt a lángolást enyhíteni.

— Most gondoljunk a menekülésre — ezölt végre a detektív, — ezt a tizennyolcz darab ékszeret magunkkal visszük. Én szereztem vissza a rendőrségnek, illik, hogy most meg én vegyem vissza a rendőrség kezéből.

Elmondta sebtiben, hogy az egyik utcasarkon markos rendőrök állnak, akik csak

képviselőház elnöki ügyeinek intézését. Az elnököt vasárnap délután meglátogatta *Wekerle* Sándor miniszterelnök és a képviselőház összehívása dolgában tanácskozott vele. A konferenciában részt vettek *Návay* Lajos és *Rakovszky* István alelnökök is. A Ház elnökségének a miniszterelnökkel való megállapodása szerint a képviselőházat e hónap 17-én, pénteken délelőtt tizenegy órakor ülésre hívják egybe. Az ülés napirendje: 1. Elnöki előterjesztések. 2. Intézkedés a további tennivalókról. Megállapították a szombati ülés napirendjét is, amelyre az elnöki előterjesztéseken kívül a háznap, a jegyzők és bizottsági tagoknak választását tűzik ki. Szombaton interpellációk lesznek.

A Justh-párt a pénteki ülésen a napirend második pontjánál nagy vitát készült provokálni, amelyet valószínűleg szombaton is folytatnak. Ezt mondja a Justh-párt egyik vezető tagja, aki így nyilatkozott a Justh-párt taktikájáról:

— A Justh-párt vezetője nyomban Kossuthék kivonulása után elhatározta, hogy a *Wekerle*-kormány ellen éles harcot indít a parlamentben. Természetes is, hogy ennek a kormánynak nemcsak, hogy az indemnitást, amelyről most előléni készül, nem szavazza meg, hanem elfogadását is megakadályozza. A kormány terve szerint a Ház pénteken összejül, szombaton pedig a képviselőház háznapgyi állására, a megrémült jegyzői tisztségekre és a Kossuthék lemondásával megüresedett bizottsági állásokra tűzik ki a választásokat. Mi ebbe nem megyünk bele. Tudtukkal a kormány pénteken a Házban nyilatkozatot fog tenni. Kell is, hogy tegyen, mert hiszen meg kell okolnia, miért kezdeményezte a Ház összehívását, amelyet a válság tartamára elnapoltunk és miért áll még mindig a kormányzat élén. Mi a kormány nyilatkozatán, hogy a helyzetről beszélhessünk, beterjesztést indítunk, amely jó néhány napot vesz majd igénybe. A további taktikáról nem nyilatkozhatom, szerdán majd mi is tartunk értekezletet. Ami az indemnitást illeti, az ellene való harcot már a pénzügyi bizottságban megkezdjük, ahol pártunknak elég szép számu a képvisellete.

A miniszterelnök a királynál.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma éjjel tíz órakor titkára, dr. *Bárczy* István kíséretében egy napi tartózkodásra Bécsbe utazott. A miniszterelnök a holnapi nap folyamán kihall-

jelre várnak, hogy behatoljanak a pinczébe. Ezeket akarta megnyugtani.

— Vedd magadhoz ezt a csomagot, Minka. Kis idő múlva menj föl a lépcsőn, ha én eltávoztam. Majd elhittetek valamit a rendőrökkel. Én azután nyomon foglak követni. Hadd higgyék, hogy nem akarlak szem elől téveszteni. Azután ők üthetik bottal a nyomunkat. Az ékszereket értékesítjük s bőven lesz mit aprítani a tejbe.

A detektív fölment a lépcsőn. A rendőröknek azt mondta, hogy nincs együtt az orgazdabanda. Egy leány fog eltávozni a pinczéből s ide hívja az egész társaságot. Álljanak ők csak résen. Ő maga nyomon követi a leányt s vissza fog térni vele és az egész társasággal.

A rendőrök vártak és újra vártak. Egész nap vártak. Mikor pedig az egyik végre telefonon jelentést tett, lassanként viláosság kezdett derengni a rendőrtisztviselők agyában.

— Botból nem lesz beretva, mint ahogy nem lesz kutyából szalonna — mondotta az egyik. — De ki is hitte volna, hogy ez a buzgó detektív megint beáll gonosztevőnek? Mégsem lep meg nagyon a dolog. Mert ennek a Miskának mindig nagyszerű ötletei voltak. S ha jól megfontolom, ez az utolsó ötlete, hogy a megszerzett ékszeret magának tartja, nem is volt rossz ötlet; talán a legfényesebb, mely eddig agyában megszületett.

gaton jelenik meg ő felségénél, hogy jelentést tegyen a tegnapi miniszteri értekezleten létrejött megállapodásokról, valamint a képviselőház egybehívásával összefüggésben álló kérdésekről, *Wekerle* miniszterelnök még a holnapi nap folyamán szándékszik visszatérni Budapestre.

Ismét gróf Zichy János.

Gróf *Zichy* János közvetítő kormányának terve ma ismét fölmerült. Politikusok körében ugyanis érdeklődést keltett az a körülmény, hogy gróf *Zichy* János Bécsben időzött az elmúlt napokban. Nem lehetetlen, hogy valóságot tartalmaznak azok a hírek, amelyek arról szólnak, hogy Bécsben valami folytatása volt a *Zichy* Jánossal kapcsolatos kísérletnek. Híre kelt annak is, hogy a gróf kihallgatáson volt *Ferencz Ferdinánd* trónörökösénél, minderről azonban pozitív jelentések nincsenek. Gróf *Zichy* János nagylángi birtokáról pénteken este utazott Bécsbe, Szüllő Géza volt néppárti képviselő társaságában, ahol három napot töltött s tegnap délután visszaérkezett Budapestre. A gróf és környezete erősen szűkszavú. Híresztelik azonban, hogy gróf *Zichy* ma hosszasan tanácskozott a kormány tagjaival, különösen *Wekerle* Sándor miniszterelnökkel, s egyelőre Budapesten marad. A kormány körvezetéből azt mondják, hogy ezek a hírek már nem bírnak jelentőséggel.

A képviselőház elnöksége a királynál.

A képviselőház elnökségének a múlt hétfőn kellett volna kihallgatáson megjelennie a király előtt, hogy megválasztása után bemutatkozzék. A kihallgatás akkor tudvalevőleg *Návay* Lajos alelnök betegsége miatt elmaradt. *Návay* azóta felépült és tegnap már résztvett az elnökség tanácskozásában. Az elnökség a jövő hét elején jelenik meg a király előtt.

A pártkörökből.

A negyvennyolczas függetlenségi *Kossuth*-pártkörben ma este ismét nagy számban jelentek meg a párt tagjai. Főnt jártak *Günther* Antal, a Kuria elnöke, *Gál* Sándor, a képviselőház elnöke, *Désy* Zoltán államtitkár, *Barabás* Béla, *Sághy* Gyula alelnökök, ifj. *Ugron* Gábor főispán és számos képviselő és kültag. Hét órakor megjelent a pártkörben *Kossuth* Ferencz kereskedelemügyi miniszter, a párt vezére, aki egy óránál hosszabb ideig élénken elbeszélgetett a párt tagjaival az aktuális politikai helyzetről. Gróf *Bethlen* István szóvá tette a lapoknak azt a híret, mint hogyha báró *Wesselényi* Ferencz, Kolozsvár város képviselője belépett volna a Justh Gyula vezetése alatt álló függetlenségi pártba. Ez a hír téves és valótlan. Báró *Wesselényi* nem csatlakozott a Justh-párthoz. A párt tagjai tisztelettel fogadták gróf *Bethlen* szavait. A politikai helyzetről beszélgetve a képviselők elárastották kérdéseikkel *Kossuth* Ferenczet az iránt érdeklődve, milyen állápontra helyezkedjék a párt az indemnitással szemben.

— Várjatok — felelte *Kossuth* Ferencz. — Ma még nem mondhatok semmit. Várjunk holnapig. Holnap az intéző-bizottság ülést tart, ott majd megbeszéljük a dolgot és szerdán a pártértekezlet fog határozni a párt jövődi magatartása fölött.

— Hát még mindig nem buktunk meg? — volt egy közbevetett kérdés.

— Bár már megbuktunk volna. — felelte *Kossuth* Ferencz.

Szóba került ezután a *Friedjunge*-pör is. *Kossuth* indignálódva utasította vissza azokat a támadásokat, amelyek a per során a pártot érik s hozzátette:

— Érdekes, hogy milyen erőfeszítéseket tesznek odafönn, hogy befeketítsék a *Kossuth*-pártot, pedig a párt lelkiismerete nyugodt és tiszta.

A további beszélgetés során *Gál* Sándor házelnök nagy elragadtatással emlékezett meg a hírlapíróknak az ő tiszteletére rendezett tegnapi lakomájáról. A párt *Andrássy*-uti új, díszes helyiségét szombaton avatják fel ünnepélyesen. A felavatást nagyszabásu lakoma követi majd. A párt intéző-bizottsága holnap délután hat órakor ülést tart. Szerdán délután öt

órakor pedig a párt a Pannónia-szállóban levő ideiglenes helyiségében Kossuth Ferencz elnöklésével értekezletet tart, amely után pártvacsora lesz.

Az alkotmánypart körhelyiségeiben ma megjelentek gróf Andrássy Gyula a párt vezére, Darányi Ignác és Jekelfalussy Lajos miniszterek, gróf Desseuffy Aurél, a főrendiház elnöke, Szerényi József és Bolcár Ferencz államtitkárok és számos képviselő és főispán. A pártban általában annak a reménynek adott kifejezést, hogy a képviselőház összejövetelével tisztulni fog a politikai helyzet és a megoldás nem fog sokáig késni. A párt valószínűleg pénteken este értekezletet tart, amelyen az indemnítási javaslattal fog foglalkozni. Szerdán este a végehajtó bizottság tart ülést, amelyen gróf Andrássy Gyula ismertetni fogja a helyzetet.

A Justh-párt klubjában ma este Justh Gyula tegnapi kirohanásáról beszélve ezeket mondta:

— Csak nem vártátok azt tőlem, hogy a mostani viszonyok között Kossuthnak bököket fogok mondani? Az a lelkes hangulat, amely a népgyűlésen engem fogadott, éppen azt a hitet erősíti meg bennem, hogy állásfoglalásunk jogosult s küzdelmünket a nemzet bizalma kíséri.

Ezután a beszélgetés a képviselőház legközelebbi üléséről folyt és hangsúlyozták, hogy a párt a képviselőház ülésének első napjától kezdve a legnagyobb eréllyel és a legteljesebb szervezettel fog a tárgyalásokon részt venni. A párt csitították este hat órakor értekezletet tart, amelynek napirendjére a párt több belügyén kívül a politikai helyzet megvitatása van kitűzve.

Justh Kossuth ellen.

Csanádpalotán Nagy Sándor, a nagylaki kerület képviselője beszámolója alkalmából népgyűlést tartott a függetlenségi párt, amelyen Justh Gyula is foglalkozott a politikai helyzettel. Megjelentek a népgyűlésen Lovász Márton, Nagy György, Rajk Aladár és Fábry Károly képviselők is. A pályaudvaron történt üdvözlésre Justh Gyula válaszolt. Örömeinek adott kifejezést, hogy nem rabja már az elnöki széknek, hanem a képviselőház legnagyobb pártjának élén áll. Bármilyen diszes is a képviselőház elnöki állása, otthagya, mert hamarabb volt függetlenség, mint képviselőházi elnök.

A népgyűlést a városháza előtt tartották. A gyűlés megnyitása után Nagy Sándor mondta el beszámoló beszédét.

Ezután Justh Gyula szólalt fel. Beszédében először azzal a váddal foglalkozott, hogy ők bontották meg a függetlenségi párt egységét. Kossuth Ferencznek csak ezeket mondhatja a magyar népdal: „Te hagytál el, nem téged, délibáb volt a hűséged.“ Ha Kossuth — folytatja Justh — nem lett volna a 67-esek által vezetett és félrevezetett vezér, akkor a pártszakadás sohasem következett volna be. Ő adta ki a jelszót, hogy agítani kell az önálló bank mellett, de ő dolgozott titokban ellene és országszerte diszkreditálni akarta a mozgalmat. Az uralkodóra nem lehet panaszunk, ő az érdekek által vezetett 67-esek téves információja alatt áll. Az osztrákokat diszkrét illeti meg, mert egyöntetűen tudnak állást foglalni az osztrák érdekek mellett. Ha a bankkérlelésben most nem következne be a szakadás, bekövetkezett volna a választójog kérdésében, mert olyan magyar ember nincs, akinek a pluralitást be lehetne adni. Bizony elszörül az ember szíve, amikor látja, hogy Kossuth Ferencznek magatartása nemcsak az ő személyét járja le teljesen, de a függetlenségi törekvésekkel szemben folytonos akadályt képez. Bizonyára megfigyelték önk Kossuth Ferencznek a kijelentéseit: „A függetlenségi párt korán jött többségre!“ „Elmegyek a harcba odáig, amíg leküzdhetetlen akadályokkal nem találkozom!“ „Nem megyek fejfel a falnak“ vagy példának okáért, amit néhány nap előtt a selmeczbányaiaknak mondott: „A különválásban csak egy szerencse van, hogy most már a függetlenségi párt megszűnt abszolút többség lenni.“ Nos hát tisztelt polgártársaim, ha a nagy Kossuth Lajosban csak akkora lélek lakozott volna, mint amilyen Kossuth Ferenczben van, akkor még ma is a jobbság rabigájában gürnyedne a nép, mert Kossuth Ferencz ugyan egy fikarcnyival sem tudta volna előbbre vinni Magyarországot. Most is ott volna az ország a középkor sötéttségében. Hízen azok az akadályok, amelyek a nemzeti bank,

a közgazdasági különválás útjában állanak, mind semmitmondó kicsinységek azokhoz képest, amelyek útjában állottak Kossuth Lajosnak, amikor a magyar népet felzabeditotta. Az olyan vezértől, amilyen Kossuth Ferencz, mestse meg az Isten minden jóbarátunkat, minden velünk tartó pártot; átengedjük őt mint vezért ellenségeinknek, vezesse csak őket és bizonyos, hogy a bukásba fogja vinni. (Hosszantartó zajos éljenzés, helyeslés és taps.). Nagyon természetes tehát, hogy mi nem maradhattunk együtt Kossuth Ferencznel, mert mi mindig és mindenkor elvi politikát és nem személyi politikát folytattunk, mi az elvek körül csoportosultunk, a mi nagyjaink, elhunyt vezéreink: Irányi, Mocsáry, Simonyi, Helfy, nem a jutalomért küzdöttek, de elveikért; azok nem követelték a pártjuktól, hogy az ő személyük körül csoportosuljanak és ha úgy kívánja a sors, ejtsék el elveiket, hogy a személyt menthessék meg a hatalom részére. Mi mindenkor elvi harcot folytattunk. Eljutottunk oda, hogy választanunk kellett elveink között és Kossuth Ferencz között. A választás elég könnyű volt, odaálltunk elveink mellé és elejtettük Kossuth Ferenczet. A függetlenségi pártba csak azok valók, akik út vannak hatva a függetlenségi párt demokratikus és szabadelvű nagy hagyományaitól. A mai egységes tábor nem fog meghátrálni egy puskagolyótól és meg fogják látni Bécsben, hogy ez a nemzet még él, még nincs elerőtlenedve, nem gyáva, hanem élni akar és jogaiért végsőkig való elszántsággal fog helyt állni.

Beszélték a többi képviselők is. Határozati javaslatot fogadtak el, amelyben csatlakozásukat mondják ki a függetlenségi 48-as pártához.

Az ország hangulata.

Kisbacsokereken Steiner Ferencz orsz. képviselő vasárnap délután tartotta beszámolóját. Részletesen ismertetve a politikai helyzetet, indokolta a negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-párt magatartását és eljárásának helyességét, mely semmivel sem változott, csak a bankkérlelésnek dátumhoz való kötését helytelenítette, mert az önálló bankot 1911-re felállítani lehetetlen. Több választópolgár felszólalása után a gyűlés egyhangú lelkesedéssel szavazott bizalmat Steiner Ferencznek és Kossuth Ferencz pártvezérnek. Schmidt Mihályt a választókerület elnökének és Domansky Károlyt alelnöknek választották meg egyhangúlag.

Sepsiszentgyörgyről jelentik: Brázy Zoltán az ilyefalvi kerület országgyűlési képviselője vasárnap tartotta beszámoló beszédjét Árkoson. Brázy képviselő állandó helyeslés mellett indokolta állásfoglalását, Perczekig tartó éljenzéssel fogadták azt a kijelentését, hogy neki egyedül Kossuth Ferenczben van bizalma. A bankkérlelésnek előtérbe való tolasát helytelen politikának tartja, ötletszerű politika helyett lassu, czéltudatos munkára volna szükség. Az önálló bank 1911-re meg nem valósítható s ezért helyteleníti Justh Gyula terminus-politikáját. A mai helyzetben attól kell félni, hogy a választói reformot a nemzet ellenére és veszélyére mások alkotják meg. Elitél a nemzetiségekkel való megalkuvást. Valóban már csak a népben van hite és bizalma, mert ha már a becsület magyar nép is elhinné, hogy Kossuth, Andrássy, Apponyi és többi nagyjaink a hatalomért hazájuk ellen törnek, akkor jobb volna mindnyájunknak elvonulni és jöjjön utánunk a vízőzön. Azt kell keresni, ami egyesít és nem azt, ami elválaszt. Ha egyetértünk, jöhet olyan helyzet, amikor egy nap alatt megvalósíthatjuk mindazt, amit ma az ország lángba borításával sem tudnánk elérni. Majd Ince Kálmán indítványára egyhangúlag határozatba ment, hogy az ilyefalvi kerület belép a negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-pártba. Kossuth Ferencz pártelnököt erről lelkes táviratban értesítették.

Pécsen Pleininger Ferencz beszámolóját népgyűlés keretében tartotta meg, melyet a függetlenségi és 48-as párt képviselőitében Holló Lajos alelnök vezetésével Ráth Endre, Jeszenszky Ferencz, Egrý Béla, Keresó György és Mady-Kovács János képviselők vettek részt. Pleininger beszámolója után Holló Lajos beszélt. Bővezetésül általánosságban foglalkozott az önálló vámtérlettel és az önálló jegybankkal. Szerinte a nemzet életére tör az, aki meg akarja fosztani a nemzetet a gazdasági önállóság legfontosabb szervétől, az önálló jegybanktól. A választói reform kérdésével foglalkozva, jelenti, hogy a függetlenségi párt az általános és egyenlő választói jogot kívánja a nemzeti érdekek védelmének biztosításával. A többi képviselők is mind mondtak beszédeket. Délben bankett volt, amelyen számos felkészítőt mondtak, este pedig a képviselők visszatértek a fővárosba.

Tiszavezenyén vasárnap délután a község választópolgárai népgyűlést tartottak, amely alkalommal Nagy Emil orsz. képviselőnek bizalmat szavaztak egy személyre, mint politikája iránt s ragaszkodásukról s hűségükről biztosították. Távirati-

lag üdvözölték Kossuth Ferenczet is, kifejezvéni iránta ragaszkodásukat.

Szatmár városa dr. Falusy Árpád főispán elnöklésével ma tartotta rendes havi közgyűlését. A közgyűlés elhatározta, hogy a fővárosi szabályzat figyelembe vételével új lakbérleti szabályrendeletet alkot. Napirendre volt tűzve Fejérvármegye átirata, mely Kossuth Ferencz iránt való bizalomnak nyilvánítását indítványozza. E felett a politikai pártok nagy harezra készültek, de a közgyűlés nagy többségének hangulata Kossuth Ferencz mellett nyilvánult meg. Miután azonban az átirat a közgyűlés napján érkezett, szabályszerűen tárgyalható nem volt s így a polgármester indítványára a következő közgyűlés napirendjére tűzött.

Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter a negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-párt elnöke a következő üdvözlő táviratot kapta Horgosról: Szeretett képviselőnk, Reök Iván beszámolója alkalmával összegyűlt Horgos községi gazda-közönőség, amidőn igaz lelkesedéssel üdvözli Nagyméltóságodat, egyben törhetetlen ragaszkodásáról is biztosítja. Isten áldását kéri áldásos működésére és szeretett hazánkra. Erdélyi János, a negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-párt elnöke.

Budapest, december 13.

A bán utazása. Zágrábról jelentik, hogy báró Rauch Pál horvát bán titkára, Krajncsics Műlán kíséretében holnap Budapestre érkezik.

Gróf Nákó Sándor bucsuja. Fiuméből jelentik: Gróf Nákó Sándor volt fiamei kormányzó ma bucsuzott el az összes fiamei állami hivataloktól, mely alkalommal gróf Wickenburg István kormányzóhelyettes vezetésével a kormányzóóság, a tengerészeti hatóság, a révhivatal és a többi állami hivatalok tisztelték nála. Holnap a katonai hatóságok tisztelegnek, a város pedig a rapresentanza rendkívüli ülésén bucsuzik tőle. Gróf Nákó Sándor 6000 koronát adományozott a város szegényeinek.

KÜLFÖLD.

A szerb kereskedelmi szerződés. Belgrádból jelentik, hogy a tavasszal megakadt kereskedelmi szerződéses tárgyalásokat most folytatták és a főbb irányelvekben megegyezés jött létre gróf Forgách és Milovanovics külügyminiszter között. Az új szerződés, amely a legtöbb kedvezmény alapján fog létrejönni, az amugy is erősen korlátozott szerb marhakivitelnek az osztrák-magyar monarchia területén való átvitelét meg fogja könnyíteni.

Az új olasz kormány. A kamarát december 18-ra egybehívták, az új kormány programnyilatkozatának meghallgatására. Andrea Torre képviselő, aki gróf Guicciardinának, az új külügyminiszternek bizalmasa, egy ujságírónak azt mondta, hogy a gróf őszinte barátja a hármasszövetségnek és igyekezni fog azt még szorosabbra fűzni — mindaddig, amíg az Olaszország érdekeinek megfelel. Fabri képviselőt igazságügyi, Ottavi képviselőt kinestári, Carboni képviselőt pénzügyi, Lucifero képviselőt igazságügyi, Celesia közmunkaügyi és Codacci-Pisanelli képviselőt földművelésügyi államtitkárokká nevezték ki.

A német birodalmi gyűlés ülése. A birodalmi gyűlés mai ülésén napirenden volt a szabadelvűeknek a küli szindikátusra vonatkozó interpellációja. Dalbrück államtitkár megígérte, hogy januárban ismét meginduló ülésezések folyamán fog válaszolni. Ezután folytatják a költségvetés tárgyalását. Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár emelkedik szólásra és a következőket fejté ki: Báró Haerdling, Bassermann és Högel képviselők fejtegetései kényszerítettek engem, hogy röviden visszatérjek az Elzász-Lotaringiához való viszonyra. A weissenburgi helottünneplés dolgában úgy a francia, mint a német lapokban nem egy túlzás volt olvasható. Ennek dacára tény az, hogy ebbe az ünnepélybe oly mozzanat került be, amelynek minden körülmények közt el kellett volna maradni. A birodalom kívánja és követeli, hogy a birodalmi tantomány lakói, ha politikai önállóságuk kibővülését elérik, a birodalom érdekében gazdálkodjanak

és első sorban jó németek legyenek. (Igen helyes!) Másrészt nem szabad minden Elzász-Lotaringiában felmerült kívánságot a birodalmi eszme ellen való lázadásnak tekinteni. Ideát és tulnan ezen ügyeket szabadon, minden sovíniszta túlzástól kell felfogni. Akkor Elzász-Lotaringia nem lesz többé nemzetiségi viszályok színhelye. *Schrader* képviselő kifejti, hogy *Bülow* herceg azért bukott meg, mert a haladás politikáját akarta. A szászországi katolikusellenes agitációt pártja nem helyeselheti. A Mannesmann-ügyben nem szabad a német érdekeket feláldozni. *Gans zu Putlitz* tiltakozik *Scheidemann* képviselő fejtegetései ellen, amelyek szerint a szövetség a porosz királyoknál hagyományos dolog.

Frank szociáldemokrata kijelenti: *Putlitz* képviselő ur szerint a szociáldemokraták megtették, ami emberileg lehetséges, hogy a pénzügyi reformot megrognák, de a nemzeti liberálisok különösen a sajtó útján a szociáldemokratákat túlhaladták az izgatásban és a tények elferdítésében. A Ferrer-féle kavargást még ma is folytatják úgy a sajtóban, mint gyűléseikben. Ez az utmutatója az államfentartó pártoknak.

A javaslatot hosszabb vita után a bizottság előtűsítették.

A spanyol községi választások. Spanyolországban tegnap folytak le a községi választások. Bilbaóban verekezés keletkezett, mely alkalommal 25 ember megebesült és 60-at letartóztattak. Madridban és Spanyolország többi nagyobb városában a liberálisok és republikánusok győztek. Magában Madridban, amennyire eddig ismeretes, 13 liberális, 12 republikánus, 2 konzervatív és egy tagja a katolikus pártnak lett megválasztva.

Nyugtalanág Szibériában. Pétervárról jelentik, hogy szibériai képviselők *Spjatsinsky* képviselő vezetésével a keleti Szibéria lakossága körében a fenyegető háborus veszedelem miatt uralkodó nyugtalanág folytán a dumában kezdő lépéseket tettek a távol keleti helyzet megvitatása iránt.

A francziák harcra Afrikában. A francia csapatok Acherat mellett (Felső-Szenegál) szétkergettek egy rablóbandát, miközben a francziák részén egy százados és 10 lövész elesett és 26 lövész megebesült. Az Elefántosont-partról érkezett hivatalos jelentések az ottani rendőresapatok több operációjáról számolnak be, melyeknek során a francia csapatok részéről egy hadnagy és kilenc lövész megebesült. A rakoncátlan törzsek megadták magukat és kiszolgáltattak 11.000 darab lőfegyvert.

Háboru az Unió és Nikaragua között. A nicaraguai háboru — mint Newyorkból jelentik — kikerülhetetlennek látszik. A forradalmók vezére, *Ratrada* nagy bajba jutott és táviratilag kért az Egyesült-Államok kormányától fegyveres támogatást. Öt ezer főnyi amerikai sereg azzal az ürüggyel, hogy az amerikaiak érdekét kell védeni, meg fogja szállani *Bulesfieldst*. *Zelaya* elnök kiáltványt bocsátott ki, amelyben azt hangoztatja, hogy az Unió fegyveres intervenciója jogosulatlan és nincs semmi ok a beavatkozásra, mert a két amerikai alattvaló kivégzése törvényes volt. Kilenc amerikai hadihajó uton van Nikaragua felé.

Bizalmi szavazat a török kormányának. A karök kamara ma folytatta a mezopotámiai hajózásra vonatkozó interpelláció tárgyalását. Az ellenzéki szónokok a koncessziós javaslat ellen beszéltek, mert ezáltal Mezopotámia angol befolyásnak van kiszolgáltatva. Hosszas vita után a kamara az ellenzék heves ellentállása mellett elfogadta a vita lezárására vonatkozó indítványt és 168 szavazattal 8 ellen elfogadta az ifjú-törökök vezérének a nagyvezér által helyeselt napirendjét, amely szerint a kamara a kormányállás pontját a hajózás ügyében helyesli és a kormánynak bizalmat szavaz. (Helyeslés.) A nagyvezér köszönetet mondott a bizalmi szavazatért és kijelentette, hogy a kabinet mindent el fog követni, hogy még méltóbb legyen e bizalomra.

A Friedjung-pör.

— Vita a bizonyítás tárgyában. —

Bécs, december 13.

Supilo, aki *Harpner* doktortól megvonta a védői megbízást, személyesen folytatja védekezését abban a sajtópörben, mely megdöbbentő módon tárta föl a horvát koalíció szennyességét. Báró *Chlumetzky* vallomása után a szerb-horvát koalíció hősnének nagyon rosszszul áll a szénája. Bárha barátai mindent elkövetnek, hogy a koronatanu lesújtó leleplezésének élet vegyék és *Chlumetzky* szavahihetősége ellen kételyt támaszszanak, az igen kevéssé sikerül nekik s az elvarátok többsége is abban a véleményben van, hogy *Supilo* politikailag halott.

A mai tárgyaláson a bizonyítás keretei tárgyában folyt vitakozás. E tárgyban a bíróság holnap határoz s nem lehetetlen, hogy holnap a tárgyalást — addig, amíg az új tanúk beérkeznek, fölfüggesztik.

Mai tudósításunk a következő:

A szombati események után a mai tárgyalást nagy érdeklődéssel várták. A hallgatóság ma még nagyobb számmal jelent meg, mint eddig. Mindjárt a tárgyalás megnyitása után *Supilo* szót kért, hogy rövid nyilatkozatot tehessen. A vádlók teljes számmal jelentek meg, utolsónak *Supilo*, s azt mondta az elnöknek, hogy horvát nyelven akar beszélni. Mielőtt beszélni kezdett volna, bejelentések és indítványok történtek.

Az elnök tudatta, hogy távirati kérdésére a horvát országos kormánytól távirati választ kapott, amely szerint a mostani horvát országgyűlésbe a választás 1908 február 27-én és 28-án volt. Az országgyűlést márczius 12-én nyitották meg és királyi leirattal márczius 14-én elnapolták. Miután az országgyűlés nem alakult meg, ennélfogva pótválasztás sem lehetett.

Benedikt dr. a védelem érdekében arra kéri az elnököt, hogy már most ex praesidio is olvastassa föl azt a vezérkari rendeletet, amelyet mint védő már szombaton délelőtt megemlített.

Az elnök teljesíti a védőügyvéd kérését és fölolvastatja a belgrádi osztrák és magyar katonai attasénak a bandák fölállításáról szóló jelentését.

A bizonyítás kiterjesztése.

Benedikt dr.: Több indítványt akarok előterjeszteni. A magánvádlók között van az inkriminált cikik által meg nem támadott és meg nem sértett *Tomisics* altábornagy. Indítványozom az altábornagy urnak tanuként való kihallgatását arra nézve, hogy a fölolvastott okirat formája és tartalma szerint csakis a vezérkartól eredhetett továbbá, hogy az iratokhoz mellékelt térkép csak a vezérkar készíthette és hogy a bandák betörésének megakadályozása a hadügyminiszteriumnak nagy költséget okozott. *Spalajkovic* szerb osztályfő azt állította, hogy sohasem levelezett montenegróiakkal és sohasem beszélt politikusokkal Boszniában. Azt mondja, hogy Szerajevóban apósának házában idilli napokat élt. Egészen bizonyos, hogy az osztályfő ur Szerajevóban külföldi publicistákkal politikai beszélgetéseket folytatott, ezt azonban nem bizonyíthatom, mert ezek a tanúk külföldiek. Azonban erre vannak osztrák tanuim is. Indítványozom tehát *Hadzi Risto Damjanovic* szerajevói lakosnak, a szerb ellenzék vezérének és dr. *Gavrillo* ügyvédnek megidőzését. Indítványozom továbbá egy harmadik tanunak megidőzését; ez a tanu *Zagorac* horvát képviselő, aki szintén a koalíciónak tagja. Vele ugyanis az történt, hogy a királynál való kihallgatás megadására vonatkozó kérelmét elutasították. *Zagorac*ot ez az elutasítás nagyon meglepte és megkérdőzte az okát, minthogy lojálisan gondolkodik és minden cselekedete lojális. Kérésére azt felelték neki, hogy olyan embereket, akik a monarchiával ellenséges viszonyban levő állam alattvalóival leveleznek, nem fogad a király. *Zagorac* erre fölkereste *Supilót* Budapesten és fölvilágosítást kért tőle. *Supilo* azt felelte neki, hogy egyáltalán semmit sem tud a külfölddel való levelezésről és hogy az egész dolog bizonyosan tévedésen alapszik, mert nincsen semmiféle illejális összeköttetés a külfölddel. De *Zagorac* ezzel nem elégedett meg és mázhoz *Spalajkovic*hoz fordult, aki azt felelte neki, hogy a külfölddel való jelzett összeköttetés csakugyan megvan, ez azonban csak Horvátország javára van. Annak bebizonyítása végett, hogy *Spalajkovic* ezt a nyilatkozatot csakugyan megtette, hivatkozom egy *Zenlo* nevű varasdi kávéra és magára *Zagoracra*. Végül kérem kihallgatni

Sachs tanut, aki itt jelen van. Még a bíróság tudomására kívánom hozni, hogy *Supilo* urtól dr. *Harpner* tegnapi levelet kapott. (Dr. *Benedikt* felolvassa *Supilo* levelét, melyben képviselőt *Harpner*től megvonta.)

Az elnök: *Supilo* ur, más képviselőről gondoskodott-e, vagy ön maga fogja-e magát képviselni?

Supilo: Talán jobb volna, ha horvát nyelven beszélnék, mert németül nem tudom magamat jól kifejezni.

Az elnök: Kérem, hiszen van horvát tolmácsunk is.

Supilo (horvátul): Egyelőre magam fogom magamat képviselni amíg képviselőm Bécsbe megérkezik. *Benedikt* ur oly kifejezéseket használt, amelyek ellen a legnagyobb energiával tiltakozom. A tárgyalás további folyása be fogja bizonyítani, hogy az nevet igazán, aki utoljára nevet.

Friedjung: A bemutatott iratok valódisága ellen tett kifogások közül csupán egy látszik komolynak, az ugyanis, amely a horvát képviselőválasztásra vonatkozik. De ennél sokkal fontosabb a belgrádi osztrák s magyar katonai attasénak jelentése, aki meg tudta táviratozni, hogy ott meg ott bandákat állítottak föl, amely jelentés alapján készítettette el a vezérkar a zöld könyvhöz mellékelt térképet. Nagyon fontos az a körülmény, hogy a vezérkar megerősítette a katonai attasé jelentésének valódiságát. Nem tudom eleget ismételni, hogy vádjaink csak azokra az urakra vonatkoznak, akiknek neve a Szlovenszki Jug jegyzőkönyveiben előfordul és hogy semmi okunk sincs arra, hogy más vádlókat is gyanúsítsunk. Ezért hivatkozom *Tomisics* altábornagy urra, mint tanura, hogy bebizonyítsam, mily óvatosan jártunk el.

Harpner dr.: Arról az indítványról, hogy a *Spalajkovic*ossal való beszélgetés dolgában tanuk idéztesse meg, később fogok nyilatkozni. Én is kérem, hogy *Tomisics* altábornagy vádló, mint tanu hallgattassék ki. Kijelentem, hogy a Szerbiának Montenegroval való viszonyáról eddig fölhozott dolgokhoz a magánvádlóknak mindaddig nincs közük, amíg a köztük és Szerbia között való viszonyát és összeköttetést be nem bizonyították, amíg nem bizonyítják be, hogy bizonyos szerbiai szervezetekkel, amelyek Baszniába bombákat akartak csempészni, kutakat meg akartak mérgezni, összeköttetésben voltak. A vezérkar jelentése sem feltétlenül valódi, de azért meglehet, hogy száz okirat között egy mégis valódinak fog bizonyulni. Indítványozom oly tanuk megidőzését, akik a fiúmei határozatról s az erre a határozatot megteremtő politikai bonyodalomról fognak vallani. Kérem, hogy evégből *Lajinja*, *Biankini* és *Spisic* dalmátországi horvát képviselőket hallgassák ki, akik az erre vonatkozó körülményeket alaposan ismerik. Ezek az urak most, miután a birodalmi tanács együtt van, Bécsben tartózkodnak és ennélfogva könnyen megtalálhatók.

Az elnök a tárgyalást tíz perczre föl akarja függeszteni, de ekkor fölemelkedik *Supilo* és a következőket mondja:

— Ujabb bizonyító indítványokat kívánok előterjeszteni. Indítványozom ugyanazoknak a tanuknak megidőzését, akiket már dr. *Harpner* ur is megidézett. Azonkívül kérem, hogy *Tomisics* helytartósági alelnök urat mint tanut hallgassák ki arról, hogy sohasem kaptam tőle egyetlen fillért sem. Indítványozom továbbá *Kacánszki* László kihallgatását, akiről báró *Chlumetzky* azt mondta, hogy a bosnyák kormány bizalmas embere s aki az igazságnak megfelelően azt fogja vallani, hogy sohasem adott nekem egyetlen fillért sem, hogy sohasem voltam *Chlumetzky*val az ő lakásán, hogy egész életemben csak egyszer voltam nála és ekkor keleti szőnyeget mutatott nekem s hogy ez alakkor csak az ő nőtestvére volt jelen.

Az elnök: Legyen szives, *Supilo* ur, *Kacánszki* címét megmondani.

Supilo: Nem tudom a címét, de majd ki fogom nyomozni. Indítványozom továbbá gróf *Szapary* László volt fiúmei kormányzó megidőzését. Meglehet, hogy gróf *Szapary* egyszer tréfából mondott rólam affélet, de ki fogja jelenteni, hogy sohasem beszélünk egymással és hogy sohasem kaptam tőle egyetlen fillért sem. Éppen abban az időben, amikor állítólag pénzt kaptam tőle, a magyar kormány ellen folytatott harcrom miatt lapomat, a *Novi Liszt*-et, minden második nap elkobozták.

Milovanovic nyilatkozata.

A szerb sajtótudó a következő kommunikét bocsátotta ki: Dr. *Milovanovic* szerb külügyminiszter dr. *Masarik* reichsrathi képviselőtől a következő táviratot kapta:

Bécs, Reichsrath, délelőtt 11 óra. Legutóbbi beszélgetésünk alapján kérem precíz és határozott választ arra vonatkozólag, mi az igazság a *Friedjung*-okmányok körül, hogy közlését a törvényszék előtt felhasználhassam.

Masarik, képviselő.

Milovanovics külügyminiszter erre a következő választáviratot küldte:

Masarik reichsrathi képviselő. Bécs, Reichsrath. Táviratára válaszolva, kategorikusan kijelenthetem, hogy nemcsak a Friedjung által előterjesztett okmányok, amennyiben a szerb kormányra és szerb diplomáciára vonatkoznak, hamisak, hanem hogy egyáltalán ilyen természetű valódi okmányok nincsenek, mert se Supiló, se Tribicevics, se Medakovic, se egyáltalán senki azok közül, akiket Friedjung ebbe az ügybe belekever, nem kapott soha, semmi cím alatt közvetve, vagy közvetlenül pénzt a szerb kormánytól és mert a szerb kormány olyan üzemeket, aminőkkel Friedjung a horvát-szerb koalíciót vádolja, sohasem szervezett, sohasem szubvenzionált s azokról sohasem tudott.

Hozzáteszem még, hogy állítólagos instrukcióim a bécsi szerb követhez és a budapesti szerb konzulhoz, *otromba koholmánya egy hamisítványnak*, aki ép oly kevéssé ismeri írásbeli érintkezésünk formáit, mint politikánk vezéreszméit.

Harpner kijelenti, hogy a meghívandó külföldi tanúk közül senkinek sem kell tartózkodnia az igazság kimondásától, mert senkinek semmi baja nem fog történni. Közli ezután, hogy Massaryk reichsrathi képviselő utján táviratokat kapott Milovanovics szerb külügyminisztertől, Davidovics szkupstina elnöktől, Jovanovics belügyminisztertől, Scimics bécsi szerb követtől, amelyeket fel fog olvasni. Ezután szünet áll be.

Szünet után Benedikt védő a táviratok felolvasása ellen nyilatkozik, mert azok nem tartalmazzak a perrel kapcsolatban álló bizonyítási anyagot.

Az elnök közli a zágrábi tartományi kormány táviratát, amely a reggel felolvasott első táviratot annyiban helyreigazítja, hogy tartománygyűlési pótválasztások tényleg voltak.

Az elnök ezután átadja Übersberger szakértőnek a Friedjung által bemutatott okmányokat és fényképeket annak megállapítása céljából, vajjon ezen iratok egy és ugyanazon kéztől valók-e.

Dr. Harpner utólag Vintrovics budapesti szerb alkonzult tanunak ajánlja.

Dr. Benedikt védő ezután dr. Harpner, a vádlók képviselőjének javaslatai ellen szól és első sorban a bandák elosztását feltüntető térkép eredetijét mutatja be, amely ezt a felírást viseli: A császári és királyi vezérkar nyilatkozatai irodája. Harpner azon állításával szemben, hogy a Szlovenszki Jug mint összekövő klub egyáltalában nem létezett, megjegyzi, hogy ezt a klubot az osztrák katonai attasé jelentése inurrekciós bizottságnak mondja. Szerbiai tanúk kihallgatása ellen a védőnek nincs kifogása, figyelmeztet azonban arra, hogy ezek a tanúk, amennyiben az okmányok valódiaknak bizonyulnának, abban a veszélyben forognának, hogy a 35. szakasz alapján hazaárulás vádjá alá helyezik őket. E szakasz szerint a külföldi is hazaárulást követ el, ha Ausztria belsejében veszélyes zavarokat idéz elő, osztrákokkal szövetezik erre, bombákat stb. szállít stb. Ami Spalajkovics osztályfőnököt illeti, szülő cselőszereinek tartja, ha vele együtt Zagorac is meghivatnék, ami azonban Jovanovics minisztert illeti, ez oly ügy, amelyre vonatkozólag a miniszternek az osztrák hatóságokkal kellene tárgyalnia, mert ő osztrák alattvaló és katonaszökevény. Szóla általában nem kifogásolja szerb tanúk meghívását.

Ezután Tomisics altábornagyot hallgatják ki tanunak. Arról kell nyilatkoznia, vajjon a belgrádi osztrák-magyar katonai attasé jelentése alapján a vezérkar által a parancsnokságokhoz küldött utasítás ebben a formában szokás-e és vajjon a vezérkar, ha hasonló jelentések jutnak hozzája, szokott-e ilyen ellen intézkedéseket tenni.

Tomisics azt válaszolja, hogy az a mód, ahogyan a vezérkar utasításait adja a parancsnokságoknak, ismeretlen előtte; erről hőtendorfi Konrad vezérkari főnöknek kellene nyilatkoznia.

Elnök: Feltehető-e, hogy egy katonai attasé különösen oly időben, amidőn a viszonyok olyanok, hogy nem tudni, vajjon legközelebb talán katonai bonyodalmak származhatnak, egyszerűen egy ügynök jelentése alapján szerkeszti meg jelentését vagy kötelessége minden hozzá érkező közlésnek igazságát pontosan megvizsgálni.

Tomisics tanu: Ha valami bizonyosat tud, ezt mint pozitív dolgot fogja jelenteni.

Elnök: Abból, hogy a vezérkar az ismert intézkedéseket tette, lehet-e arra következtetni, hogy a vezérkar azon a véleményen volt, hogy az attasé jelentése igazságon alapszik?

Tomisics tanu: Azt hiszem, mindenesetre.

Elnök: Ön tehát azt hiszi, hogy a katonai attasé jelentése komoly volt.

Tomisics tanu: A jelentés bizonyára nagyon komoly jelentőséggel bír.

Ezután a tárgyalást holnap délelőttre halasztják. Közben a bíróság határozni fog arról, vajjon a javaslatba hozott tanukat elfogadja-e.

Vélemények.

A Beogradske Novine védelmébe veszi Supilót báró Chlumetzky vádja ellen, mert nem tartja képzelhetőnek, hogy Supiló olyan nyomoruságos anyagi viszonyok között lett volna, hogy 100 forintot elfogadott. Azt azonban elismeri a lap, hogy Supiló közönséges denunziáns gyanánt cselekedett, mikor a szerbek ellen harcolt s ezt a hitványságát nem enyhíti az a körülmény, hogy akkor a horvátok között általános volt a gyűlölet a szerbek ellen. Az olyan férfi, aki ilyenre képes, nem becsületes ember és Supiló politikai halott. A horvát-szerb koalíció azonban ezt a csapást is ki fogja heverni.

Miljukow, a kadettek vezére nyilatkozatot tesz közzé, hogy sohasem adott pénzt Szerbiának az osztrák-magyar monarchia ellen való fegyverkezésére és csak hallomásból tudja, hogy a Szlovenszki Jug létezik.

Spalajkovics külügyminiszteri osztályfőnök a Dnevni Listben kijelenti, hogy bármely percben kész Bécsbe utazni és tanuskodni a Friedjung-perben.

A Vossische Zeitung Milovanovics külügyminiszternek mai nyilatkozatára a következőket jegyzi meg: Egyelőre csak annak megállapítására szoritkozunk, hogy a szerb külügyminiszter tagadása nem sokat ér a Friedjung által bemutatott okmányok belső bizonyító erejével szemben. Európában jól tudják, hogy a szerbiai czáfolatok mennyit nyomnak a latban. Meg vagyunk szokva erre Európában, hogy nem fogadunk el igaznak semmit, ami Szerbiából jön.

Zagorac István országgyűlési képviselő, akire dr. Benedikt, Friedjung védője a mai tárgyalás folyamán hivatkozott egy újságíró előtt a következőleg nyilatkozott:

Dr. Benedikt állításából csak annyi igaz, hogy kértem audienciát, de nem a királytól, hanem a trónörökösötől. Erre az audienciára azonban nem került a sor. Benedikt összes többi állításai szemenszedett valótlanok és légből kapott koholmányok. Soha Bégrádban nem lártam, és Spalajkovics osztályfőnököt sohasem lártam. A másik tanu, dr. Sachs varasdi ügyvédet, akire dr. Benedikt hivatkozott, nem ismerem, csak Zanjek káplánt ismerem. Ezekről a dolgokról sohasem beszéltem. Ilyen hülyeségek miatt nem szándékozom Bécsbe utazni.

A horvát szociáldemokraták lapja, a „Slobodna Rječ“ védelmére kel Supilónak és szemrehányást tesz a koalíciónak, hogy Supilót elejtette. A „Srbobran“ és az „Agrarner Tagblatt“ szintén védelmébe veszik Supilót.

Supilo és a horvát-szerb koalíció.

A horvát-szerb koalíció lapjai ma Supilo mellett foglalnak állást, mert báró Chlumetzky szava-hihetőségét kétségbe vonják. A koalíció körében kezdettől fogva azt az álláspontot foglalták el, hogy ha valamelyik tagjára a per során rábizonyulna oly ténykedés, mely a tisztességgel meg nem fér, az illetőnek abból le kell vonnia a következményeit. A koalícióra nézve azonban nem forog fenn semmi ok, hogy szétoszlását kimondja. Ami különösen Supilo személyét illeti, ugy mindenki, aki az ő érzékenységét becsület dolgában ismeri, előre tudhatta, hogy mindaddig, míg ügye teljes tisztázást nem nyer, a koalíciónak tagja nem marad. A zágrábi lapok táviratilag fordultak Raguzába, hogy báró Chlumetzky személyére és ottani hivataloskodására vonatkozólag felvilágosításokat nyerjenek. Chlumetzkyt ugyanis a horvátok ellenségének ismerték.

Zágrában általános a vélekedés, hogy Friedjung okmányai hamisak. Hir szerint az egyik védő kezében a Szlovenszki Jug egyik eredeti jegyzőkönyve van és így ezzel szemben kell majd Friedjungnak igazolni, mennyiben hitelesek adatai.

Supilo Ferencz képviselő nyílt levelet fog választóihoz intézni, melyben ügyét választói elbírálása alá terjeszti és azok állásfoglalásától teszi függővé további magatartását.

Hofrichter és a katonai perrendtartás.

Budapest, december 13.

Hofrichter főhadnagy bűnpörének szomorú aktualitása alkalmából ismét foglalkozik a társadalom a katonai perrendtartással. Felhangzik a panasza országszerte, hogy tarthatatlan, avitikus a rendszer, melylyel a hadseregnél az igazságot szolgáltatják, de azért a perrendtartás reformja még mindig késik. Eltekintve a szomorú esettől magától, szinte jól esik látnunk a társadalomnak ezt az érdeklődését s a bűnpörben beállott az a fordulat, hogy Hofrichter tagad s a bizonyítók még mindig nincs meg, meghozta a polgári társadalom érdeklődésében is a fordulatot, azt, hogy mind nagyobb mértékben előtérbe lép Hofrichter személyében a praesumptiv martir, a katonai igazságszolgáltatás áldozata. Ezért érdemes foglalkozni azokkal, mik a törvényes vádolás szabályai a katonai perrendtartás szerint.

A katonai büntető perrendtartás szerint vádlóként felelősségre vonni csak azt lehet, aki ellen valamely büntetendő cselekményre nézve „jogos gyanuok“ forognak fenn. (Kbprds 133. §.) A jogos gyanuok oly körülmények, melyek a tett és egy bizonyos személy között olyan összefüggésre mutatnak, hogy ebből észszerű vélekedés származik arra nézve, hogy a tettet eme személy követte el. (Kprts 134. §.) Ezeket a gyanuokat a katonai perrendtartás III. fejezetének 1. szakasza három kategóriába sorozza. Első csoport a „távolabbi gyanuok“ csoportja, „melyek bár gyakrabban, de még sem mindenkor teljesednek be és amelyekből a tettesre eszerint nem lehet megbízhatólag következtetni.“ Második csoport a „közelebbi“ gyanuok, melyek a terhelt személy ellen alapos „feltevést“ szolgáltatnak. Harmadik csoport a „legközelebbi“ gyanuok, melyek „csaknem“ kétségteleneknek tekinthetők. (Kprds 136. §.)

A perrendtartás azután felosztja a gyanuokokat általánosokra és különösökre, aszerint, amint azok minden vagy a legtöbb büntetendő cselekménnyel előfordulnak, vagy amelyek csupán egyes bűncselekmények sajátosságai. Ezek után a kbprds 137—143. §-ai naiv pedanteriával iparkodnak felsorolni az elképzelhető általános és különös gyanuokokat és kétségtelen, hogy ezt igen nagy körültekintéssel végzi. Ámde az élet nem engedi magát vezényszavakkal dirigálni és a világ folyása nem alkalmazkodik holt paragrafusokhoz. Minden bűneset más és más, minden tettes más és más. Azokban a gyanuokokat feltalálni a vizsgálóbíró feladata és ezt csak az élet ismerete, gyakorlat és tapasztalás teszi lehetővé, nem pedig a paragrafusok.

Lássuk például a „közelebbi általános“ gyanuokokat. (Kprds 138. §. a—n.) Tizenhárom gyanuok van itt felsorolva, de a legtöbbje olyan, hogy megdöbbenés nélkül nem olvashatja azokat gondolkodó ember. Oly annyira szubjektív és relatív azoknak a meggyőző ereje, hogy minden ember önkéntelenül arra gondol: „Hiszen ez alapon ugyanezért a deliktumért engem is megvádolhattak volna!“ Például:

- aki oly vakmerő, könnyelmű és rosszhírű személy, hogy róla a tett elkövetése könnyen feltételezhető;
- aki az elkövetett tett idejében annak színhelyén, vagy az oda, vagy visszavezető uton látott;
- akinek alakja, ruházata, fegyverei és más tárgyai megegyeznek azokkal, melyekkel a tettes ellátva volt; (Tessék csak megfontolni, mi ez! hiszen a katonák között a fegyver és ruházat ezer meg ezer esetben egyforma!)
- aki oly személyekkel, kik már ily büntetettek vagy vétségeket elkövettek, társalogni szokott, vagy náluk lakik;
- aki... a büntetettől vagy vétségűből „nagy“ előnyt várhat. (Minden örökös gyanu!)

Ime, ilyenek a közeli általános gyanuok. De azért érdekes ezeket tudnunk, mert a kbprds 155. §-a szerint ilyen „közeli“ gyanuok fenforása esetén a vizsgálati fogság elrendelhető! Sőt a legénységi állományhoz tartozó vádlott már „távolabbi“ gyanuok alapján is vizsgálati fogságba vethető (155. §. 2-ik bekezd.), holott a 136. §-ban kimondatott az elv, hogy távolabbi gyanuok alapján a tettesre következtetni nem lehet.

Ámde a katonai prds ezzel nem elégszik meg. Sorra szedi a komplikáltabb deliktumokat és megállapítja a „különös gyanuokat, a felségárulás, közcsendháborítás, felkelés és lázongás, fémpénzhamisítás, gyilkosság, emberölés, lopás stb. eseteire. Hogy a vizsgálóbíró a bűnügyekben úgy tudjon dolgozni, mint a természettudós, aki egy növényt, vagy bogarat meghatároz a Linné rendszerével, vagy hasonlóval. Gyilkosság követtetett el? Nézzük meg a csalhatatlan kátét „Gy“ betű alatt. A 140. §. C. p. szerint „legközelebbi“ gyanuokot képez, ha valakinél a megölt birtokában volt holmik találatnak... és azoknak jogos (!) szerzési módját... kimutatni nem képes. Így bizony könnyen kerül vád alá, aki a gyilkos által elvesztett holmit megtalálja.

De most mérgezési esetről van szó! Hát erre is van recept a kat. bprdsban. A 140. §. C. pontja megmondja, hogy mérgezéseknél közeli gyanuok, „ha valaki, aki a megölttel vizsálykodásban élt... vagy halálából hasznót vagy előnyt várhatott — mérget vásárolt, vagy ilyenek birtokában volt.“ Sőt a legszebb, a „legközelebbi“ gyanuok, „ha az, aki mérget vett, készített, vagy magánál őrzött, nem képes kimutatni, hogy azt megengedett czélra használta, vagy szándékozott használni.“

Ez volna a katonai igazságszolgáltatás vádolósi rendszere, melynek koronája a ktbprds 142. §-a, mely szerint „ezen gyanuok közül a törvényes vádoláshoz magában véve egy is elegendő.“

Azt mondhatná valaki, hogy hiszen ez „csak“ vádolás és még nem elítélés. Ámde legyen szabad megjegyeznem, hogy a katonai büntetőperrendtartás az ítélet hozatalánál konzekvens marad azon rendszerhez, melyet a vádolás tekintetében követ. Ugyanis gyanuok összetételközítésével valamely, a tettet tagadó vádlott bűnössége törvényesen bebizonyítottnak tekinthető, ha a vizsgálat által megállapított gyanuok és körülmények összefüggéséből a tettek a vádlott személyére oly közeli és világos vonatkozása áll elő, hogy az események természetes és rendes menete szerint nem marad alap aziránti kétségre, hogy a tettet ő követte el. (Kat. bprds 217. §. b) pont.) Ime! a „logika örök törvényére“ alapított elítélés, mint törvénybe iktatott rendszer. Képtelenség! Tág tere a bírói önkénynek és még tágabb tere a szubjektív bírói — ostobaságnak! Egyik bíró gazembert lát minden terheltben, ez rögtön beigazoltnak fogja látni a bűnöst. A másik scrupulosus, annak a szemében még mindig lesz „alap a kétségre“ a legvásottabb gonosztevővel szemben is.

Ismerik kérem a Lesurque esetét? Ezt az embert 1794-ben a lyoni Courie meggyilkolásával vádolták és kivégezték. Négy hó múlva megkerült az igazi tettes, Durochat és Lesurque-öt ünneplésen rehabilitálták. De a fejét már nem lehetett visszaragasztani. Ilyen híres justizmord-esetét többet ismerünk. Bizonyos, hogy amíg emberek ülnek a bírói székekben, lesznek példák a tévedésre. De más országokban levonják az ilyen esetek hasznos tanulságait, csak nálunk nem. Vagy igen? Szinte kísértésbe hoz a dolog, hogy kívánjam a Hofrichter elítélését, de úgy, hogy rögtön rá kiderüljön az ártatlansága. A fejét nem félttem, mert „gyanuok“ alapján halálbüntetést nem szabad kiszabni, tiltja a ktvkv 241. §-a. Hanem, ha úgy, súlyos börtön elszívése közben megkerülne az igazi tettes, akkor — úgy érzem — megkerülne a kat. büntetőperrendtartás reformja is.

Dr. Gábor Gyula.

Lipót király haldoklik.

— Vaughan bárónét nem engedik hozzá. —

Budapest, december 13.

Lipót belga király betegségeiről egyre kedvezőtlenebb híreket hoz a táviró. Az orvosok véleménye szerint állapota reménytelen. Az egyik jelentés szerint agóniába esett és alig van remény fölgyógyulásához. Sőt, az aggasztó hírek között akad olyan is, amely szerint Lipót király aligha éri meg a reggelt. A belga király állapota tegnap még teljesen kielégítő volt. A múlt éjjel azonban hirtelen rosszabbodás állott be és a beteg állítólag többször elájult. Dr. Thiriari, a király háziorvosa, aki az egész éjjelt a beteg ágya mellett töltötte, ma Stienon specialistát is meghívta.

A betegség természetétől különböző verziók keringtek. Egyik verzió szerint a király izibetegségben szenved, másik szerint bélbaj támadta meg. Az altest erősen megduzzadt. A király a laekeni kastély egyik pavillonjában fekszik. Este nyolcz órakor a király állapotáról a következő orvosi jelentést adták ki: A reumás fájdalom csökkent. A király nyugtalanító altesti betegségben szenved. E hivatalos táviratokon kívül érkezett táviratok semmi kétséget sem hagynak a belga király állapotának veszedelmessége tekintetében. A legutolsó távirat arról szól, hogy éjjel után a király állapota javult és hogy a közvetlen veszedelem elmúlt, de ez nem szünt meg minden aggodalmat, amelyet Belgiumban a király betegsége okoz.

Mercier kardinális, mekkelni érsek Brüsszelbe megérkezett, hogy a királyt a haldoklók szentségével ellássa. Udvari körökből jelentik, hogy a király állapotának hirtelen rosszabbodása hélesavarodás következménye. Ha az orvosoknak nem sikerül a beleket a legelővidebb idő alatt fölszabadítani, a katasztrófa minden pillanatban várható. A beteg éjjel tíz óra után kétszer elájult. A kar és a láb bénulásához erős vízkóros tünetek járultak s a belek egyáltalában nem működnek többé. A király tegnap a belek elzáródása következtében bélsarat hányt és szívének működése majdnem egészen megszűnt. A beteg teljesen tisztában van állapotának reménytelenségével és udvari orvosának és máximitikárának utasításokat adott halála esetére. A trónörökös pár megérkezett és folytonosan a beteg király mellett van.

A király állapotának hirtelen rosszabbodása különösen azért keltett nagy föltűnést, mert tegnap az a hír volt elterjedve, hogy a király rövid sétát tett a pálmakertben és nagyon jókedvű volt. Környezetének azt a reményét fejezte ki, hogy már legközelebb elutazhatik Kap Ferratba, ahol végleges meggyógyulását reméli. Más forrásból azt jelentik, hogy a király már múlt héten teljesen tisztában volt állapotának komolyságával és amikor a miniszterelnök múlt csütörtökön meglátogatta, a király ezekkel a szavakkal fogadta:

— Kedves miniszterem, az ön királyra nagyon rosszul van.

A miniszterelnök néhány vigasztaló szót akart mondani, de a király ezekkel a szavakkal szakította félbe:

— Minden pillanatban kész vagyok meghalni.

A király reménytelen állapota miatt Albert herceg, Klementin hercegnő s a király magánitkára folytonosan a betegszobában vannak s odabívták Schollaert miniszterelnököt is. A többi miniszter a belügyminisztériumban várja a király állapotáról szóló híreket. A miniszterelnök és az igazságügy-miniszter, akik a királyt tegnap este meglátogatták, nem titkolják a király állapotának rendkívüli komolyságát. A király a pálmakertben fekszik. Ebben a házban mindössze négy szoba van, amelyet a laekeni kastély butorával töltöttek meg. A király nyugodtan beszél állapotáról és érthetően teszi meg utolsó intézkedéseit.

A királyhoz hívott Stienon tanár hélesavarodás által okozott mizérét állapított meg. A király alteste nagyon megdagadt, orvosság semmit sem használ s a beteg rendkívül sokat szenved.

Az orvosok holnapra halasztották a műtétet a béldugulás megszüntetésére, mert a király nagyon gyöngé és ma kis jégesapokkal belsőleg próbálták a könnyebbülést. A konziliumon nem tudták határozottan megállapítani, vajjon bélszükület vagy csavarodás állott-e be, avagy más okból dugult-e el a vastag bél. Lipót király szívóssága bámulatos. Még tegnap éjjel is teljesen eszméletén volt és figyelmesen szemmel kísérte az orvosoknak minden mozdulatát, sőt udvari orvosától többször kérdezősködött betegségének tudományos magyarázata, természete és szakbeli megnevezése felől.

Délután félegy órakor a király udvari orvosa jelentette kollégáinak, hogy a szív működés valamivel emelkedett, tehát némi javulásról lehet beszélni. Az utolsó napokban a király morgantikus neje, Vaughan báróné többször eljött a király betegágyához, és mióta az uralkodó család tagjai Laekenbe érkeztek, nem engedik be a bárónét, aki azóta is többször akart bemenni a királyhoz és két fiát is magával hozta.

A mai konziliumon az orvosok nem tudták magukat elszámni a hasmetszésre s többféle módon próbálták a beleket megkönnyíteni, azonban siker nélkül. A király altesti bémulása szemlátomást terjedt és a pulzus nagyon rendetlen volt. Az orvosok közül nem egy abbéli aggodalmának adott kifejezést, hogy a király aligha éri meg a reggelt. A belügyminisztériumban a lapok jelentése szerint, egyes hivatalnokok utasítást kaptak, hogy tanulmányozzák át a jelenlegi király atyjának elhunyt idején kiadott jelentéseket.

A legújabb hírek szerint az orvosok megegyeztek a hírrel, hogy a király állapota a legnagyobb mértékben válságos és hogy halálát minden órában várják. Az orvosok ma este újra konziliumot tartottak. Egy éjjel érkezett táviratunk jelenti Brüsszelből, hogy Lipót király felvette a halotti szentségeket s a pápai nunczius readta a pápa áldását. Délután a beteg ágya mellett Klementina hercegnő, a flandriai grófnő, valamint Albert herceg és neje tartózkodtak. A király állapota állandóan változatlan. Az operáció valószínűleg holnap délelőtt lesz.

Legutolsó brüsszeli táviratunk ez: Itt megerősítik azt a hírt, hogy Koburg Lujza hercegnőnek Budapestre távirat ment, melyben felkérlik, hogy haladéktalanul utazzék a brüsszeli királyi palotába. Lujza hercegnő maga kérelmezte, hogy a király fogadja őt.

TÁVIRATOK.

Közgazdasági táviratok.

	dec. 13.	dec. 11.	dec. 10.
<i>Newyork.</i>			
Buza helyben	126½	126	125½
decemberre	122½	121¾	121¾
májusra	117¾	115¾	116
Tengeri decemberre	71¼	70¼	70
májusra	72	71½	70½
<i>Chicago.</i>			
Buza decemberre	112½	109%	110
májusra	111	109	108½
Tengeri decemberre	64½	60%	60

Newyork, december 13. Gyapot Newyorkban, helyben 15.20 (15.20). Gyapot januárra 15.02 (14.94). Gyapot márcziusra 15.39 (15.35). Gyapot New-Orleansban, helyben 15.— (15.—). Petroleum Stand white Newyorkban 8.05 (8.05). Petroleum Stand white Philadelphában 8.05 (8.05). Petroleum Rafined in Cases 10.45 (10.45). Petroleum Credit Blancas at Oil City 1.43 (1.43) Zsir Western steam 14.15 (14.—). Zsir Rohe és Brothers 14.35 (14.20).

Chicago, december 13. Zsir decemberre 13.65 (13.52). Zsir januárra 13.05 (12.85). Szalonna short clear 12.12 (12.12). Sertéshus januárra 22.32 (21.80).

Az új Haverda-botrány.

— Megint elnapolták a főtárgyalást. —
Budapest, december 13.

A Haverda-ügy új állomáshoz érkezte, újabb botrány forrása lett. Már legutolsó számunkban megemlékeztünk arról, hogy Balogh bíró egy szabadkai újságban hosszabb nyilatkozatot adott le, melyben kegyetlenül lerohanva a védőket és vádlottakat, közvetlenül a főtárgyalás előtt kimondta a maga véleményét az esküdtszék elé kerülő ügyről. Véleményüket már elmondtuk erről az esetről. Abszurdum az, hogy a bíró, akinek hideg tárgyilagossággal kell megvárnia, hogy eléje terjeszsek a tényeket, már a tárgyalás előtt gyűlölködő, szenvedelmes hangon átverve a közvélemény szerepét. Ugy látszik, a szabadkai törvényszéknek is ez a véleménye, mert — a védők kérelmére indokoltnak látva a bírőkiállítás kérését — újra elnapolta a szabadkai főtárgyalást, melynek első elnapolására is a Balogh bíró elvakult, agresszív viselkedése szolgáltatott okot. Decker törvényszéki elnök pedig Balogh bíró ellen megítélte a fegyelmi följelentést.

A szemérmesség fejleményekről tudósításunk a következő:

Az elnapolás.

Balogh bírónak az a szokatlan állásfoglalása, melyben — közvetlenül az új esküdtszéki tárgyalás megkezdése előtt — ítéletet mondott abban a perben, melyben még csak ezután kellett volna az esküdtszéknek verdiktet mondaniok, nem maradt következmények nélkül. Az ítélőtanács egyik tagjának a nyilvánosság előtt való ez az állásfoglalása arra indította a védőket, hogy közvetlenül a tárgyalás megkezdése előtt Balogh Béla bíró elfogultsága címén bírőkiállításért tegyenek előterjesztést. A szabadkai törvényszék nyomban ülést tartott ebben az ügyben s elhatározta, hogy a tárgyalást elhalasztja s a védők kérését a Kuriához terjeszti föl, mert maga is abban a meggyőződésben van, hogy Balogh Béla bíró cikke a szabadkai esküdtszék oly mértékben befolyásolhatja, hogy azoktól részrehajlatlan határozat nem várható.

A védők kérelmének indokolása a következőket mondja:

Balogh Béla bírónak bemutatott cikke egész tartalma szerint nemcsak pusztán véleménynyilvánítást és hangulatkelést jelent, hanem egyenesen igazgatást foglal magában egy főbenjáró ügyben mindhárom vádlottal szemben. A tényállás elferdítése, az adatok czélzatos csoportosítása, a per iratai között föl nem található külső körülmények elmondása, a vádlottak előzetes megbélyegzése és más hatásra számító közlések útján lelkiismereti parancsként követeli az esküdtszék a vádlottak elítélését, nem a vádhatározattal jóváhagyott vád, hanem magasabb minősítés szerint. Lelekiismeretünk parancsát követjük, midőn e hallatlan és példátlan eset miatt jogorvoslatot kérünk.

Az orvoslás módjára nézve nem lehet elegendő a Bp. 69. szakasza szerinti mellőzés, mert hiszen e cselekmény fegyelmi és esetleg más vonatkozásaitól is eltekintve, nem olyan pusztán bírói cselekmény, amely az eljáró bíró elfogultságát igazolja, hanem egy többé jóvá nem tehető olyan tett, amely egyenesen kizárja még a gondolatát is annak, hogy ezen főbenjáró ügyben az ítélkezésre jogosult esküdtszék vagy a bíróságtól is ezek után részrehajlatlan eljárás vagy határozat volna várható. Ez a cikk ugyanis czélzatosan a főtárgyalás küszöbén és egyenesen az itélési hivatott esküdtszékhez intézve jelent meg, a bírói állásra és az ez ügyben ítélkező bírói minőségére való hivatkozással.

A törvényszék dr. Decker Gyula elnök elnökletével nyomban ülést tartott ebben az ügyben s úgy határozott, hogy a tárgyalást elhalasztja, a védők bírőkiállítás iránt való kérését a Kuriához terjeszti föl, egyúttal a maga részéről is más bíróság delegálására nézve tesz előterjesztést a legfelsőbb bíróságnak.

Mert, így szól a törvényszéki végzés megokolása, figyelemmel arra, hogy az ez év december 13-ára kitűzött esküdtszéki főtárgyalásra beosztott Balogh Béla, egyik tanácsost közvetlenül a tárgyalás előtt való napon a mellékelt szabadkai lapnak megjelent számában foglalt cikk tanúsága szerint, amely hogy tőle való, az illető bíró beismeri, nem-

csak a már lefolytatott eljárás során a vádlottak részéről tett előadásokat, tanuvallomásokot és a szakértői véleményeket tette jogi mérlegelés és bírálat tárgyává, hanem a cikk általános tartalma szerint az elbírálandó ügyben kétféle véleményt is félreérthetetlenül nyilvánosságra hozta, amely körülmény a királyi törvényszék meggyőződése szerint a szabadkai esküdtszék oly nagy mértékben befolyásolhatja, hogy a mellett a közreműködésre hivatott esküdtszék részrehajlatlan eljárás és határozat nem várható.

E határozat vétele után a védők vasárnap délelőtt fölkérettek a vádlottakat és tudatták velük az elhalasztást és azt, hogy új bíróság előtt újra kezdődik, egészen elülről, ügyük elintézése.

Jánossy Aladár apatibikusan fogadta a közlést. „Nekem — ugymond — minden mindegy. Bizom ügyvédem bölcsességében és bíráim igazságszeretében.”

Vojtka Antal kétségbeesetten és felindultan fejezte ki elkéseregését. Azt remélte, hogy most már fölmentik.

Ugyszinte Haverda Mariska is azt hitte, hogy kiszabadul most már és karácsonykor a fiaszkájával töltheti az ünnepeket. Görcsösen zokogott és így kiáltott fel:

— Ezt a huzavonát nem győzöm. Inkább felakasztom magam!

A cikk következményei közt szerepel az is, hogy Decker Gyula fegyelmi följelentést tett Balogh bíró ellen. A fegyelmi följelentés indokolása a körül forog, hogy a bíró perrend-ellenes dolgot követett el és visszaelt hatáskörével.

Balogh bíró azzal védekezik, hogy cikkét nem hivatali minőségében írta és azt, hogy véleményét mondja, a törvény nem tilthatja meg.

Nyilatkozatok.

A váratlan fordulat természetesen a nyilatkozatok egész sorát váltotta ki az érdekeltekből, akik közül legérdekesebb Decker Gyula állásfoglalása, aki egy újságíró előtt tett nyilatkozatában élesen elítélte a Balogh bíró viselkedését:

— Épp most utazom Szegedre — mondta — hogy részletes jelentést tegyek a királyi tábla elnökének. A fegyelmi följelentést már megírtam, mert az a véleményem, hogy súlyos fegyelmi vétés esete forog fenn. Mondhatom, hogy egészen konsternált a dolog. Azt hiszem, hogy az egész világon nem történt még meg, hogy egy bíró, aki itélési hivatva, egy nappal a tárgyalás előtt vádbeszédet mondjon a vádlottak fölött, elítélje őket, sőt az egyik terhelt nőt perditának nevezze. Ez példátlan és hallatlan. És minthogy az esküdtszéknek a legerősebb befolyásolása történt, a törvényszéknek esatlakozni kellett a védők bírőkiállási kérelméhez. Én szombaton már előre örültem, hogy hála isten, végre nyugodt mederbe terelődött az ügy. És ekkor, mint a bomba, csap le reánk ez a borzasztó meglepetés. Balogh bíró szándékosan hagyta benn a tanácsban, mert a bírói függetlenség megsértése lett volna, ha engedek a presszionak és az első tárgyaláson való szereplése miatt kizárom. Ő akkor súlyos hibát nem követett el. De mivel egy kicsit saugvinikus ember, kirívóan nyilvánította véleményét. Hogy ezt most miért tette, megfoghatatlan előttem.

Salánky József főtárgyalási elnök így nyilatkozott:

— Én a kötelességemet teljesítettem. Törvény parancsolja, hogy bírőkiállási kérelem esetén a tárgyalás elnapolandó. Miután a törvényszék a bírőkiállást elhatározta és határozatát vélem közölte, nekem a tárgyalást nyomban el kellett napolnom. Ami a bírőkiállást illeti, arra éppen elég okot szolgáltat a megjelent cikk, amely az esküdtszéknek eklatáns befolyásolása. Én nem tudok rá esetet, hogy bíró hasonló körülmények között hírlapi cikkben nyilvánította volna nézetét egy tárgyalás alá kerülő ügyről — egy nappal a főtárgyalás előtt. De hogy ez fegyelmit involvál-e, annak eldöntése nem az én jogom. Ez a szegedi tábla elnökének hatáskörébe tartozik.

Nagyon érdekes a Balogh bíró nyilatkozata, aki konokul ragaszkodik ahhoz az álláspontjához, hogy helyesen cselekedett:

— Elismerem, — mondta többek között — hogy az az eljárás, hogy a törvényszék előtt folyamatosan levő ügyben egy bíró nyilatkozik, szokatlan. De szokatlan volt a sajtónak eljárása is, hogy egy folyamatosan levő ügyben a működő tanács egy tagját igazságtalanul sárba rántsa. Közöltem a cikket mindamellett két okból: először, mert védelmemre más út és mód nincs és mert kötelességemnek tartottam, hogy hasonló táma-

dásokkal szemben a magyar bírói függetlenséget megvédelmezem. A védelemnek joga és módja van, ha azt hiszi, hogy az én cikkem az esküdtszék befolyásolása, az esküdtszék hasonló módon befolyásolni és ezt könnyen meg is teheti. Egyezően bizonyítja, hogy amit írtam, nem igaz. Czáltalannak és helytelennek tartom az elnapolást ma is, mert az esküdtszéknek cikkem által való befolyásolása a jövőre is — bárhol tárgyalják az ügyet — szintén fenforoghat: egyszerűen cikket valamely lap újból megjelenteti. Azt, hogy cikkem a helybeli lapban a legnagyobb nyilvánossággal terjesztették, egyenes óhajításom volt, mert az ellenem intézett támadásokat a sajtó éppen így kezelte. Az ezután való támadásokkal szemben azt az eljárást szándékoztam követni, hogy a támadót bíróság elé viszem. És pedig nem esküdtszék elé, minthogy a hírlapi cikk közlése nem hivatali működésem körébe tartozott és ahhoz képest az üldözéshez felhatalmazás sem kell.

A cikket azért jelentettem meg ma, mert óhajítottam, hogy iránta a nyilvánosság épp olyan korlátlan legyen, mint az ellenem intézett támadások tekintetében. Minthogy tudtam, hogy eljárásom miatt hatálytalanságra nem vonhatlak, mert abban botrányos magaviselet nem foglaltatik, tehát a fejleményektől tartani okom nincs.

Dr. Lengyel Zoltán és dr. Bródy Ernő országgyűlési képviselők vasárnap este visszautaztak Budapestre és a következőleg nyilatkoztak a maguk és védőtársaik nevében:

— Az ügy érdeméhez nem szólhatunk; miink ezt az ügyet csakis hivatalos uton intézzük. Kivánatos, hogy az ügy sima lefolyását nyerjen és ezért, bár önmegtadással, a személyi dolgokra nem reflektálunk. Sajnáljuk a vádlottakat ezért az embertelen huzavonáért, de erről miink igazán nem tehetünk. Reméljük azonban, hogy a szabadkai törvényszék bölcs határozata után most már végre higgadt mederbe jut majd ez a kínos ügy és az igazság végre, mindnyájunk megnyugvására, napfényre jut.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Bécsi kéz a két millió.

Budapest, december 13.

Az Egyetértés múlt vasárnapi cikke, melyben arról volt szó, hogy a két millió kiosztását jó lesz sürgetni, mert könnyen a jövőendő darabontok kezébe kerülhet — illetékes körökben ugyancsak nagy visszhangot keltett.

Mindjárt harmadnap Gergely városi tisztviselő a B. H.-ban, kartársai nevében esdve kérte a kormányt, hogy ne engedje a bécsi kerítők judáspénzévé válni, amit a nemzet a munkás napzámomai számára megszavazott.

Harmadnap pedig, december 9-án, az újpesti városházán Szentpály István miskolci polgármester elnöke alatt tartott polgármesteri kongresszuson ugyezéülvén ez a kérdés és ez a cikk volt az általános beszéd tárgya.

Várhidy Lajos, az előadó titkár évi jelentésének főrésze is erről szólt. Ugy, mint a városok kárpótlásáról, a városi tisztviselők fizetésének rendezéséről és nyugdíjügyének szabályozásáról. A városoknak — ugymond — együttesen kellene a képviselőházhoz folyamodni és négyüléseket kellene rendezniök a városok bajai miatt.

Ezt az indítványt némi változtatással el is fogadták. Csak éppen a négyülésekkel való presziózt hagyták ki belőle Kludik Gyula szolnoki polgármester kérésére, aki helyett azt javasolta, hogy a kongresszus küldöttség útján forduljon a belügyminiszterhez a két millió szétosztása végett.

Egyhangú helyesléssel fogadták ezt el. Érezte mindenki, hogy ha ezt az alkalmat elszalasztják, be fog következni az az állapot, amit az Egyetértés cikke kilátásba tett, hogy t. i. a kormány kifogyhat idejéből, e akkor ez az összeg az utána következőknek a kész prédájára válik, és olyan szellemben használja fel, smilyenben neki jól esik, de amit vele teenni fog, az nem fog sem a nemzetnek, sem a városi tisztviselőknek igazi előnyére válni.

A kongresszusnak voltak egyéb érdekes tárgyai is, de azok előadói nem tudták a figyelmet lekötöni. Várhidy Lajos például a városok háztartásának rendezéséről tartván előadást, ismét fölszínre hozta azt a rég vitatott tervet, hogy a közfogyasztást szolgáló vállalatokat házi kezelésbe kell venni. És nem volt senki, aki fölmentelt volna a szavát, hogy ez a legveszedelmesebb kétélű fegyver lenne a városok kezében, amelylyel legtöbb esetben önmagukon ejtenének gyógyíthatatlan sebeket. Az indítványozó sejtette és hangoztatta ugyan, hogy ez üzemek élére nem bürokrata-

tákat, hanem műszakilag és kereskedelmileg képzett embereket kellene állítani, de nyomban utána oly kalandos tervvel állott elő, amely más körülmények közt ugyancsak erős kritikában részesült volna. Azt kívánta ugyanis, hogy az ilyen szakemberek képzésére országos tanfolyamot kellene szervezni, s a belügyminiszteriumban országos szervezni, s a belügyminiszteriumban országos ügyintézési felügyelőséget kellene szervezni. És nem volt senki, aki ezt a veszedelmes délibábot szétfújja, aki megmagyarázza, hogy az üzemi vezető szakfőnököket ép úgy nem lehet tanfolyamokon képezni, mint nem lehet a politikusokat, meg az államférfiakat, bárha a politikai és az államtudományok tökéletes rendszerbe vannak is foglalva és a jogi fakultáson elő is adtatnak, évenként mintegy 3000 ifjú. Az olyan tanfolyamokon legfeljebb jó segédzemélyzetet lehetne nevelni, de olyan embereket, akik az üzemek jóvelmezőségét biztosítani tudják, azokat később is lámpával kellene keresni. Olyan állás az, mint a hadvezető, csak a győzelem után dől el, hogy ért-e a mesterségéhez. A városok tehát alkalmazottjaink minden tanfolyamvégzettsége dacára a kockázatot viselni lennének kénytelenek, s ez a kockázatot néha nagyon kellemtelen meglepetésekkel járhatna.

Több nagyméretű város bukott már bele az ilyen üzemi vezetésekből, pedig ott a kereskedelmileg és műszakilag képzett emberekben nincsen hiány s azok a városok ellenőrző bizottságai-ban bizonyára érvényesítették is a tudásukat. Hogy nálunk a mi viszonyaink között mi lenne ebből, csak rá gondolni is kész aggodalom. De hát ezt az aggodalmat nem hallottuk megnyilatkozni a kongresszuson, valamint annak az egészséges és józan irányúnak sem jelentkeztek a szószólói, hogy a nagyjövedelmű üzemeket meg kell hagyni mai szervezetükben részvénytársaságoknak, mai kipróbált igazgatóságuk vezetése alatt, de úgy, hogy a város is részvényes legyen. Szóval ne a vállalatot váltsa meg a közönség, de a vállalat részvényeinek nagyobb részét és akkor is elérni a célját, ha nem is oly rohamosan, de sokkal biztosabban, sokkalta csekélyebb kockázattal nélkül. Vagy pedig tessék az új engedélykiratban az ötszázalékos felüli haszon háromnegyed részét magának kikötni — mindez sokkal inkább kivihető, mint a vidéki városok házi üzemeinek jóvelmezővé tétele. Ezt az eszmét különben a tüzkár biztosító társaságokkal szemben kifejezésre is juttatta az indítványozó, amennyiben ezeket mai állapotukban akarta meghagyni, úgy azonban, hogy amint magát kifejezte: „a társaságok tiszta jóvelmeikből a városoknak is juttassanak valamit.“ Lám, lám, mily egészséges eszme, csak az a kár, hogy ebből is hiányzik valami. Az a valami, ami ezt az óhajtatást nem egy szemérmes sóhaj alakjában fejezné ki, hanem az erőlyes követelés hangján. Mert, hogy a fején találjuk a szöveget, mi el tudjuk képzelni, hogy egy erőlyes polgármester a maga közegei útján az összes háztulajdonosokat és gazdákat rá tudná venni, hogy ingó és ingatlan értékeiket biztosítsák. És amikor így együtt lenne az egész város, akkor ajánlatot tenné a hazai biztosító intézeteknek, hogy: ime itt van kétezer biztosítási kötvény évi 200,000 korona díjjal, tessék átvenni, ki ad többet érte a városnak? Husz-huszonöt vagy harmincezer koronát évenként? És annak adná át a megcsinált üzletet, aki a legtöbbet biztosítja. De hogyan csinálja ezt meg a vidéki polgármester, ha még a kongresszusán se magyarázzák meg neki, hogy ez is lehetséges?

Végül — emlékezzünk meg a nyugdíjgyőről is. Itt is egy szép óhajtatást hallottunk. Azt, hogy szervezni kellene egy országos városi nyugdíjintézetet és ez lássa el az összes városi tisztviselőket. Így a viszonyosság biztosítva lenne és a nyugdíjkiadásokat egyik várost se terhelné jobban, mint a másikat. Ami igen helyes dolog, de kik fogják megcsinálni? Vagy ezt is az államra akarják bízni, a folyton váltakozó kormányokra, amelyek között olyan is akadhat, amely politikai céljainak megfelelően némi „szelid nyomás“-képpen néha jónak és megengedhetőnek látná egész sereg városi tisztviselőnek elmozdítását, a nyugdíjigény egyidejű elvesztésével?

Részletterveket kérünk, nem pedig jobbra és balra csavarható eszméket!

De térjünk vissza a kétmillióra, amelyre a kongresszus is visszatért.

Másnap tudniillik a küldöttség elment tisztelni Andrássy Gyula grófhoz és az elnök igen szép beszéd kíséretében arra kérte a minisztert, hogy tekintettel az esztendő köztalji végére, osztassa ki mihamarabb ezt a pénzt. A köztalji karácsonyi ünnepekre éppen jól fogna esni.

Es ekkor, a beszéd után, történelmi jelentőségű pillanatot következett.

Magyarország legelső gavallérja, a fényes nevű gróf Andrássy Gyula ugyanis, akinek ajkát soha egy kétértelmű szó el nem hagyta, oly nyilatkozatot tett, amiből világosan meg lehetett érteni, hogy itt nem a miniszter akaratán mulik a döntés, sok szegény hivatalnokcsalád reményeinek

teljesedése, itt más hatalmak léptek közbe, és azok szeszélyétől függ minden. Gróf Andrássy nem beszélt a régebbi kormányfőiről megszokott stílusában, nem tett burkolt ígéreket, egyszerűen annyit mondott, hogy a kívánság teljesítése érdekében mindent meg fog tenni — a saját hatáskörében.

Ez őszinte, nyílt és egyenes beszéd volt. Senkiben teljesíthetetlen reményeket nem keltett, de mindenkinek megmagyarázta, hogy e tárgyban más hatásköröknek is van beleszólásuk.

Hogy ama más hatáskörök alatt kiket kell érteni? ezt természetesen nem mondta meg Andrássy; az igaz, hogy nem is kérdezték tőle.

De sejtteni minden ember sejtte; Eötvös Károly azt mondaná rá: Én nem tudom, de megmondom. Megmondjuk mi is, hogy azon a két millió: Bécs tartja rajta a kezét és senki más.

Bécs, a kedves, a szeretetreméltó, a lojális, a hű magyar nemzetért élni-halni vágyó Bécs.

Ott régen mosolyognak azokon a káoszingó reménykedéseken, amelyekkel ez a két millió keltetett a hazában. Mosolyogtak a miniszteri előterjesztéseken is, amelyek a szétosztás megengedését kérték. „Áh, ugyan nem esztek!“ nevettek össze a befentesek és dözsöltek a markukat, hogy milyen jó lesz az majd nekik, vagyis az ő embereiknek, ha azok ideje elérkezik. Hogy azt a törvényes kormány oszthassa szét? No még csak az kellene. Népszerűséget csinálni vele saját magának? Persze. Az a népszerűség majd jó lesz a darabontoknak — mindenesetre nagyobb szükségük lesz rá, mint Andrássynak.

Igy okoskodnak Bécsben, és mivel a kabinetiroda külön tudta nélkül egyetlen 20.000 koronán felüli kiadás sem történhetik meg, akik így okoskodtak, tudták a módját annak is, hogy a kabinetirodából a kétmillió szétosztásáról szóló tervezet helybenhagyása még mindig ne érkezett legyen vissza.

Igy áll ez az ügy: a linek érdekében áll, gondolkozzék rajta...

ÚJDONSÁGOK.

NAPIREND Naptár: Kedd, december 14. — Róm. kath.: Spiridion p. — Prot.: Tuba. — Görög-ország: decz. 1. Nehem. — Zsidó: Teb. 2. — A nap kel reggel 7 óra 42 perczkor, nyugszik este 4 óra 8 perczkor. — A hold kel délelőtt 9 óra 24 perczkor, nyugszik délután 5 óra 19 perczkor.

A közoktatási államtitkár fogad 12—2-ig.

A kereskedelmi államtitkár fogad d. u. 4 órákor.

A Petőfi Ház (erekllyemuseum) Bajza-utca 21. szám. Nyitva naponta, vasár- és ünnepnapokon is, 10—2-ig. Belépődíj 1 korona, keddi napokon ingyenes.

— A Magyarok bejövetele, Pesty Árpád körképe a Városligetben. Nyitva egész nap. Belépődíj 1 korona.

— A Műcsarnok téli tárlata, Nyitva 9—3-ig. Belépődíj 1 korona.

— A Nemzeti Szalon jubiláris téli tárlata, Nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. — Konek Ida festőművész kiállítását saját műtermében (Kmetty-utca 27. szám.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

— Olgyay-kiállítás a Könyves Kálmán szalonjában. Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

— A Művészház kiállítás (Váci-utca 9. szám.) Nyitva 9—8-ig. Belépődíj 1 korona.

— Műkiállítás az Uránia Kigyó-téri szalonjában. Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvalelő múzeumok: A Nemzeti Múzeum régi-sztára 9-től fél 2-ig. A Szépművészeti Múzeum 10-től 2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10-től 1-ig. — Az Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — A Történelmi Képcsarnok 10-től fél 2-ig. — A Szechenyi Múzeum 10-től 12-ig. — Az Aquinumi Múzeum egész nap. — A Ráth György Múzeum 10—4-ig. — Az Erzsébet-Múzeum 9-től fél 1-ig és 3—4-ig.

Nyitvalelő könyvtárak: A Nemzeti Múzeum könyvtára 9—4-ig. — Az Akadémia könyvtára 3—7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár 9—12-ig és 3—8-ig. A Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára 9—2-ig és 6—8-ig.

— **Személyi hír.** József főherceg és Augustia főhercegnő, akik nagyobb társasággal Kiszén vadászaton vesznek részt, a vadászatonkat félbeszakítva, holnap reggel Budapestre érkeznek, hogy részt vegyenek gróf Apponyi Lajos udvarnagytetésén.

— **II. Vilmos és Fallières.** A Neues Hamburger Zeitung állítólag föltétlenül hiteles forrásból arról értesül, hogy Vilmos császár a monakói fejedelem eozonográfiai muzeumának felavatásán találkozni fog Fallières elnökkel. A találkozás a jövő év legelején lesz. Vilmos császár hajlandó elfogadni a fejedelem meghívását és szívesen találkozik a francia köztársaság elnökével annál is inkább, mert a két birodalom között a viszony most a lehető legjobb.

— **Kitüntetés.** A király Gaj Svetoslavnak, a zágrábi törvényes elnökének, nyugdíjaztatása alkalmából, sok évi hű és eredményes szolgálata elismerésül, Lipót-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **Gál Sándor ünneplése.** A politikai újságírók Balaton-kávéházi asztala vasárnap este az Országos Kaszinó egyik külön éttermében lakomát rendezett Gál Sándornak, a képviselőház elnökének tiszteletére. A vacsorán mintegy hatvanan vettek részt képviselők és újságírók, valamennyien a Balaton-kávéházi asztal tagjai. Az első felköszöntőt Lenkey Gusztáv hírlapíró mondta az ünnepeltre, aki meghatottan válaszolt és arra kérte a társaságot, hogy őt sohasem tekintsek egyébként, csak a Balaton-kávéházi asztal tagjának, sohasé lássák egyébként, mint a Balaton-kávéházi asztaltársaságba tartozónak. A meleg közvetlenséggel elmondott toaszt nagy hatást tett a társaságra, amelyet aztán Zboray Miklós, Béla Henrik, Halász Lajos, Szalmári Mór képviselők, Förster Aurél, Bede Jób, dr. Csörgő Hugó, Márkus Miksa, Benedek Árpád és mások vidám pohárköszöntői kacagó jókedvre derítettek. A lakoma után a társaság természetesen a Balaton-kávéháza vonult s elfoglalta törzs-asztalait.

— **Apponyi Lajos gróf ravatala.** A tegnap meghalt gróf Apponyi Lajos udvarnagytetését az Andrássy-ut 117. számú családi palotájának szalonjában tették ravatalra. A diszes ravatalt száz meg száz gyertya világítja meg. Körülötte a gyászoló család tagjai vannak s egy jezsuita atya, aki állandóan imádkozik a halott lelki üdvéért. A családhoz nagy számmal érkeznek részvétet kifejező távirat és személyesen is sokan kondoleálnak. A holttestet holnap délután három órákor beszentelik a gyászházban, aztán Főthra viszik a Károlyi-család sírboltjába, ahonnan végleges helyére, Nagy-Apponyiba viszik majd. A beszentelésre a király gróf Cziráky Béla udvarnagytetését küldte le Budapestre. Holnap reggel érkezik meg Montenuovo herceg, az első főudvarmester. A király az özvegynek ezt a táviratot küldte:

„Ő felsége a legőszintébb sajnálattal értesült magyarországi udvarnagytetés, gróf Apponyi Lajos ökegyelmességének ma éjjel történt elhunytáról és exzellenziáját, valamint exzellenziád gyermekeit és vejeit a legkegyelmesebben biztosítja, hogy e súlyos veszteségen érzett fájdalmukban a legmelegebben és legbensőbben részt vesz. Hálásan megemlékezve az elhunyt sok évi hű szolgálatairól, ő felsége mindenha Bécsben fogja tartani emlékezetét. Legfelsőbb megbízásból: Paar, lovassági tábornok.

Ferdinánd bolgár király megleghangu francia táviratban fejezte ki mély részvétét. Kondoleáltak még az uralkodócsalád tagjai közül: Ferencz Ferdinánd trónörökös, Mária Josefa főhercegnő, Annunciáta hercegnő, Lajos Győző herceg, Mária Terézia hercegnő, Ferencz Szalvátor herceg és Mária Valéria hercegnő, Lipót Szalvátor herceg és Blanka hercegnő, Klótild hercegnő, József főherceg és Augustia hercegnő, továbbá Lipót bajor herceg, Erzsébet hercegnő és férje Windischgraetz Ottó herceg; valamennyi udvari főméltóság, gróf Aehrenthal közös külügyminiszter, a magyar kormány valamennyi tagja, a képviselőház elnökségének tagjai, a közigazgatóság bíróság, a királyi Kuria, az állami számvéviszék elnökei, báró Plener, a közös számvéviszék elnöke, gróf Brockdorff, a német császárné főudvarmestere, Tschirschky-Bögen-dorff bécsi német nagykövet, Szögyény-Marich László berlini nagykövet; az arisztokrácia tagjai, azonkívül nagyon sokan iratkoznak föl a gyászházban kitett iven.

A német császárné és a német császár gróf Apponyi Lajos özvegyéhez a következő táviratot intézte:

Berlin. Szívélyes részvétellel emlékezem meg önökről, kit szeretett édesanyja halála után csakhamar pótolhatón s a legfájdalmasabb veszteség érte drága hitvestársa elhunytával. Önnek és hozzátartozóinak legmelegebb részvétetem fejezem ki. Isten oltalmazza meg önt. Augustia Viktória.

Őszinte szomorúsággal és benső részvétellel értesültem előttem nagyrabecsült férjének váratlan elhunytáról. Bensőm arra indít, hogy önnek, kegyelmes grófné, mélyen érzett részvétetem kifejezzem. Isten adjon erőt önnek e ki-mondhatatlan fájdalom elviselésére. Vilmos I. R.

— **A csár élete ellen.** Pétervárott tegnap a rendőrség nagy hajszát indított, mert neszét vette egy összeesküvésnek, amelyet a csár élete ellen forraltak. Temérdek gyanus embert tartóztattak le, köztük egy egyetemi tanárt, egy főszerkesztőt, két ügyvédet és az illető egyetemi tanárnak husz növendékét.

— **Főhercegi keresztelő.** Bécsben tegnap délelőtt volt Lipót Szalvátor főherceg és neje, Blanka főhercegnő újszülött fiának keresztelője. A király és az uralkodóház tagjai nem vehettek részt a keresztelőn, mert a főhercegi pár két másik gyermeke kanyaróban fekszik. Keresztapáként a pápa képviselőjeként Granito di Belmonte pápai nuncius szerepelt. A keresztelést dr. Mayer püspök, udvari plébános végezte.

— **Kinevezések.** A király Tomcsányi László debreczeni és dr. Schulek Kálmán szegedi ítélőtáblai bírákat a Kuria számfelületi bíráivá, Kiss János főügyési helyettesi címmel és jelleggel felruházott kecskeméti ügyészt pedig a kecskeméti törvényszék elnökvé nevezte ki. — Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a vezetése alatt álló minisztérium személyzeti létszámába dr. Szilassy Zoltán m. kir. pénzügyi fogalmazó gyakornokot, dr. Fekete Béla napidijást, dr. Alszeghy Béla és dr. Kollarits József budapesti lakosokat, Lengyel Ervin államtudor budapesti lakost és Hetényi János ügyvédjelöltet fizetés nélküli miniszteri segédfogalmazókká nevezte ki.

— **Tisztelgés a Ház elnökénél.** A Stolze Fenyvessy-féle gyorsírási rendszert követő „Magyar Gyorsíró-Társaság” küldöttsége Antalik Károly elnök, országgyűlési gyorsíróda másodfőnökének vezetésével vasárnap délelőtt tisztelgett Gál Sándornál, a képviselőház elnökénél, aki a küldöttséget nagyon szívesen fogadta és a gyorsírás fontosságát hangsúlyozva, jóakaró támogatásáról biztosította az egyesületet.

— **Kihallgatás a királynál.** A király ma az általános kihallgatások során báró Steininger gyalogsági tábornokot, gróf Balthány Vilmos felszentelt püspököt és dr. Kohl Mátárd felszentelt püspököt fogadta.

— **A bolgár királyi pár utja.** A bolgár királyi pár vasárnap este Braunschweigba érkezett. A pályaudvaron a regens herceg ünnepeken fogadta őket, majd a városba kísérte vendégeit.

— **Czimadományozás.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király Farkas Zoltán belügyminisztériumi osztálytanácsosnak, a közigazgatási bíróság elnöki titkárának a miniszteri tanácsosi címet és jellegű díjmentesen adományozta.

— **Blériot lezuhant.** Konstantinápolyban Blériot tegnap nagy néptömeg előtt felszállt, de ezerecséttlenül járt. Alig tett ugyanis a levegőben néhány méternyi utat, szél kerekedett és repülőgépet egy házhoz csapta. A repülőgép teljesen tönkre ment, de Blériotnak nem történt baja. Konstantinápolyból jelenti tudósítónk: Blériot nem akart felszállani s jó előre megmondta impresszariójának, hogy a szél tulerős, könnyen baj lehet belőle, az impresszarió azonban követelte a főállást, mert attól félt, hogy olyan botrányok támadhatnak, mint Bukarestben. Végre is Blériot engedett az impresszarió uneszolásának és repülőgépevel harmincz méter magasságba emelkedett. Körülbelül ötszáz méter utat tett meg nyílegyenes irányban, akkor aztán előbb jobbra, majd merész ívben balra fordult. Eközben a szél még hevesebb lett s így történt, hogy mikor a repülőgép a görögök lakta Habbavla városrész fölött lebegett, szélroham elkapta és egy ház födelére sodorta. A háztetőről az aeroplan a földre zuhant. Sok ezer ember rohant Blériot segítségére, lovasrendőrök vágtattak a külvárosba s ott találták egy szűk sikátorban a teljesen darabokra törött repülőgépet. Blériot feleségét csendőrök kalauzolták a szerencsétlenség színhelyére. Maga Blériot is megszebesült balesipőjén, de sérülése nem komoly. A francia kórházban bekötötték sebeit.

— **Ágyalpitványok a Stefánia-gyermekkorház javára.** A „Stefánia” szegény gyermekkorház létesítendő csecsemőszálya javára két nemeslelkű emberbarát: Glück Erős János és Heggyei László egyenként 4000 koronás ágyalpitványt adományoztak dr. Bólay János egyetemi tanárnak a kórház igazgató-főorvosának huszonöt éves fáradhatatlan működése alkalmából.

— **A mi kormányozhatónk.** A Parseval kormányozható katonai léghajó tegnap újból felszállt Fischamend-nél és déli félkettőkor Pozsonyhoz érkezett. A Parseval a Duna tulsó partjáról a város fölé szállt, majd mintegy 200 méter magasságban háromszor körülrepülte a várost. A Dunaparton és a város utcáin és terein egybegyűlt nagyszámú közönség lelkes éljenzéssel fogadta a léghajó utasait, akik piros-fehér-zöld színű kis zászlókat dobáltak le. A léghajó utasai, valamint a motor működése teljesen kivethetők voltak. A léghajó mintegy félóraig lebegett a város felett, majd a közönség folytonos ovációi között visszafordult Fischamend felé. A léghajót a léghajósosztály tisztjei automobilon követték.

Pozsony közönsége már két hét óta várta nap-nap után a Parseval megjelenését. Szombatra már harmadszor volt jelezve, hogy a Parseval katonai léghajó megjelenik Pozsony fölött. Szombaton a pozsonyi V. hadtest parancsnokává távirati értesítést kapott Fischamendből, hogy a Parseval felszállt és elindult két automobil a katonai léghajós osztag tisztjeivel meg is érkezett Pozsonyba, de a ballon nélkül. A ködös időben azonban a kísérők elvesztették szemük elől a léghajót és Pozsonyban délután két óráig várták a léghajót. Az egyik automobil ekkor elébe ment a Parsevalnak, de Hainburgnál megtudták, hogy a léghajó csak Petronellig ment. Tegnapra aztán már nem igen várta senki a léghajó megérkezését. Déli fél egy órakor a Dunaparton sétálók vetétek észre, hogy a tulsó partról a Duna mentében mélyszélességű repüléssel közeledik a Parseval. A hír villámgyorsan terjedt el a városban és mire a léghajó a város fölé ért, az utcákon és a Dunaparton ezer meg ezer ember üdvözölte hangos örömkriáltással a rég várt légi utasokat.

Fenséges látvány volt, amint a hatalmas és mindamellett karcu szivaralaku sárgásbarna léggömb méltóságteljesen szőtt a légtérben a nézők feje fölött. A körülbelül 200 méter magasságban repülő léggömb hatalmas oszvarszárnának buga lehangozott a földre és tisztán látható lett a csavar forgását. A léghajó a város fölé érve, előbb megkerülte a várhegyet, majd az egész várost, aztán visszafordulva, ellenétes irányban tette meg ezeket a mozdulatokat. Szabad szemmel is tisztán látható volt a csavar fölött alkalmazott kormányzófarok legkisebb elmozdítása is és a nézők meggyőződhetek arról, hogy milyen pontosan engedelmeskedik a hatalmas ballon kormányzójának. Alig mozdult el jobbra vagy balra a kormány, a léggömb nyomban a megfelelő irányba fordult és a különböző mozdulatokat egész könnyedén végezte. A város fölött lebegő léghajó láttára mindenki átérezte a kormányozható léghajó fontosságát a hadseregben. A könnyedén repülő léghajó csónakjából öt perc alatt ekrazit bombákkal romba lehetett volna dönteni az egész várost, még mielőtt valaki felocsudhatott volna meglepetéséből.

— **Katonaorvosok passzív rezisztenciájá.** Pétervárról jelentik: A katonaorvosok, akiket az idén osztottak be az egész ezredekhez, testileg elhatározták, hogy mindenképpen meg fogják akadályozni a halálos ítéletek végrehajtását és szükség esetén még a passzív rezisztenciától sem riadnak vissza.

— **A keleti expressz gyorsabb.** A Stuttgartban ülésző európai menetrend-konferencia elhatározta, hogy 12 órával megrovidíti a keleti expressz menetidejét és megszünteti budapesti tartózkodását. Az új menetrend szerint május 1-től fogva a keleti expressz Konstantinápolyból este 7 óra 15 perczkor fog elindulni, 6 óra 30 perczkor érkezik Budapestre, 6 óra 50 p.-kor indul tovább Budapestre, 6 óra 50 perczkor indul tovább Budapestről, délelőtt 12 órakor érkezik Bécsbe s másnap este 8 óra 45 perczkor fog Párisba érkezni.

— **Jótekonyság.** Löfler Jakab aradi magánzó születésének 70-ik évfordulója alkalmából levelet intézett Arad város polgármesteréhez, amelyben azt írja, hogy méltóbban nem ünnepelheti meg születésnapját, mint jótekonyság gyakorlásával. Ezért az aradi felső kereskedelmi iskola növendékeinek jutalmazására 10.000 koronát küld a polgármester kezébe, amelynek kamatait a felső kereskedelmi iskola erre érdemes növendékei kapják.

— **Eiltélt szerbek.** Gaczkóban a katonai törvényszék 31 szerbet öt évtől 7 évig terjedő súlyos börtönrre ítélte, mert az annexió bonyodalmai idején Montenegróba menekültek, hogy Ausztria-Magyarország ellen harcoljanak.

— **Hofrichter főhadnagy.** Kunz százados-hadbíró Hofrichter főhadnagyot ezen a héten is naponta ki fogja hallgatni, mire a jövő héten előreláthatólag megkezdik a tanúkihallgatásokat és szembesítéseket. Kunz hadbírónak hír szerint több száz jegyzőkönyvet adtak át különböző kihallgatásokról, melyeket a Hofrichter-ügyben egy katonai, mint katonai szemlével tartottak. A kihallgatásokat karácsonyig előreláthatólag be fogják fejezni. Katonai körökben azt hiszik, hogy szükség lesz arra, hogy Hofrichter elmebeli állapotát megvizsgálják. Evégből Hofrichter alighanem még ebben a hónapban az I. sz. helyőrségi kórházba viszik, hol legalább is hat hétig fogják megfigyelés alatt tartani, míg az elmeorvosok elmebeli állapotáról véleményt mondhatnak. A hatóságok halomszámra kapnak egy névtelen, mint aláírt leveleket olyan személyektől, akik azt hiszik, hogy a mérgezéssel vádolt főhadnagy ügyében újabb adatokat becsáthatnak a vizsgálat rendelkezésére. Az ügyben új nyomokon kutat a vizsgálat. Az eddigi megállapításokról rendre kiderültek, hogy nem állhatnak meg. Az, például, ami mellett három hiteles tanuvallomás szólott, hogy a főhadnagy egy linzi drogeriában szerezte volna be a cziánkálit, ma már túlhaladott álláspont. Az újabb felmerült gyanúk arra mutatnak, hogy a cziánkálit Bécsben szereztek be: nem lehetetlen éppen, hogy lopás útján. A nyomozat láncolatából ez utóbbi dolog látszott most legvalószínűbbnek, nem felejtette ki a rendőrség a számításból azt, hogy Hofrichternek ez esetben nyilván büntetés járt segítségére. Ez a feltevés aztán megmagyaráz olyan részleteket, amelyek különben teljesen ellentétesek az eddigi ténybeli megállapításokkal. Így érthető például azoknak a tanúknak a vallomásai, akik határozottan állítják, hogy a kritikus nap reggelén egy főhadnagy, — kétségtelenül Hofrichter — a Westbahnhof előtt álldogált és türelmetlenül látszott várakozni valakire. A nyomozás ez irányban annyira haladt, hogy a rendőrség már gyanuba vett egy embert, aki maga is a hadsereg tagja. Tegnapelőtt egy százados-hadbíró Nagyszebenbe utazott, Hofrichter előbbi állomáshelyére és ez az utazás is szorosan összefügg a vizsgálat új alakulásával. A hatóságokhoz, úgy mint eddig is, egyre érkeznek levelek, amelyek Hofrichter ártatlanságát bizonyítják. És ennek a titokzatos büniügnek alkalmán született meg az a rossz tréfa, amivel majdnem halálra rémitett valaki egy bécsi háztulajdonost. Egy dobozban bonbonokat küldött neki, azzal, hogy ezeknek csoda hatásuk van. A megrémült ember a rendőrségre sietett a dobozzal. Itt aztán kiderítették, hogy ártatlan cukorkákat tartalmazott a doboz.

— **Kutassy felszállása.** Dr. Kutassy Agoston magyar aviatikus, Farmann-rendszerű gépét már teljesen kijavították s a gép most már a rákosmezei hangárban van. Kutassy repülési kísérleteit holnap reggel újból megkezdik. A magyar aviatikus újév után elutazik a fővárosból, hogy szerződészerű felszállásait megtehesse.

— **A pozsonyi prépostság zár alatt.** A pozsonyi prépostság javainak zárlat alá helyezése folyamatban van. Tonházy Gyula miniszteri tanácsos, zárgondnok, Dénes Károly kultuszminiszteri számvizsgálóval ezuttal Pozsonyban időzik és a prépostság birtokain leltárt vesz fel, megállapítja a préposti javadalom körteleit és leltározás után megkezdik a tárgyalásokat Komlóssy Ferenc prépost hitelezőivel. Az adósságok meghaladják a fél millió koronát.

— **Borzalmas mutatvány.** A pétervári Cellini ezirkuszban a tegnapelőtti előadáson rettenetes jelenetek játszódtak le Savadek, az állatszédítőnek mutatványa alatt. Savade egy Hagenbeck-állatkerti vad-csoporttal kísérletezett, s közben az történt, hogy egy dogge ugrásközben megérintette egy tigrisnek a hátát; a tigris felbőszült és rettenetes ordítással ráugrott a doggera, s beharapott a hátába. Savade korbáccsal próbálta lecsillapítani a tigris, az azonban egyszerűen nem támadt, erre a nézők közt nagy ijedelem támadt, mindenki fölugrott és az ajtók felé rohantak, Savade pedig a tigris elé lépett, s két vaktöltéssel a szeme közé lött. Így sikerül megfékeznie a tigris, s lassanként megnyugodott a közönség is és az előadás tovább folyt.

— **Vidéki újságírók gyűlése.** A Vidéki Hírlapírók Országos Szövetsége tegnap tartotta meg az évi utolsó igazgatósági gyűlését az Otthon termében Szávay Gyula elnöklésével. A napirend előtt az elnök meleg szavakkal üdvözölte az igazgatóság két nagyérdemű tagját, Brájjer Lajos dr. alelnököt (Fiume) és Sötét Sándor dr.-t (Eger) hírlapírói működésüknek negyedszázados jubileuma alkalmából. Az 1910. évi költségvetés keretében a bevételek és kiadások 14106 korona végösszeggel lettek megállapítva. Az évenként kiosztott segélyek összege mintegy 5000 koronát tesz ki. Ebben az ülésben az igazgatóság 1800 koronát szavazott meg szükségbe jutott tagjainak részint állandó, részint alkalmi segély címén. Együttal a legközelebbi közgyűlés határozatához képest intézkedett az igazgatóság, hogy jelenleg 118,342 koronát tevő vagyonból 100,000 korona a m. kir. postatakarékpénztár útján 4 százalékos magyar koronajáradékban kötvényeztessék oly módon, hogy afelett 25 éven át senki ne rendelkezessék, a kamatok pedig felerészben a tőke gyarapítására és felerészben a folyó segélyezésekre fordítsanak. A szövetség kebelében létesítendő betegsegélyző pénztár ügyét tárgyalta ezután az igazgatóság és nagy érdeklődéssel hallgatta meg a felkért szakértőnek, Alföldi Béla dr.-nak igen érdekes felvilágosításait. A szükséges előkészítő munkálatok vezetésére az igazgatóság külön bizottságot küldött ki. Tizenhét új rendes és három pártoló tag felvételével és néhány belső ügy elintézésével a gyűlés véget ért.

— **A bihari tifuszveszedelem.** Bihar vármegyében tudvalevőleg hetek óta tifuszjárvány diühög, melynek megvizsgálására a belügyminiszter dr. Frank egészségügyi főfelügyelőt, a földművelésügyi miniszterium Molnár Imre gazdasági felügyelőt küldte ki, akihez dr. Maricz Ernő főorvos és Bérczy Imre főszolgabíró csatlakozott. A miniszteri kiküldöttek bejárták Dános, Zoró, Élesd, Ponor, Remecz, Felsőpatak, Brátka, Bánlaka, Csernóháza, Cséklye, Kisbárdó községeket és szinte leirhatatlan, amit tapasztaltak. Borzasztó nyomor, borzasztó piszok tanyázik kis kalyibákban, amelyekben együtt lakik ember-állat. A miniszteri kiküldöttek mindezek előtt elhatározták, hogy nem várnak be semmiféle jóváhagyást s azonnal a legszélesebb körben intézkednek. Hogy a fertőtlenítés sikerrel járjon, mindenekelőtt elrendelték a kényszer-meszelést. A községek lakói kötelesek nyomban kimeszelní minden falat. Hogy a nép egészséges vízhez jusson, betömötték az összes kutakat és ujakat furatnak. Minden csoport ház új kutat kap, amelynek vizét állandóan megvizsgálják. A betegeket azonnal kiszállították a házakból és hevenyében összerótt barakokban helyezték el. A nép táplálkozási viszonyain is segíteni kell. A lakosság a legtöbb helyen évek óta nem evett meleg ételt és az üres tápláléktól meg a pálinkától oly erőtlén, hogy a járvány ellentállás nélkül szedi áldozatait. A nép közt ezután egészséges fött ételt fognak kiosztani, vagyis természetben adják ki az inségszerelyt. Így legalább bizonyos, hogy a kiosztott pénzeket nem ölik pálinkába az emberek. Minden falu községében ideiglenes népkonyhákat állítanak föl, ahol levest, húst, főzeléket fognak főzni az inségesek számára. Ez történik Biharmegyében, ahol halomszámra hull az ember. De a szomszédos Szilágymegyében, ahol szintén a legnagyobb mértékben pusztít a tifusz és éh-tifusz; semmi sem történik. Pedig az élesdi járással szomszédos szilágymegyei részben is bő aratása van a halálnak. A fertőzés villámsebességgel terjed tovább és a Biharra határos községekben naponként huszhuszont ember hal meg. Ezen a részen most az egész csendőrség talpon van és azt kutatja, nincs-e bűnös alapja a tömeges pusztulásnak. A fertőzés átragadt a csendőrsőkre is. Nagy Gábor csendőrezredes, a debreceni szárnyparancsnokság kiküldötte táviratlag kérte a miniszteri kiküldötteket, hogy Szilágymegyében is intézkedjenek, mert Hamarpatakon, Magyarpatakon és más szilágymegyei községekben óriási a veszedelem. Dr. Frank Ódón azonnal sürgönyözött a belügyminiszternek, aki utasította, hogy Szilágymegyében is tartson szemlét és szükséghez képest intézkedjék.

— **Eltűnt angol arisztokrata hölgy.** Londonban városzerte csak Churchill lord nevének titokzatos eltűnéséről beszélnek és a lapok hasábos tudósításokat közölnek a szenzációk esetéről. Minden jel arra vall, hogy a csodaszép lady Churchill William Stead spirítiszta örületének lett áldozata. Három hét előtt lady Churchill azzal rémitette meg férjét, aki Edward király kamarása, hogy érintkezésbe lépett Londonban egy férfi-médiummal és az meggyőzte őt róla, hogy kötelessége elhagyni a családi tüzhelyet. Lady Churchill teljesen a spirítizmus hatalma alatt állott, elhanyagolta az arisztokrata társaságokat. A múlt hónap 28-án férje falusi birtokáról Londonba utazott és azóta nyomaveszett. A rendőrség megállapította, hogy vasárnap este 10 órakor érkezett Londonba két fiatal leánnyal és komornájával. Az állomáson egy sovány, hat láb magas fiatalember várta. Ennyi az, amit a rendőrség eddig megtudott. Növeli az eltűnés titokzatoságát, hogy a lord ügyvédje, aki a rendőrséggel együtt kutatott, abbahagyta a nyomozást s megkérte a hatóságokat, hogy szüntessék be a vizsgálatot. Lady Churchill, aki 22 év óta van férjnél, ma is nagy szépség. Leánykorában kedvence volt Viktória királynőnek. Mint a Londdale-család sarja, az angol arisztokráciának egyik leggazdagabb örököse, férje lord Churchill pedig lorkanczellár volt, mikor Verna Londdale nőül ment hozzá.

— **Anyavédelem.** Az Országos Anya- és Csecsemővédő Egyesület igazgatósága felkéri mindazokat, akik a december 5-én a Vigadó termében megtartott délutáni teára jegyeket kaptak és ezekkel még nem számoltak el, hogy az azokért járó pénzüsséget a postatakarékpénztárhoz befizetési lap útján az „Országos Anya- és Csecsemővédő Egyesület részére” jelzéssel minél előbb elküldeni sziveskedjenek, hogy az egyesület a folyamatosan levő elszámolást végleg elkészíthesse és hogy az újból való felszólítás költségei ne apaszak még jobban az ehagyatott anyák segélyezésére szolgáló jövedelmet.

— **A hadbíró és közlegény.** Izgalmas esemény zajlott le az éjszaka a Bástya-utczában. Brandusa Sebestyén százados hadbíró találkozott Fodor József közlegénnyel, aki tisztelgés nélkül ment el mellette. A százados rászólt a legényre, hogy miért nem tisztelg. A részeg legény erre gombában válaszolt, majd oldalfegyvere után nyúlt. Erre az ellenséges magatartásra Brandusa kardot rántott és fejbévágta Fodort. Az eset színhelyén nagy tömeg gyűlt össze, amely a tisztet inzultálni akarta. A megjelent rendőr úgy védelmezte meg a századost az inzultus ellen, hogy koosiba ültette a sebesült katonával együtt és bevitte a negyedik kerületi kapitányságra. Itt Fodor József sérülését a mentők bekötötték, azután a súlyosan sebesült katonát a XVI. helyőrségi kórházba vitték. A századost egy tiszt a téparancsnokságra kísérte.

— **Fokföldtől Kairóig vasuton.** Fokvárosból érkezett távirat szerint tegnap nyitották meg az afrikai angol gyarmati és a Kongó-állambeli vasutonalakat összekötő pályarészt, amely ilyenformán közvetlen kapcsolatot létesít a Fokföld és Kairó között. A megnyitáson, amely nagy ünnepségek között folyt le, Nagybritannia és Belgium hivatalos képviselői is megjelentek. A most befejezett és a forgalomnak átadott vasut eszméjét Rhodes Cecil, az azóta elhunyt angol államférfi vetette fel, ezéltt körülbelül tíz esztendővel. Az eszmét az illetékes körök akkor szinte kivihetetlennek találták, az angol és a belga tőke azonban végre is keresztülvitte azt. A vasutépítő munkásoknak irtózatossá fájdalmakat kellett elszenvedniök a forráság és a helyenkénti vízhiány következtében, máskor ismét az oroszlanok és egyéb fenevadak vittek véghez nagy pusztítást a munkások között, akiknek állandóan fegyverrel kellett életük megvédelmezéséről gondoskodniök. A terepviszonyok szintén sok nehézséget okoztak az építkezésnél. A legnagyobb nehézségek egyikét a Viktória-vízesés áthidalása képezte, amelyet azután egy pompás egygyilású ivhidall oldottak meg. Az új vasutvonal egyébként széles perspektívát nyit az angol gyarmati kerekedelemlnek Afrika belseje felé.

— **A football áldozata.** A londoni Daily Telegraphnak jelentik Newyorkból, hogy az idei football szezon harmincz halottat és száznál több súlyos áldozatot követelt. A lapok sürgetik a kormányt, hogy törvényhozás útján vessen véget a barbarizmusnak.

— **Agyonlőtt katona.** Szombatról vasárnapra virradó éjszaka Kőbányán az Endre-utca 9. számú házában levő éjjeli mulatóhelyre betévedt két honvédkatona, Omicza Miklós és Schaeffer István. Omicza pálinkát kért, s mivel nem adhaták neki, nagy botrányt csinált. Kirántotta oldalfegyverét s leszurással fenyegetett mindenkit, csapkodta a butorokat, bezulta a tükröt és végül leverte a gázlámpát. Koromsötét lett a szobában, ahonnan ijedten menekült mindenki. A házbellek aztán behívták a közelben posztoló Kovács IV. János rendőrt. A katona őt is megtámadta és a sötét szobában a sarokba szorítva, a bajonettel többször megvágta. A rendőr, miután a homlokán már súlyosan megsebesült s kardot rántani a szűk helyen nem bírt, szolgálati revolverével háromszor rálőtt a honvédkatonára. Mind a három golyó talált, s a katona halva esett össze. A sebesült rendőrhöz a mentőket hívták, akik a kórházba vitték. Állapota súlyos. A halott katonát beszállították a honvédhelyőrségi kórház házába.

— **Letartóztatott lélekűfár.** A rendőrség ma letartóztatta Foris Lajos 39 éves dunaföldvári nyilvános ház tulajdonosát, aki faczér cselédeleányokat a házába csábított. Főrist a detektívek vasárnap a keleti pályaudvaron tartóztatták le, amikor két leánnyal Dunaföldvára akart utazni. A vizsgálat során beigazolódott, hogy Főris rendszeresen foglalkozott leánykereskedéssel és több hiszékeny cselédet csábított a bűnre.

— **A kasszafurók.** Az elfogott kasszafurók még ma is állhatatosan tagadtak és egyikük sem akarja beismerni, hogy részük lett volna a fővárosban előfordult kasszafurásokban. Bartusek Géza is ragaszkodik, hogy ő csupán egy elfűtött ismeretlen német, nyilván bécsi embernek furószámaikat őrizgette és a kasszafurás zsákmányából sápot kapott, de tényleg ezekben a betörésekben nem vett részt. A másik kettő egyáltalában semmiről sem akar tudni. Daczosan, megrögzötten viselkednek s ha kérdeznék tőlük valamit, vállvonogatva mondják:

— Szagolja! Azért detektív, hogy kinyomozza!

A nyomozás most a Bartusek Géza védekezésének megczúfolásán fáradozik s lassankint mind nyilvánvalóbbá válik, hogy Bartusek költött alakokat akar a kasszafurások elkövetőinek feltüntetni. Tagadásában annyira megy, hogy még személyleírásokat is ad bőven és előadásából az látszik, hogy annakidején figyelemmel olvasta a lapoknak a kasszafurásokról szóló híradásait, mert mindazokat a személyleírásokat adja, miket a rendőrség tett közzé akkor, amikor az egyes kasszafurások történtek. A rendőrség házkutatásainak eredménye azonban a betörők tagadása ellenére, arra vall, hogy az elfogottak a keresett kasszafurók. Találtak a lakásuk egyik félreeső zugában hét pár keztyűt, amelyek egészen olajosak voltak. Ezeket huzzák fel a kasszák megfurásakor, nehogy a szekrényen áruuló ujjnyomatok maradjanak. Találtak ezenkívül álbajuszokat és álszakált is. Határozott eredménnyel jártak a szembesítések is, amelyek most folynak. Többek között Radványi Ottó dobozgyáros, — akinek a Csepregy-utca 2. szám alatti dobozgyárában október 8-ára menő éjjel furták meg a vasszekrényt, de siker nélkül — Kulik személyében egész határozottsággal felismerte azt az embert, akit amikor a betörés éjjelén hazafelé tartott, a gyár előtt látott ólalkodni. Kuliknak akkor viaszkosváson volt a hóna alatt és fekete kampós bot volt nála. Ezeket a tárgyakat most Melxnernek lakásán megtalálták. Ugy látszik, hogy ennél a betörésnél Kulik volt az őrszem, vagy mint tolvajnyelven nevezik: a smirelő. A rendőrség még többeket megidézett, akik látni vélték a kasszafurókat és most folyik a kihallgatás és szembesítés. A rendőrség azon is fáradozik, hogy megtudják, hol készítették a betörők a szerszámaikat. A csipeszokra az a gyanu, hogy ezek a Váci-ut táján levő valamelyik lakatosműhelyből kerültek ki. A rendőrség most felszólítja a közönséget, hogy aki ezekre vonatkozólag adatokkal szolgálhat, jelentkezék a főkapitányságon. A letartóztatott betörőket ma délben a főkapitányságról átkísérték az ügyészséghez.

— **Házasság.** Grünwald Géza fővárosi kereskedő eljegyezte Arvay Olgát.

— **Nászajándékok,** jegygyűrűk legelőnyösebben Folgár Kálmán művész ékszerterelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerethetők be. Nagy képes album-árciszvák hármantva küldetik.

— A handavezér panasza. A Budapesten időző maczedón handavezér, *Sograffoff*, akivel folytatott beszélgetésünket egyik előző számunkban közöltük, az interjú végén tett megjegyzéseinkre panaszos sorokat intézett hozzánk. *Sograffoff* többek között kijelenti, hogy ő komoly ember, hogy az ő terveireálisak és hogy nyilatkozatában nem terjeszkedhetett ki mindenre. Legközelebb azonban alkalma lesz a törökök ellen irányuló akciójában a legrészletesebben nyilatkozni.

— Vérengző rablógyilkosok. Páris közelében July községben borzalmas mészárlás volt szombat este. Két munkás ugyanis az istállóban megtámadta Berrieres bérlőt és agyonlőtte, míg a bérlő feleségét, aki a lármára az istállóba sietett, bunkóval ütötték agyon. Egy másik munkást is agyonlőttek, aki gazdájának segítségére sietett. Ezenkívül még két munkással bántak el így; az egyiket agyonlőttek, a másiknak pedig veszedelmes sérüléseket okoztak. Egy cselédleánynak, aki a lármára odasietett, keresztülvágták a nyakát és holttestét a kutba dobták. Ezt a nagy mészárlást a gyilkosok azért vitték végbe, hogy rabolhassanak, de szándékukban a szomszédok megzavarták őket. A gyilkosok elmenekültek, és vasutou Svájcba akartak menekülni. Jonnesben azonban letartóztatták őket. A gyilkosokat egy osztrák juttatta a hatóságok kezére, aki már évek óta azon a vidéken él. Az osztrák ember az erdőben vadászott, amikor megpillantott két fiatal legényt és miután azonnal felébredt benne a gyanu, hogy azok ölték meg Berrieres bérlőt, feleségét és háznépét, rájuk fogta a fegyverét, mire a két fickó felkiáltott:

— Ne löjjön, megadjuk magunkat.

A vadász puskáját lövése készen tartva, bekergette a két gyilkost a faluba és átadta őket a hatóságnak. A két gyilkos, kik közül az idősebb 19, a fiatalabb 17 éves, bevallotta tettét és részletesen elbeszélte a tömeges gyilkolást.

— Hamis bélyeg. Párisban egy Capelli nevű 37 éves olasz ember granat keltett, mert tíz centimes francia levélbélyegeket pénzzé akart váltani. A fogadóban, ahol az olasz megszállott, motozást tartott a rendőrség és félmillió frank erejéig hamisított francia levélbélyegeket kobozott el.

— Meghíusult betörés. A Szalárdvidéki Takarékpénztár épületét, mely a piacon áll, éjszaka betörők látogatták meg. Javában fessegették a banképület nagy vasajtáját, amikor éppen arra jött Jánossy Károly községi végrehajtó, ki a vendéglőből ment hazafelé a kései órában. Mikor a banképülethez ért, nagy meglepetéssel vette észre, hogy sötét alakok fessegetik a vaskaput és valaki belülről is segít nekik. Észrevette mindjárt, hogy az ablak már be is van fesszítve s ott mehetett be a czinkos. A hatvan éves Jánossynak csak egy sétabot volt a kezében s mégis rátámadt a betörőkre. Rájuk kiáltott minden erejéből: — Mit akartok itt! Betörők! — Erre a társaság megremülve, futásnak eredt. A belül levő kiugrott s ő is futni kezdett a többiek után. De előbb visszafordult még és revolverrel a rajtuk ütő Jánossy felé lött. A golyó nem talált és a menekülőknél már nem volt idejük ahhoz, hogy újból czélba vegyék a rablást meghíusító ereget. A menekülés pedig nem ment minden izgalom nélkül. Az öreg végrehajtó, bár hatvan év körüli, fűrgén futott a betörők után és egyre kiáltozott segítségért. Már-már újból visszafordultak a betörők, hogy elnémissák üldözőjüket, amikor előkerültek az éjjeli örök és elriasztották a veszedelmes kísérletezőket Szalárdon természetesen nagy lett az izgalom és a bank is örömmel vette tudomásul az öreg végrehajtó bátor cselökédetét, amivel megmentette a bank vagyonát. De a betörők nem voltak váratlak magukra. Pénteken éjjel másodszer is megjelentek a betörők s tovább fessegették a tegnapi otthagytott kaput. Az éjjeli örök azonban már éberebbek voltak és rajtuk ütöttek. Elfogni megint nem tudtak egyet sem közülük, csak kikergették őket.

— Amikor a pandur zsvány lesz. A szegedi csendőrség az alsótanyán csütörtökön elfogta Tozetto Ferenc volt csendőrmestert egy országosan körözött notórius betörőt, aki Tóth Feri álnév alatt utazott és hajította végre üzemleit. Hétfőn nagyobb betörés történt Oravecz Mihálynál, akinek lakásából, míg a házbeliiek a piacon voltak, 640 korona készpénzt és 80 korona értékű ékszert loptak el. Csütörtökön délelőtt a rendőrséghez egy Szabadkáról keltezett levél érkezett, amelyben Tozetto tudatta, hogy a hétfői betörésnek ő a tettese és öngyilkos lesz, mert lelkiismeretét nagyon terheli, hogy az utóbbi időben az egész országban több betörést követett el. Alig érkezett meg a levél, mikor László Kálmán, alsótanyai kapitány telefonon jelentette hogy Tozetto Ferencet ott elfogták. A betörő nagyon éhes volt és betért Oltványi Ferenc tanyájára, ahol a csendőrség a kiadott személyleírás alapján felismerte és letartóztatta. A rendőrség kinyomozta, hogy Tozetto gyakorlatilag szökött Szabadkára, ahonnan ugyan csak gyalog tette meg az utat a szegedi alsótanyákra. Vonatra nem mert ülni, mert félt, hogy elcsúszik. Letartóztatása után lovasrendőrökkel a szegedi fogházba kísértették.

— Halálozás. Övegy Fuchs Márkusné, magánzóznő tegnap 72 éves korában meghalt Bezerédi-utca 6. számú lakásán. Temetése holnap, kedden reggel 9 órakor lesz. Az elhunytban *Rozsa* Ili színművésznő nagyranyját gyászolja.

Liszkay József honvédezerede, a soproni honvédfőreáliskola vezetője 55 éves korában Szentgotthárdon meghalt.

Martinovic Péterné szül. kiséri *Heller* Ilona szombaton 51 éves korában Szabadszálláson meghalt. Az elhunytban dr. Szivák Imre országgyűlési képviselő, a budapesti ügyvédi kamara elnöke sógorját gyászolja.

Polyák Menyhértné szül. *Szlávik* Mária életének 64-ik évében meghalt Budapesten.

Modor Dániel városi számvevő, 77 éves korában meghalt Galántán.

Jelentsik István nyug. királyi tablabíró, 70 éves korában, Nagyváradon meghalt.

Felszeghy Lajos nyug. kir. törv. bíró 66 éves korában meghalt Gyulafehérváron.

Nemes Kovess Nep. János nyug. kir. ítélőtáblai bíró életének 66-ik évében, e hó 10-én Veszprémben elhunyt.

Simaházi *Tóth* Ödön, Tolnamegye tisztj. főügyésze, okl. mérnök, hites ügyvéd, törvényhatósági bizottsági tag, több uradalom ügyésze, e hó 10-én életének 76-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt Szekszárdon.

Füvesy Lajos építési vállalkozó, e hó 9-én, életének 55-ik évében meghalt Nagybányán.

Bajza József újságíró kollégánk, aki harmincz éven át volt a Budapest munkatársa, majd segédszerkesztője, a magy. kir. Államvasutaknak főellenőre, tegnap délután hosszas szenvedés után 53 éves korában elhunyt. A boldogultat, akit özvegye, két gyermeke és nagyszámu rokonság gyászol, holnap, kedden délután 8 órakor temetik Dunakeszin, a Bathány-utca 6. szám alatt levő gyászszobából. A temetésen a Budapesti Újságírók Egyesülete és a Hírlapírók Nyugdíjintézete képviselteti magát.

Krumbacher Károly egyetemi tanár, a bizanai kutatás újjászervezője, Münchenben az éjjel szívizélhűdés folytán meghalt.

Molnár Alajos földbirtokos, Kiskunfélegyháza város közeletének egyik tekintélyes alakja folyó hó 8-án, 82 éves korában elhunyt.

Gróf Harrach, az urakháza tagja, tegnap este fél-tíz órakor meghalt Bécsben. Rohraui és Thannhausen gróf *Harrach* János, aranygyapjas lovag, belső titkos tanácsos, cs. és kir. kamarás volt, nyolczvanegy évet élt. Az elhunyt tiszteletbeli lovagja volt a szuverén máltai lovagrendnek, elnöke a prágai cseh modern képtár gondnokságának, tagja a bécsi osztrák művészeti és iparmuzeum gondnokságának és védnöke a prágai kivitelei egyesületnek. Gróf *Harrach*nak Mosonmegyében is nagy birtoka volt.

Fram János, a mokriai állami iskolák igazgatója hosszas betegség után e hó 12-én elhunyt.

x A két fénynyel való kezelést dr. Kaiser bécsi orvos vezette be az orvosi gyógykezelésbe. Hatása a villamos fénynyeláramok vegyi tulajdonságán alapul, mely különböző baktériumoktól a létfeltételt megvonja. Ezért a bőr, a csontok és haj bacilláris megbetegedéseknél (bőrferkák, makacs bőrbetegségek, hajhullás, kopaszág, továbbá a csontok és ízületek tuberkulózis megbetegedéseknél) alkalmazható. Dr. Kaiser több esetet közöl, melynél kifejezett tüdővész volt jelen és két fényre javulás volt elérhető, amennyiben a köpetből a bacillusok eltűntek és a betegek erőbeli állapota gyarapodott. Budapesten dr. Hönig Izsó alkalmazza gyógyító intézetében (Károly-körút 21.) ezt a kényelmes és teljesen fájdalomatlan kezelésmódot.

x Bob hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.
x Fodor-féle vivóterem a Koronaherezeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vivásra.

x Szép a bajusz Hajdusági pedróval.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Bagotai Lengyel Ernő hangversenye. Ismét egy művész, magyar művész, akit nem a hazája fedezett fel. Bagotai Lengyel Ernőnek, a kiváló zongoraművésznek, aki mint alig tizéneket esztendősz gyerekeMBER Európa jó részét meghódította, meg kellett tennie nagy körutját, hogy eljusson tegnapi sikeréhez. Meglepo művészi játékot produkált Bach, Schumann, Brahms alkotásainak interpretálásában. Liszt, Szendy, Paganini-Liszt, Glück-Brahms és Chopin apróbb műveit nemcsak bámulatos technikával, hanem tökéletes finomsággal és kifejező érzéssel játszotta el. Bagotai Lengyel Ernőnek ez a szereplése azt a reményt erősíti, hogy még sok nagy sikerben lesz része. Amit odig produkált, nem a csodagyermek művészi megnyilatkozása volt, hanem az öntudatos művész komoly, kiváló munkája. A hangversenyterem nem felt meg teljesen, de ott voltak zenei életünk kimagasló férfiai, akik nagy elragadtatással hallgatták a nagy jövőre jogosult fiatal művész játékát.

(*) Az Operaházban holnap, kedden Sværdröm Valborg svéd operanékesnő vendégfellépésével „Mignon” került színpadra. A művésznő a czim-szerepet magyar szöveggel énekl. Filinét—Sándor Erzi, Frideriket—Payer, Meister Vilmost—Arányi, Lotariót Takács, Laertest Mihályi, Jarnót Kornai adja. Vezényel Benkő Henrik karmester, rendező Alszeghy Kálmán főrendező. Ezt az előadást jótékonycéllra rendezik; tiszta jövedelme ugyanis a Magyar Gazdaszónok Országos Egyesülete kapja. Általános béreltszűnet XX. Mérsékeltlen felemelt helyárak. Szerdán „Carmen”-t adják Szamosi, Szoyer, Arányi, Szemere, Payer, Beres, Kornai, Mihályi, Ney B. és Pichler fellépésével. Évi bérllet 150. sz.

(*) Ady Endre versei angol nyelven. Amerre eljutnak Ady Endre versei, mindenütt meghódítják a lelkeket. Most Amerikában kezdik olvasni Adyt, az amerikai nagy lapokban egymásután jelennek meg költeményei angol fordításban. A versteket miss Blackmell nevű hölgy fordítja, aki a „Woman Journal” szerkesztője. Miss Blackmell egyébiránt előszeretettel fordítgatja kisebb, elnyomott nemzetek poétáit és helyezi el a fordításokat a legnagyobb angol lapokban. A magyar költők közül eddig Petőfit és Ady Endrét fordította. Adyra Braun Róbert cambridgei magyar ember tette figyelmesé; a fordításokban különben neki is része van, mert ő fordítja le prózában a verseket miss Blackmell számára. A kisasszonynak rendkívül tetszenek az Ady-versek. „Adyt fordítani” — írja Braun Róbertnek — „nehéz munka, de érdemes. Köszönöm, hogy fölfűdözte őt számomra.” A fordítások a „Boston Evening Record”, „Springfield Republican” és egyéb nagy amerikai lapokban jelentek meg, köztük van az „Útca éneke” és „A magyar fa sorsa” című versek angol fordításai is. Amíg az angolba áttűltetett Ady-versek Amerikát meghódítani indulnak, azalatt a francia közönség is megismerkedik Páris megénekelőjével. Franciaúra Baranyai Zoltán fordítja Adyt, aki így lassankint az összes nagyobb irodalmakba bevonul.

(*) Az Akadémia III. osztálya ma délután Entz Géza osztályelnök vezetésével felolvasó ülést tartott. Elsőnek König Gyula osztálytitkár előterjesztette Fejér Lipót levelező tagnak „Lebesque-féle állandók és divergens Fourier-féle sorok” című értekezését. Utána Rados Gusztáv rendes tag bemutatta Szabó Péternek „Bolyai János ifjúsága” című dolgozatát. Utolsónak Koch Antal rendes tag olvasta fel dr. Prinz Gyulának, a fiatal ázsiai kutatónak előzetes jelentését második középázsiai utazásáról. A felolvasó ülés után zárt ülés volt.

(*) Busch-estély. Bécsből jött el Thimig Hugó, a Burg-színház híres-neves komikus és látogatására zsufolásig megtelt a Vigadó nagyterem.

Salgótarjáni,
petrozsényi és porosz szén és
légszeszgyári pirszenet szoba-
fűtési célokra, pirszénygyári pirszenet központi fűtésre szállít

SALAMON JAKAB és Tá.
Budapest, V., Erzsébet-tér 5. **Telefon:**
73-96, 73-97, 116-19.

me. Ragyogó, szép és előkelő közönség gyűlt egybe és közös erővel végig unatkoztak két órát. Nagypapánk és nagyanyánk, ha eljöttek volna, talán ifjúkori visszaemlékezéseik közben el-elmosolyogtak volna, de mi, inyenczeknek nevelt unokák, csak egy lenéző mosollyal és diszkrét ásitással tudtuk honorálni Thimig mester rokonszenves fáradozását. Valamikor régen, amikor még a levendula illatától is megmámorosodtak a nyárspolgári színházjárók, mohón szívták magukba a Busch Vilmos limonádé-forradalmiságát és meghatódtak sörön táplált szabadszajuságán, de istenem! ma az Osztrigás Miczi, a Le Rize és a nemzetközi kosonériák korában...? Amikor már ezek sem tudnak kielégíteni; ötlet és szellemesség dolgában pedig idehaza sem vagyunk ebül — micsoda emóció! keltethet a Busch primitív humora? s a karikatúrái, Heine, Gulbrenson és társai idejében... Jaj, de unatkoztunk!

(*) **Bulyovszky Lilla meghalt.** A múlt század legnevezetesebb drámai művésznőinek egyike, *Bulyovszky Lilla*, Grácban meghalt. A nagyszonyt a mai nemzedék jóformán csak amaz irodalmi díj révén ismerte, melyet ő alapított, s melynek elnyeréséért évenként olyan sokan küzdenek. Emlékezzünk rá azok is, akik tudják, hogy néhai *Bekics Gusztáv* néval együtt ő alapította az Aurórákört, melylyel szintén a magyar irodalom föllendítését célozta s annak szépirodalmi lapját szellemileg és anyagilag is támogatta. Ismerték végül azok, akik benne a rendkívül szellemes és nagyműveltségű uri asszonyt tisztelték, valamint ismerte őt az a sok szűkölködő, aki jótékonyágát élvezte. De a majdnem korszakos művészetében a most élők között már csak kevesen gyönyörködhetnek. *Bulyovszky Lilla* évekig a Nemzeti Színháznak volt büszkesége, majd elkedvetlenítették és vándorbotot adtak kezébe. A művésznőt Münchenben való bemutatkozásakor ünneppalisszával fogadták. I. Lajos bajor király kivételével nagy érdeklődéssel viseltetett iránta és őt a bajor udvari művésznő czimmet s nagyobb érdemrenddel tüntette ki. *Bulyovszky Lilla* Münchenből Németország többi nagy városába, Borszlóba, Hamburgba, Weimarba, Meiningenbe, Berlinbe stb. irányította diadalutját s neve a német színművészet évilapjain örök időkre aranyos betűkkel marad bevésvé. Idehaza „elpártolása miatt” nem tudott többé állandó művészi otthonra találni. Mindkét részről — a versenytársak által szított — torzalkodások lehetetlenné tették állandó szerződését, pedig időnkénti vendégszereplései ünneppalisszával voltak a Nemzeti Színháznak. Legfényesebb szerepei közé tartozott *Julia* a „*Romeo és Julia*”-ban, *Stuart Mária*, a *Kaméliás hölgy* és a klasszikus darabok s az akkori divatos színművek többi női főszerepei. De nem csak mint színművésznő, hanem mint író is jeleskedett. Egész sorát a fordított francia szindaraboknak neki köszönhetjük, a lapokban szétszórtan pedig könnyed tollal utirajzokat és szellemes tárcacikkeket írt. A színpadtól visszavonulva Budapesten telepedett le. Az Andrássy-ut villanegyedében a régi Epreskert-utca sarkán palotaszertű nyaralót építtetett. Ezt az utcazt azóta *Bulyovszky-utczára* keresztelték, még pedig — mint hogy a szabályok s hagyományok értelmében *élőkről* nem neveznek el utczát, — azt az expedienst találták, hogy *Bulyovszky Gyulát* — a művésznő elhunyt férjét, a népszerű tárczaíró s szerkesztőt — tisztelték meg ilyeténképen. *Bulyovszky Gyuláné* családi nevén *Szilágyi Lilla* volt, s a magyar színművészet családjának sok jeles művészt köszönhet. *Bulyovszky* néven hatvenhat esztendőig élt meg, s előre haladt korában is még megőrizte egykori hódító szépségének nyomait. Halála Grácban érte utól, ahol — külföldről hazautaztában — meg akart pihenni, de hirtelen tüdőgyulladást kapott és néhány napi szenvedés után tegnap meghalt. Holttestét hazahozták.

(*) **A női szépség.** Szász Zoltán, az ismert nevével vasárnap este az Erzsébetvárosi Casinó nagytermében mintegy 500 főnyi hallgatóság előtt szabadelőadást tartott a női szépségről. Előadása keretében először az emberi szépségről, mint rendkívüli, a normális egészséges alkaton felül álló, emennek összes előnyeit külön értékekkel megtöltő organikus tökéletességről beszélt. A nagyszámú közönség végig nagy érdeklődéssel hallgatta az élvezetes előadást, végeztével pedig Szász Zoltánt zajaiban megtapsolta.

(*) **Kurucz-hangverseny.** A Szabad Lyceum és a Budai Közművelődési Kör tegnap vasárnap délután öt órakor a III. Vörösvári-ut 93. sz. alatti iskolában a XVIII. század dalköltői és a kuruczvilág költészetének ismertetésével kapcsolatos hangversenyt rendezett, amelyen a nagy számban megjelent publikum az összes számokat általános tetszéssel fogadta. A hangversenyen közreműködött az „Obudai Dalkosorú” Zöld Károly karnagy vezetésével, továbbá Horváth N. János, Knauz Géza, Lissák Kálmán és Viktor, Magyar Árpád és Szabó László. A hangversenyyel párhuzamosan Lissák Kálmán tanár tartott szabad előadást a kuruczvilág költészetéről.

(*) **A Petőfi-Társaság ülése.** Vasárnap délelőtt tartotta havi felolvasó ülést a Petőfi-Társaság. Az Akadémia ülésterme zsufolásig megtelt hallgatósággal. Az elnök *Herczeg Ferencz* kegyeletos szavakkal emlékezett meg gróf *Haller Lujza* elhunytáról. A nemeslelkű grófnő éveken át szeretettel gondozta és végül a nemzetnek ajándékozta a fehéregyházi sikon azt a területet, ahol a nemzeti köztudat szerint Petőfi Sándor porai pihennek.

Ezután dr. *Ferenczy Zoltán* alelnök jelentette, hogy *Kossuth Ferencz* kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a Petőfi-ház három termének butorzatát a m. kir. állami ipari szakiskolák növendékei készítsék el. Eddig két teremnek, a könyvtárnak és az egyik kiállítási teremnek butorzata készült el. Terveit hazafias lelkesedésből *Faragó Ödön* budapesti felső ipariskolai tanár készítette. A könyvtári butorzat a londoni magyar kiállításon is szerepelt. A miniszter a butorzat anyagárának megtérítését is elengedte, ami 4500 koronának felel meg. Az egész butorzat eddig elkészült részének értéke 16.000 korona. A társaság úgy a miniszternek, mint azoknak, akik a berendezéshez munkájukkal hozzájárulnak, hálás köszönetét nyilvánította. Néhai *özvegy Törs Kálmánné*, szül. *Szigligeti Aranka* gyermekei a Petőfi-háznak ajándékozták azt az 1839-ből való *Shakespeare*-kiadást, amely egykor Petőfié volt. A költő aláírása ott is van az első kötetben. Ebből fordította Petőfi Coriolanust és *Szigligeti III. Richárdot*. A példányt Petőfiné adta volt ajándékba *Szigligetnek*. *Cebrányi Mária* grófnő ajándéka adta *Vastagh György* eredeti rajzát Petőfi „*Rózsabokor a domboldalon*” című költeményéhez. A salgótarjáni köszönetbánya r-t. huszonöt mm. közzétett ajándékozott. Az ajándékokért a társaság köszönetét nyilvánította. Az első felolvasó *Pekár Gyula* volt, aki „*Esztétika*” című novelláját mutatta be. A tetszéssel fogadott felolvasás után gróf *Telesi Sándorné* (*Szikra*) lépett az olvasó asztalhoz és bemutatta „*Dorgonyi Boldizsár, a sárkányölő*” című meséjét. A közönség élvezettel hallgatta a színes és fordulatos mesét és végül tapsokban adott kiejelést tetszésének. Végül *Sas Ede* olvasta fel „*Igy szólt Zarathustra*” című költeményét. A felolvasó ülést zárt ülés követte.

(*) **Kiss Mihály ünneplése.** A budapesti Népszínháznak hosszú éveken át volt oszlopos tagja *Kiss Mihály*, aki a Népszínház feloszlata alkalmával a Temesvár-budai szintársulathoz visszaszerződött, e hó 15-én a „*Czigánybáró*” operett előadása keretében ünnepli meg Temesvárott harminczöt évi érdemeiben gazdag színesi működését. Az előadás előtt a szintársulat, a színügyi bizottság Temesvár városa és társadalma nevében üdvözlök a jubilánst. Talán sokan nem is fogják tudni, kit rejt magába ez a nem éppen szokatlan *Kiss Mihály* név, mert az érdemes művész sok ezerre menő jó barátja és tisztelője csak *Mukinak* ismerte, *Mukinak* nevezte. Hogyan ragadt rá ez a név, senki se tudja, még igazgatója és sógora *Krecsányi Ignác* se, aki csak annyit jegyez föl a róla írott kedves tárcacikkében, hogy harminczöt év óta viseli azt „jó szíveért, aranyos kedélyeért, művészetéért és totótól talpig becsületességéért”. Ebben a cikkben *Krecsányi* érdekesen írja meg, hogyan pattant ki a *Kiss Muki* tehetsége.

1877 telén — írja *Krecsányi Ignác* — társulatommal Miskolcra mentem. Ott volt *Kiss Mihály* is, természetesen még mindig mint kerdalos és némaszereplő. Egy grófi helyi szerző „*Virág Sándor*” cím alatt háromfelvonásos népszínművet írt. Én a darabot elkértem a gróftól átolvastam s

esetleg előadás végett. Pár nap múlva abban állapodtunk meg, hogy a darabot előadjuk. Hogy ne! Helyi szerző, hozzá még gróf, amelyet Miskolcra keveset látnak. A zsufolt ház biztos. Hanem egy nagy bökkenője volt a darabnak. A szerző két népszínműnekes szerepet írt, s az igazgató csak egy fölött rendelkezett. Hosszas tanakodás, tőprengés után megszólal a gróf:

— Tudja mit? Játsszassuk el a másik népszínműnekes szerepet *Kiss Mihály*val. Fiatál, csinos, karcos fiú. Aztán meg úgy hálom, hogy szép hangja is van.

A gróf akkori véleményének igazolásául meg kell jegyezni, hogy *Kiss Mihály* nem volt ám mindig olyan gömbölyded görögdinnye-termetű, mint most. Ő akkor nemcsak szép, meleg baritonhanggal, hanem karcos, délczag termettel is dicsekedhetett. No de erről többet és szakavatottabban beszélhetnénk az akkori szép asszonyok és leányok. A tervet tett követte. *Kiss Mihály* „*Virág Sándor*” népszínműjében az első nagyobb, önálló szerepet kapta. Ez az est döntött színészetének jövőjén. Mikor a színpadra lépett s első dalát, a „*Kerek az én kalapom, kerekébre szabatom*...” elénekelt és szépen megjátszotta, a közönség frenetikus tapsban tört ki s az előadás folyamán a második népszínmű szerep lett a közönség szemében az első. Az első baritonista pedig annyira szívére vette *Mihály* sikerét, hogy pár hét múlva elhagyta a társulatot, el a várost. Bucsut vett a kapufélfától.

(*) **Bánk-bán Reinhardt-nál.** A magyar dráma klasszikusának, *Katona Józsefnek* *Bánk bánja* legközelebb német színpadra kerül. *Reinhardt* Miksa berlini színigazgató *Vésci József* nyug. miniszteri tanácsost kérte fel a darab lefordítására, aki a tragédia legszebb részleteit *Reinhardt*nak már fel is olvasta. A fordítás kitünően sikerült és méltán helyet foglalhat a német művek legelőkelőbbjei között is. Az érdekes irodalmi estén a jelenleg Berlinben időző magyar vendégek között ott voltak *Bródy Sándor*, *Lengyel Menyhért*, *Biró Pál* miniszterelnökségi sajtóreferens, *Hatvany Lajos*, *Krisztinkovics Aladár* miniszteri tanácsos, a földművelésügyi minisztérium berlini szaktudósítója és *Beregi Oszkár*, a Schauspielhaus művésze.

(*) **Kamarazene.** A Magyar Vasuti és Hajózási Klub tegnap délelőtt tartotta meg második kamarazene hangversenyét, amelyet *Schumann* esdur zongoránegyesével nyitottak meg. A négyesben résztvettek *Manné-Löffler Renée* zongorán, *Goldmark Sándorné* hegedűn, *Goldmark Sándor* violán és *Erdélyi Sándor* csellón. Az összejáték kitünően volt s a mű minden szépsége, finomsága érvényre jutott. Szép sikere volt *Dvorák f-dur* vonósnégyesének, amelyet dr. *Lederer Imre* hegedűn, *Matyék Béla* II. hegedűn, *Goldmark Sándor* violán és *Erdélyi Sándor* csellón játszott el. A műsor egyik kimagasló száma *Venczel Géza* operaénekes szereplése volt, aki *Verdi*, *Schubert* és *Lányi* szerzeményeiből énekelt nagy sikerrel. — Vasárnap délután a budapesti Kamarazenekör tartotta meg második hangversenyét. A műsoron *Haydn*, *Hummel*, *Liszt*, *Rubinstein* és *Wagner* szerzeményei szerepeltek, amelyeket *Ludányi Adél*, *Schumacher Bernhard*, *Grünfeld Angéla*, *Morpurgó Adolf*, *Herrenfeld Lipót*, *Bergmann Sándor*, *Hollós Zoltán*, *Diviaszky Béla*, *Friedl Károly*, *Kohl János*, *Juhász Antal* és *Fjók József* interpretálták elismerésre méltó művészi gondtal. A közönség lelkes ünneplésben részesítette a szereplőket.

(*) **Zeneakadémiai növendékek hangversenye.** Tegnap délelőtt 11 órakor tartották meg az országos szimfóniai zenekar III. ifjúsági hangversenyét *Kun László* zeneakadémiai tanár vezetésével. A hangverseny nagy érdeklődés mellett folyt le s a zeneakadémia nagyterme teljesen megtelt közönséggel, amely minden egyes szám után lelkes tetszésnyilvánítással honorálta a zenekar mesterének, *Kun Lászlónak* munkáját és a zenekar valóban művészi játékát. És ezt az elismerést méltán kiérdemelte a szimfonikus zenekar megalapítója, *Kun László* karnagy, aki már eddig is sokat tett a magyar zeneművészet terjesztése érdekében.

(*) **A Pettenkofen kiállítás.** A Nemzeti Szalon jubiláris téli kiállításának keretén belül rendezett *Pettenkofen*-kiállítást az első három napon négyezernél többen tekintették meg és a művésznő néhány még eladatlan képének megvásárlása

Szmokingöltöny	40,	prima	45,	Frakk, v.	55 firt.	legánomabb angolkeimekből, csakis mérték szerint, első-rangu kivitelben.	ZÉLINGER SAMU angol készpénzrendszerű uri szabótermében IV. ker., Belváros, Magyar-u. 3., I. em. Kossuth Lajos- utca mellett. — Telefon 48-59.
		selyem					
		béléssel					

iránt is nagy érdeklődés mutatkozik műbarátaink körében. Ugyancsak szép eredménnyel járt már ily rövid idő alatt a művásár a jubiláris kiállítás művészi anyagát illetőleg is. E hó 16-án, csütörtökön dr. Rózsafty Dezső festőművész és kiváló szakíró előadást fog tartani „Pettenkofen Ágost művészetéről” a Nemzeti Szalonban. Az előadás délután 4 órakor kezdődik s a belépődíj-ez alkalomra is csak egy korona. E napon délután 3 órától kezdve a kedvezményes és tiszteletjegyek érvénytelenek.

(*) Ifjúsági előadás az Apolló-Színházban. Mint ismeretes e hó 19-én, vasárnap, délelőtt 10 órakor egy három órán át tartó ifjúsági előadást rendez, a Rákóczi-uti Apolló-színház, a Dunántúli Közművelődési Egyesület javára. A tanuló-ifjúság e rendes helyű előadásán három órán át gyönyörködni fog mindazokban az újításokban is, amelyeket e téren elértek. A tanulságos ifjúsági előadás iránt már is széleskörű érdeklődés mutatkozik. Jegyek az Apolló pénztárnál és a D. K. E. irodájában (Dohány-utca 39. sz., telefon 82-82) is megrendelhetők.

(*) Hangversenyek. Marteau Henry, a hegedűjáték nagymestere és Reger Miksa, a világghírű zeneszerző és kiváló zongoraművész egy szonátá-estély keretében holnap, kedden mutatkoznak be közönségünknek. Műsorukat Mozart, Reger, s Brahms műveiből állították össze. Jegyek a Harmoniában kaphatók.

A Kemény-Mambriny Szeremi-Schiffer-vonónagy társulat második hangversenyét Reimer Pál, a kiváló dalénekes közreműködésével holnapután, csütörtökön tartják meg a Royal-teremben. Jegyek a Harmoniában kaphatók.

Steiner Ferenc kamaracénekes sürgönyileg jelenti be, hogy meghült és mára jelzett dalestélyét csak a jövő héten tarthatja meg. A pontos napot már holnap jelezhetjük. A kiadott jegyek érvényesek maradnak.

A postatisztviselőik ének- és zenegyűjtésének kedden este nyolcz órakor, a fővárosi vigadóban tartandó hangversenye iránt élénk az érdeklődés. A magas színvonalon álló műsor minden száma élvezetesnek ígérkezik. A hangverseny vendégművésznője Fries Rely a „Hamlet” dal-műből Ophélia nagy áriáját fogja énekelné. Hubay „A hajós imája”, Weber zongoraversenye (zenekarkísérettel), Beethoven „Athén romjai” (vegyeskar és zenekar), valamint Schubertnek Budapest ismeretlen „Éjjeli zene” cz. műve (Alt solo férfi énekkar és zenekar kísérettel) biztosítják a postások jeles egyesületének sikerét.

Zeneesték a Lipótvárosi Kaszinóban. A mostani hét során két zenedélután lesz a Lipótvárosi Kaszinóban. Az első e hó 16-án, csütörtökön délután 5 órakor, amikor Montequin k. a. Lucen zenetanár kíséretével régi francia zeneműveket fog bemutatni, a másik e hó 18-án, szombaton délután öt órakor, amidőn Pabó tanár operai orkesztrális kísérettel mutatja be a régi magyar zeneirodalom remekait.

A Budai Zeneakadémia e hó 17-én, pénteken a Szentfővárosi (budai Vigadó) nagytermében Szauner Zsigmond zeneigazgató vezetésével, Medek Anna m. kir. operacénekesnő és Juhász Aladár zongoraművész közreműködése mellett tartja I. egyesületi hangversenyét.

Dr. HÖNIG IZSŐ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE
Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24. I. em. Lift
Telefon 102-33.

gyógytényezők:
Finsen-féle víziáram-fürdők szív- és verednyolmeszedés ellen.
Elektromágneses gyógyítás
Röntgen sugárakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos masszázs (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.

— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. —
Kezelés egész napon át.

Főbb javallatok:
Általános idegesség (neu-
rasthenia, hysteria).
Ideggyengeségi állapotok
Almélenség, Fejfájás,
Műdöcsök (Paralysis).
Idegfájdalmak, Idegrendszeri
(Neuralgiák, ischiás).
Bőrinczvelő-crvadás (Ta-
bes).
Stivhelegességek.
Verednyolmeszedés,
Köszvény és ecuz, reuma,
izületi és csontbajok.
Székesedés, Daganatok.
Anyagserebafok (Elhízás)
cukorbetegség, verszegénység
Bőr-bajok, Borvisz éteg-
Lupus.
Hajullás, kopasz-ság,
Szertelenlítés (nőknél as-
arczon).
Aranyeres csomók.

Kívánatra prospektus

FŐVÁROS.

(*) A szociáldemokratapárt és a Józsefvárosi választás. A Józsefvárosban lefolyt községi képviselőválasztás ügyében a szociáldemokratapárt hétfőn este nyilvános gyűlést tartott az Intim-színház nagytermében. Elnökké Garbai Sándort, jegyzővé Biró Dezsőt választották. A napirend előadója Waltner Jakab volt, aki másfélórás beszédben hívta fel a jelenlévők figyelmét a községi választások körül fölmerült szabálytalanságokra. Az előadó beszédjét nagy helyesléssel fogadták. A gyűlés az elnök záróbeszéde után rendben véget ért.

(*) A tűzoltó-otthon. A Magyar Tűzoltó Szövetség elnöke, Széchenyi Viktor gróf főispán és ügyvezető alelnöke, Orvay Ferenc dr. országgyűlési képviselő ma délelőtt megjelentek Bárczy István dr. polgármesternél, akit arra kértek, Lasson oda, hogy a főváros a tervezett tűzoltó-otthon céljaira engedjen át alkalmas telket. A polgármester megígérte, hogy a kérelmet támogatni fogja.

(*) Iparhatósági megbízottak választása. A főváros kereskedő és iparoskörének immár hagyományossá vált részvétlensége közben vasárnap folytak le kerületenként az iparhatósági megbízottak választása.

A megválasztott iparhatósági megbízottak névsora ez:

I. kerület: Arnold Róbert fűszerkereskedő, Bartos Ádám borbély, Csökos Gusztáv asztalosmester, Doktor Adolf divatárkereskedő, Droppa Károly szabómester, Ilaskó Vilmos divatárkereskedő, Heil Vilmos lakatosmester, Hoyer Deszö mézársmester, Kovács István fűszerkereskedő, Ludvig Lörincz könyvkötőmester, Lukács János vendéglős, Madarász Viktor fűszerkereskedő, Pathó István hentesmester, Patisczy Károly építőmester, Petrics Márton asztalosmester, Saehse Károly dobozgyáros, Szentmihályi Kálmán fűszerkereskedő, Zakits János, Stözl N., Zimmerer Pál üvegesmester; póttagok: Deffert Gáspár borbély, Grün Károly fakerekeskedő, Kollár Károly hentesmester, Németh Dezsö fűszerkereskedő, Walther Ernő fűszerkereskedő.

II. kerület: Bauer Deszö kéményseprőmester, Gallon Károly mérleg-itelesítő, Glauber Ignác cipész-mester, Kochhauser István üvegkereskedő, Zanolits Ernő asztalosmester, Kalocsay Kálmán bádógosmester, Kovács István vendéglős, Lehmayr Nándor sütőmester, Lóvy Frigyes asztalosmester, Okányi Imre hentesmester, Szabó Gyula asztalosmester, Szabó János szabómester, Szeifert Rezső kávé, Tóth András hentesmester, Brunner Alajos fűszerkereskedő, Goldberger Ignác papirkereskedő, Keresztény István fűszerkereskedő, Németh Géza vaskereskedő, Neuhäuser Vilmos divatárkereskedő, Wirth Antal fűszerkereskedő; póttagok: Bagyik Vince vendéglős, Bleier Oszkár borkereskedő, Danes Antal szobafestő, Komlóssy János lakatosmester, Zinka Gergely pék-mester.

III. kerület: Arany Gold János fogtechnikus, Bauer Mátyás szabómester, Böhler Ignác nyomdátulajdonos, Blau Sándor vaskereskedő, Eliás Samu fakerekeskedő, Fischer Armin pálinkamérő, Kehrling Károly kelmefestő, Kloekner Mihály mézeskalácsos, Král Gyula kőfaragómester, Kuglbauer Lázár békecsitulajdonos, Kugler József mézeskalácsos, Lakos Gyula asztalosmester, Mátray Antal gyáros, Neulaender Lajos műszerész, Palencsár Antal gépszijgyáros, Saib Antal vállalkozó, Schöbl Károly építőmester, Tholt István bádógosmester, Wolf Antal kereskedő, Zwarg József mérleggyáros, póttagok: Abeles Tivadar börgyáros, Freund Jakab fehérneműkereskedő, Orava Armin asztalosmester, Redlich Armin vendéglős, Wieser Pál nagyfűváros.

IV. kerület: Balog Károly bádógosmester, Czeiner Károly cipész-mester, Csákány Károly cipész-mester, Csobács Vilmos üveges, Deutsch Jakab szabó, Goldmark Sándor kalapos, Grüné Gusztáv kávé, Irngang Kálmán droguista, Kondor Bernát nyomdász, Königstein Tivadar kesztyűs, Körömi János szabó, Mayer Ferenc kefékötő, Petrakovic József vendéglős, Reinwarth János bádógos, Szabó Vilmos cipész, Székely János szabó, Ungár Lipót kereskedő, Weisz Béla cukrász, Windt Márton közvetítő, Zimmer Ferenc halászmester. Póttagok: Bedő József cipész, Berkes Jenő lakatos, Harvich Miklós szobács, Kisszics Adolf női szabó, Schmidt Pál mézársmester.

V. kerület: Csókány Jenő iparos, ifj. Deutsch Manó iparos, Lovag Falk Zsigmond iparos, maróthi Fürst Bertalan kereskedő, Gárdonyi József iparos, Goldschein Zsigmond iparos, Grosz Parkas iparos, Kalmár Adolf iparos, Kramer Miksa iparos, Lóvy Jenő kereskedő, Lovas János iparos, Löwinger Gyula kereskedő, Meitner Oszkár kereskedő, Molnár Adam iparos, Radó Artur iparos, Ruzsika Ferenc iparos, Schall Antal iparos, ifj. Stern Sándor iparos, Tauszik Béla iparos. Póttagok: Fodor Béla iparos, Heiler Flóris kereskedő, Laufer Imre kereskedő, Mink Márton iparos, Táhy Géza kereskedő.

VI. kerület: Berger Bernát helyszerző, Bossányi József kereskedő, Breitner Bernát légszűrőgyáros, Burda János rozárgyáros, Cserej Márton bórindós, Engel Gyula borkereskedő, Fleischmann Izidor sapkagyáros, Friedmann Kálmán férőszabó, Fuchs J. József asztalos, Gregorits Ferenc vendéglős, Grünl Károly gépszijgyáros, Haas J. Sándor kereskedő, Héber Sándor lakatos, Kivovits Károly fodrász, Laub Lipót mechanikus, Laubál István fűszeres, Löbl Mór nyomdász, Marbach Bernát cipész, Weisz Jónás órás, Wieser

Adolf bádógos, Póttagok: Friedmann Adolf, kereskedő, Hartmann Armand fogtechnikus, Kaiser Ignác kárpitos, Kalocsay Kálmán ércnyomó, Weisz Fülöp kereskedő.

VII. kerület: Adler Viktor szabó, Aczel Gyula gyufagyároskereskedő, Erney Ignác fűszernagykereskedő, Gelléri Mihály nyomtatványszállító, Hollósi Albert kelmefestő, Horváth Antal építész, Hoffer Gyula szalámigyáros, Illés Ferenc disznúárkereskedő, Klein Gyula illatszergyáros, Kertész Márk könyvkötő, Kuhn József órás, Körmtz Gáspár fogtechnikus, Lehet József vendéglős, Mellinger Lipót szállító, Robiesek József szűcsmester, Sugár Vilmos szennagykereskedő, Steiner N. Armin divatkereskedő, Szombati Kálmán ékszerész, Sztankovics Sándor fodrász. Póttagok: Egri Izidor bádógos, Pollák József kávé, Róna József szabó, Ritscher Lipót női kalapkészítő, Tihanyi Nándor műszerész.

VIII. kerület: Brém Ferenc konzervgyáros, Berger Nándor mázó, Bendzel Károly cipész, Feigl Dénes fűszerkereskedő, Galszter István cukorgyáros, Glatz Géza üveges, Goreczky Ferenc bórindós, Hornonny István kocsigyáros, Haverland Antal liftgyáros, Kasch Adolf kalapos, Morbitzer Nándor építész, Mauthner Henrik butorszállító, Palka József üvegfestő, Popella Ferenc elektrotechnikus, Rákosi Jakab bádógos, Radványi Ottó dobozgyáros, Somló Sándor fűszerkereskedő, Schleinger László zsibáros, Spolarits György sütőmester, Weinstein Adolf kávé, Póttagok: Freireisz István vendéglős, ifj. Gera Lajos asztalos, ifj. Lukácsovits Alajos asztalos, Markovits Márton szabó, Fisch Fülöp papirkereskedő.

IX. kerület: Aszner János vendéglős, Benes Károly fodrász, Czegléd Károly fűszerkereskedő, Dozzi Dávid szalámigyáros, Antony Antal szűcsmester, Fábian Béla magkereskedő, Hirschhorn Dániel mézársmester, Kovács Gábor asztalos, Kohornik József hentesmester, Miskey Sándor mézársmester, Müller Rezső kőfaragó, Nagy Mihály kocsigyártó, Preisach Zsigmond kereskedő, Sturza Károly gépgyáros, Weisz Pál hentesmester, Szokna Lajos cukrász, Zilzer Izidor üvegkereskedő, Waechter Antal mulakatos, Zupka Lajos lakatos. Póttagok: Eles József fodrász, Breitner János vendéglős, Mezei Adolf papirkereskedő, Sverteczky Károly kávé, Reich Jakab lakatosmester.

X. kerület: Ifjú Dura Tamás építőmester, Gelléri Jakab bádógos, Grün József üvegkereskedő, Kujdinyák Mihály cipész, Köller István gyáros, Keviczky Elek cipész, Keller József szabó, Lepter János lakatos, Pollák Gyula kovács, Mátyási Antal mázó, ifj. Roith György vendéglős, Roitinger Ferenc békecsitulajdonos, Rockenbauer Pál sütőmester, Szentes Simon fűszerkereskedő, Schuberth István vendéglős, Schmidter József mézársmester, Sajó János lakatos, Schreil József hentes, Sáska István kocsimáros, Zsebő Lajos kovács. Póttagok: Herman Antal kádármester, Ging Mihály borbély, Dreilinger Lajos kocsimáros, Sipos Imre kovácsmester, Wagner Ferenc órás.

(*) A Rózsa-utcai lakoltatás. A Rózsa-utca 83. számú ház lakóit a tulajdonos ki akarta lakoltatni, hogy a házat rendőri felügyelet alatt levő lányoknak adja bérbé. A közigazgatási bizottságnak ma tartott ülésén Vássonvi Vilmos interpellációjára Boda Dezsö főkapitány kijelentette, hogy a tulajdonos kért engedelmet, hogy a házat a rendőri felügyelet alatt levő lányoknak adhassa bérbé, de a kérelmet elutasította.

(*) Közigazgatás. A közigazgatási bizottság ma délelőtt Fülepp Kálmán főpolgármester elnökletével ülést tartott, amelyen a különféle közigazgatási hatóságok terjesztették elő a múlt hónapról szóló jelentéseket.

Finom

angol saccoöltönyök

rendelészerűen készítve, elismert kitűnő szabásban

66 korona.

Városi bundák és télikabátok nagy választékban.

DEUTSCH F. KÁROLY ÉS TÁRSA

férfi-szabók

IV., Ferenciek-tere 2. sz.

A templommal szemben.

EGYESÜLETEK.

(—) A Magyar Szakírók Országos Egyesületének választmánya tegnap tartotta december havi ülését Gelléri Mór kir. tanácsos elnöklésével. Az ülésen résztvett mint vendég az osztrák szakírók szövetségének küldöttsége is Pappenheim elnök vezetésével abból a célból, hogy a Magyar Szakírók Egyesületét a Bécsben a jövő évben rendezendő nemzetközi vadászati kiállítás alkalmával meghívják. Az osztrák kiküldöttek a meghívással viszonzni kívánják azt a szíves fogadtatást, amiben az osztrákoknak két évvel ezelőtt Budapesten részük volt és több napra terjedő programot mutattak be a választmánynak, amit az el is fogadott. A kirándulást május végére tervezik. Az ülésen dr. Szabolcsy Antal bejelentette még a gyakorlati közgazdasági ismeretek szabad iskolája téli és tavaszi programját, amit a választmány jóváhagyott.

(—) Uj közjótékonyági egyesület. A főváros hetedik kerületének külső részében a nyomor enyhítése és a szegények támogatása céljából alakult a Budapesti VII. kerületi Külső Közjótékonyági Egyesület. Az új egyesület, mely a közel jövőben népkonyhát óhajt felállítani, vasárnap délelőtt tartotta ráczalmási Pajos Gyuláné elnöklete alatt nagy és előkelő közönség jelenlétében első választmányi ülését.

(—) A Budapesti Egyetemi Gyorsíró Egyesület vasárnap délelőtt tartott felolvasó ülésén Traeger Ernő „A gyorsírás elméletének tudománya s Eerdélyi Imre alelnök „Gyorsírási művek“ című tartottak előadást. Mindkét előadás után élénk eszmecsere fejlődött ki, melyben résztvettek Gondos Miksa, Bálint Antal, Lantos Arnold, Ernst Jenő és Sebestyén Elvira.

(—) Magyar békeegyesület ünnepe. Nagy és előkelő közönség jelenlétében tartotta meg békeestélyét és rendkívüli közgyűlését a magyar szentkorona országainak béke-egyesülete dr. Giesswein Sándor prelátus elnöklete alatt. Az ünnep után az egyesület tagjai a Pannoniában közös vacsorára jöttek össze, ahol sokáig maradtak együtt.

(—) A Művészet és Művelődés Magyar Nők Köre ismeretterjesztő szakosztályának a hó 14-én délután 6 órakor a Royal szállóbeli klubhelyiségében (VII. ker., Erzsébet-körút 49. II. em. 5.) néhai özv. Damjanich Jánosné emléktáblájára felolvasó ülést tart. Előadó: Sebestyén-Stetina Ilona.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A Magyar Jogászegylet új elnöke. Nagy érdeklődés mellett tartotta vasárnap délelőtt tizenegy órakor a Magyar Jogászegylet az Ügyvédi Kamara disztermében évi közgyűlését, amelyen az elnöki állás került betöltésre. A közgyűlés a Vavrik Béla leköszönésével megüresedett elnöki tisztségre egyhangulag dr. Nagy Ferenc nyugalmazott államtitkár, egyetemi tanárt és országgyűlési képviselőt választotta meg.

Beck Hugó kuriai tanácselnök nyitotta meg a közgyűlést s szép szavakkal méltatta az elnöki állásról leköszönt Vavrik Béla érdemeit. Ajánlatára a közgyűlés Vavrik Béla kuriai tanácselnököt egyhangulag tiszteletbeli elnökké választotta. Ezután dr. Nagy Dezső ügyvéd, országgyűlési képviselő alelnök az alapszabályok nyolcadik szakaszának módosításáról szóló indítványát terjesztette elő. A módosítást a közgyűlés Szladits Károly titkár hosszabb megokolása után egyhangulag elfogadta. Ezután a szavazatszedő bizottságot választották meg, amelynek tagjai lettek: Balázs József kuriai bír., Baumgarten Nándor egyetemi tanár és Szilágyi Artúr Károly ügyvéd, és megejtették a választásokat. A közgyűlés megválasztotta tiszteletbeli elnökké dr. Vavrik Béla kuriai tanácselnököt, tiszteleti taggá dr. Környey Ede ügyvédet. Elnök dr. Nagy Ferenc nyugalmazott államtitkár, egyetemi tanár és országgyűlési képviselő lett. Társelnökké dr. Beck Hugó kuriai tanácselnököt, alelnökké dr. Baumgarten Izidort, dr. Kenedi Gézát, dr. Nagy Dezsőt, dr. Schwartz Gusztávot és Vécsey Tamást, titkárokká dr. Baumgarten Nándort, dr. Lengyel Aurélt, dr. Mészáros Arturt és dr. Szladits Károlyt választották meg. Ügyész dr. Messinger Simon, pénztáros dr. Vámosy Károly, könyvtáros dr. Lányi Márton lett. A közgyűlés a választmányt a következő új tagokkal egészítette ki: dr. Baras Marcell, Gressák Károly, dr. König Vilmos, dr. Magyar István, Schuster Rudolf, Staud Lajos, dr. Stipl Károly, dr. Szöner Lajos, dr. Térfy Gyula, dr. Ágoston Péter és Oberschall Pál dr.

Dr. Nagy Dezső alelnök, miután kihirdette a választás eredményét, ajánlotta a közgyűlésnek, hogy Székely Ferenc koronagyűlést az egyesület

kiváló érdemeire való tekintettel válassza meg tiszteleti tagjává. A közgyűlés ehhez egyhangulag hozzájárult.

Az újonnan megválasztott elnökért Székely Ferenc, Zsitvay Leó és Balogh Jenő tagokból álló küldöttség ment. Nagy Ferenc szép beszédben köszönte meg az egyesület tagjainak bizalmát, majd berekesztette a közgyűlést.

SPORT.

(—) Az ó-budaiak uszóversenye. Az Ó-budai Tornaegyesület vasárnap este országos uszóversenyt rendezett a Rudasfürdő uszócarnokában. A kitűnően megrendezett versenyben Halmay Zoltán is résztvett és új győzelmekkel szaporította eddigi sikereit. A verseny részletes eredményei a következők:

Handicap. 60 m. 1. Adolján (BUE.) 7 mp.-h. 48 mp. 2. Kenyeri (MAFC.) 6 mp.-h. 3. Pogány (BAK.) 12 mp.-h.

3×40 m. staféta. 1. MAFC. (Rimanóczy, Zsoldos, Donáth) 1 p. 10 mp.

Mellúszás, handicap 120 m. 1. Toldy (MTK.) 19 mp.-h. 1 p. 55.4 mp. 2. Wenk. 3. Kenyeri (MAFC.)

Gyermekverseny. 40 m. 1. Doby. 2. Erős. Junior verseny. 700 m. 1. Kronberg (MAEC.) 12 p. 45 mp. 2. Halász (MAFC.) 3. Lantossy (MTK.)

Gyorsuszás. 100 yard. 1. Halmay (MTK.) 57.5 mp. 2. Hornung (MTK.)

Kezdők versenye. 800 m. 1. Erdős (MAFC.) 2. Békefy (OTE.) 3. Marady (BAK.)

Hátonúszás junior. 80 m. 1. Nagy (BUE.) 1 p. 16.4 mp. 2. Domonkos (FTC.) 3. Eperjessy.

Főverseny. 200 m. 1. Zachár (MTK.) 2. p. 33.4 mp. 2. Belezny (MAFC.)

Gyorsuszás. 60 m. 1. Halmay (MTK.) 36.6 mp. 2. Zeoldos (MAFC.)

(—) Az utolsó bajnoki mérkőzés. Az őszi szezon utolsó bajnoki mérkőzését a B. T. C. és a Törekvés vívták meg. Az első félidőben a B. T. C. fölényes játékot produkált ugyan, de csak tizenegyesből sikerült goalt elérnie. Változatosabb volt a második félidő, csak az a kár, hogy a Törekvés némi figyelmetlenséget tanúsított, midőn az off sidenek véit B. T. C. goal után abba akarta hagyni a játékot. — Az eredmény 2:1 a B. T. C. javára.

(—) Santelli mester vívóestélye. Szép közönség jelenlétében folyt le szombaton este Santelli Italo mester iskolájának vívó-estélye a kitűnő híri iskola Erzsébet-köruti tágas helyiségében. Az est főszáma Malvica bárónak, a Fővárosi Vivó-Club új mesterének Santelli Italoval vívott törassautja volt. Malvica báró, aki Palizzolónak, a világhíri palermói mesternek tanítványa volt, gyönyörű törmunkájával keltett feltűnést. A kardassaut-ok közül legszebbek voltak Szarvassy György—Krencsey Géza, továbbá Lionello és Mészáros Ervin báró kardassautjai. Iskola-vívást mutattak be törrel Landauer Béla és Szilágyi Sándor Santelli mesterrel, Vojnich Miklós Darvai Ferenczel, Chaitel Ottó, Benkő Pállal, Abele báró pedig Ádám Gézával törassaut-ot vívott. Kardra vívtak még Damaskin István, Hoór Jenővel, Hámos Nándor pedig Hegyesi Gyula dr.-ral. Az összes assaut-kat Iványi Gyula vezette.

(—) A Budapesti Korcsolyázó Egylet évdíjas tagjainak figyelmébe ajánlja, hogy a beiratásokat december hó 15-én lezárják. 1909. december hó 16-ától kezdve az évdíjas tagok is csak 35 koronáért válthatják ki idényjegyüket. Az egyleti iroda hivatalos órái a Stefánia-úti korcsolyacsarnokban délelőtt 9-től 1 óráig és délután 3-tól 6-ig vannak.

Nyiltér.

Előzetben közölték nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Hazug hirdetés

mely a rejtett töleserű grammophon tölesernélkülinek jelzi. Az egyetlen, valóban tölesernélküli acusticai rendszerrel bíró szabadalmazott beszélőgép az

„EUFON“

mely a legkézeltebben és természetűen reprodukál éneket, zenét és prózát az ismert fémtöleseres gépek mellékörejtől mentesen.

Legnagyobb választék hanglemezekben: Opera, operettek, mű- és népdalok a legelőkelőbb művésztől előadva. Főelárusítók:

„MUSICA“ részv.-társ.
(Igazgató Sternberg Dezső)

Budapest, VI. ker., Teréz-körút I. sz.

KÖZGAZDASÁG.

A Magyar Pénzüntézetek Országos Szövetségének közgyűlése.

— Hantos Elemér főtítkár lemondott. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, december 13.

Váratlanul izgalmas, szinte botrányos közgyűlése volt vasárnap a Magyar Pénzüntézetek Országos Szövetségének, amely ez egy délután egész meglepetésszerűen egy szerencsésen elsimult elnökválasgón és egy főtítkári válságon esett át. Akik a nagy politikai válságok közepette figyelemmel tudták kísérni a szövetség életét, meglepetéssel tapasztalhatták, hogy az azelőtt oly tevékeny testület majdnem az egész utolsó évet tétlenségben töltötte el. Ennek a csendességnek oka a külvilág előtt ismeretlen volt: de a beavatottak tudták azt, hogy a munkaképtelenség oka az, hogy a szövetség főtítkára, Hantos Elemér nyílt és titkos harcot folytat a szövetség elnöke, Mándy Lajos min. tanácsos ellen s eltökélt szándéka volt, hogy Mándy, ki a szövetséget alapította és fölvirágoztatta kibuktatja az elnökségből. A taktika azonban nagyon átlátszó volt és visszafelé sült el. A közgyűlés nagy többsége bizalmat szavazott az elnöknek s az előidézett botrány magának az értelmi szerzőnek a bukását okozta. Bizonyos, volt ugyanis az, hogy a legközelebbi igazgatósági gyűlésen Hantos Elemért, ki nemcsak az elnökkel, hanem az igazgatóság többségével is szembehelyezkedett, az igazgatóság elejtette volna. Csak a helyzet okos fölismerésére vall tehát az, hogy Hantos ezt megelőzendő, beadta lemondását, melyet az igazgatóság bizonynyal tudomásul is vesz.

A rendkívül viharos közgyűlésről munkatársunk a következőket jelenti:

A Magyar Tisztviselők O. E.-nek helyiségeiben 108 vidéki pénzüntézet képviselőinek jelenlétében nyitotta meg vasárnap délután a Magyar Pénzüntézetek Országos Szövetségének közgyűlését Mándy Lajos nyug. min. tanácsos, a szövetség elnöke. Nyomban az elnöki megnyitó után fölvonult az „ellenzék“. Az első szónok Lányi Mór orsz. képviselő volt, aki azt kifogásolta, hogy az évi jelentést nem terjesztették előbb a választmány elé. Jött azután Kégl János monori ügyvéd, egy ottani intézet képviselője, aki a szövetséget működését kritizálta. Jöttek azután más ellenzékiek, akik a vidéki bizottságok munkáját bírálták. Majd Balogh Ferenc, a Nyírbátori Népbank vezérigazgatója bizalmatlansági indítvánnyal, direkt az elnök, Mándy Lajos nyug. min. tanácsos személye ellen lépett föl. Letette az elnöki asztalra a harminez aláírással ellátott, teljesen megokolatlan bizalmatlansági indítványt. De ezzel még nem volt készen a méltatlankodás. Schwarz Gusztáv, a Nagykikindai közgazdasági bank cégvezetője, a szövetségi hivatalos lap, a Pénzüntézet Szemle, dolgait firtatta, s azt mondta, hogy a lap nincsen jól szerkesztve. A vádakra néhány tekintélyes vidéki kiküldött reflektált, kimutatva azok tarthatatlanságát. A bizalmatlansági indítvánnyal szemben Kovács László debreczeni igazgató viszont bizalmi indítványt nyújtott be az elnök iránt. Mindezeket természetesen nagy lármá kísérté, mely csak akkor csillapodott le, midőn Mándy Lajos elnök reflektált a föl-szólalásokra. Mindenekelőtt konstataulta, hogy tudatában van annak, honnan indul ki a támadás. Majd pontról-pontra czáfolta le a vádakat. Lányi Mórnak azt válaszolta, hogy öt esztendő óta most kéri először számon a választmánynak az évi jelentés körül való közreműködését. Kégl Jánosnak is megmondta, hogy nagyon szép vádbeszédet tartott, azonban nincs tisztában a Szövetség működésével, czéljaival. A személyes élti dolgokra ellenben nem tért rá, hanem — loyálisan kijelentette, hogy leköszön s elhagyta a termet. Erre fölbombolt a rend. A nagy lármában Csepely Dani (Komárom) alelnök foglalta el az elnöki széket. Időközben a bizalmatlansági indítványt visszavonták, ellenben az ellenzék a bizalmi indítvány felett szavazást provokált, még pedig, alapszabályszerűleg huszonegy aláírással, titkos szavazást. Közel másfél

órát vett igénybe a szavazás, amely a következő eredménnyel végződött: A bizalmi indítványt elfogadja 222, nem fogadja el 84 kiküldött. Erre Sándor János ny. államtitkár vezetésével küldött-séggel hívják meg újból Mándy Lajos elnököt, akít viharos éljenzéssel fogad a közgyűlés. A kiábrándult és láthatólag félrevezetett ellenzék is megért, Kégl János megkövette az elnököt. Előzőleg azonban az elnök megköszönte a bizalmat s békés együttműködésre szólítja föl a tagokat.

A program hátralévő részével azután hamarosan végeztek. Az elnök indítványára tiszteletbeli tagoknak megválasztották gr. Tisza Istvánt, dr. Wekerle Sándort, dr. Popovics Sándort. A bejelentett fölvételek pedig — későre járván az idő — elmaradtak. Így végződött a békésen induló, de annál viharosabb lefolyású, izgalmas közgyűlés.

Hantos Felmér ügyvezető főtitkár pedig, aki az egész akciózt vezette Mándy ellen, levonván a konzekvenciákat, — lemondott díszes állásáról.

Kereskedelmi tengerészeti igazgatása. A fumei kormányzó lemondásával ismét megüresedett a fumei tengerészeti hatóság elnöki állása, amelyet tudvalevően eddig mindenkor a kormányzóok töltöttek be hivatalból. A tengerészeti hatóság tehát ismét vezető nélkül áll, amint vezető nélkül marad mindenkor, amikor a kormányzói méltóság megüresedik. A kormányzó elnökhelyettese a tengerészeti hatóság vezetésében az alelnök, akinek hatásköre nem valami tág, mert hiszen az igazgatási kérdésekben nem ő, hanem az elnök, vagyis a kormányzó dönt. Ha tehát nincsen elnök, meg van bolygatva a tengerészeti hatóság működési rendje. A szakkörök régóta kifogásolják ezt az állapotot, eddig azonban nem történt semmi a tengerészeti hatóság elavult rendszerének reformálására. A szakkörök főképpen azt panaszozzák, hogy a tengerészeti hatóság élére mindenkor olyan férfiak kerülnek, akik nem értenek a tengerészethez. Az elnök, aki egy személyben Fiume kormányzója, a mágnásvilág tagjaiból kerül ki. Tengerészettel pedig ezekben a körökben nem igen foglalkoznak és eddig nem is volt még soha Fiumének olyan kormányzója, aki a tengerészethez értett volna. Az alelnöki állás betöltésénél nem veszik tekintetbe, hogy a tengerészeti igazgatás szakértelem nélkül mitsem ér. Így megtörtént, hogy legutóbb a kereskedelemügyi minisztérium egyik osztálytanácsosa, aki a horügyeket intézte, lett miniszteri tanácsosi rangban a tengerészeti hatóság alelnöke. A tengerészeti hatóság vezetésében feltétlenül változtatni kell az eddigi rendszeren. Az elnöki állásnak függetlennek kell lennie a kormányzói állástól, úgy, amint ez Triestben és a többi kikötőkben is megvan. A kormányzói méltóság legközelebbi betöltésénél már tekintetbe kellene venni az érdekelt tényezők álláspontját s a tengerészeti hatóság élére olyan elnököt kell állítani, aki járatos a kereskedelmi tengerészeti kérdésekben.

Az izléstelenlések ellen. Az Országos Ipar-egyesületnek Jovag Falk Zsigmond elnöklésével ma tartott egyetemes ülésén Gelléri Mór kir. tanácsos, az egyesület igazgatója ismertette azokat az újabb törekvéseket, amelyek egyrészt a műipari izlés terjedése, másrészt az izléstelenlések kiirtása érdekében a külföldön folyó munkálatok. Tüzetesen foglalkozott főleg az izléstelenlések stuttgarti gyűjteményével, az anyag hibás megválasztása, a rossz és helytelen kombinációk, az anyag-surrogátumok, a hibás konstrukció, a helytelen arányok, a dekoráció tévedései révén keletkezett eltérésekkel, majd a hamisítványokkal és a többi aberrációkkal. Ismertette a stockholmi kiállításnak azt az osztályát, amely a szezesszói lakberendezési tulzárait ostromozza és végül a milánói famiglia artistica által a stuttgartihoz hasonló gyűjteményeinek lakberendezési alapon való létesítéséről számolt be. Ez utóbbit tartja a legalkalmasabb eszköznek az elterjedt izléstelenlések ellen való küzdelem sikeres keresztülvitelére. Végül felemlítette, hogy az első indítványt az izléstelen iparcikkék gyűjtésére, illetőleg a kö-

zönségnek így irányban való kitanítására tíz évvel ezelőtt Györgyi Kálmán, az iparművészeti társulat igazgatója tette. Az eszme akkor nem talált rokonszenves fogadtatásra, a külföldön megelőztek vele bennünket, de kívánatos lenne arra nálunk is visszatérni és a közönség izlésének nevesítésére elsősorban az izléstelenléseknek pellengérré állításával hatni. Az előadást a nagyszámban megjelent közönség zajos tetszéssel fogadta.

Változások a Magyar Országos Központi Takarékpénztárnál. Megirtuk már, hogy a Magyar Országos Központi Takarékpénztár R.-T. legközelebb tartandó rendkívüli közgyűlésén két új igazgatósági tagot fognak választani és elhatározzák a jelzőlogózet fölvetését is. A két igazgatói állást dr. Hodossy Sándorral, az intézet elhunyt elnökének fiával és Németh Titusszal fogják betölteni.

Mezey Gyula királyi tanácsos jubileuma. A „Vághalparti ármentesítő és belvízszabályozó társulat” most tartott díszközgyűlésén ünnepelte Mezey Gyula királyi tanácsos igazgató-főmérnököt 25. évi működése alkalmából.

A Belvárosi Polgári Hitelszövetkezet üzleti eredménye. A nagy szövetkezeti láznek jóformán egyetlen életerős szülője volt, a **Belvárosi Polgári Hitelszövetkezet**. Mikor az 1907-ik évi nagy szövetkezeti krízis végigpusztította a főváros szövetkezeteit, ez volt az egyetlen, amely nem rendült meg egy pillanatra sem és nem vette igénybe a mentő akciózói segélyét. A Belvárosi Polgári Hitelszövetkezet példája megmutatta azt, hogy lehet tisztes pénzügyi alapon szilárd szövetkezeti tevékenységet kifejteni. Azóta e szövetkezet természetesen évről-évre gyarapszik és erősödik nemcsak anyagiakban, hanem az iránta megnyilvánuló bizalomban is. Beszédés bizonyossága ennek az a 295.469 korona 87 fillér takarékbetét, amit a szövetkezet idei mérlege tüntet föl. Hogy pedig mit tesz egy szövetkezetnél egy közel háromszáz ezer koronás takarékbetét, azt főlegesen bővebben magyarázni. Nagy érdeme ez a szövetkezet igazgatóságának, különösen Kanitz József vezérigazgatónak, ki bebizonyította, hogy komoly és tisztes szakértelemmel és nemes altruizmussal lehet a kisemberek számára is fenntartani sikerrel pénzintézetet s meg lehet küzdeni a szövetkezetek ellen megnyilatkozó általános ellen-szenvvel is, mely a Belvárosi Polgári Hitelszövetkezetet sohasem érintette. A szövetkezet mérlege egyébként ez:

Mérlegszámla 1909 november hó 30-án. Vagyis: Pénztárkészlet 9860.44 K. Pénzintézeteknél elhelyezve 54168.20 K. Kölcsönök 844709.64 K. Külföldi adások 29281.35 K. Berendezés 4320 K. Leírás 820 K = 3500 K. Összesen 941519.63 K. Teher: Tagok befizetései 121833.12 K. Részjegyek 152900 K. Tartalék alapok 22654.93 K. Visszszámított váltók 332105.03 K. Takarékbetétek 295469.87 K. Átmeneti kamatok 8455.23 K. Levonva a szövetk. javára eső kamatokat 3251.20 K = 5204.03 K. Nyereségáthozat a múlt évről 1025.51 K. Nyereség 10322.14 K = 11347.65 K. Összesen 941519.63 K.

Veszteség- és nyereségszámla 1909 november hó 30-án. Tartozik: Irodai laklér 2000 K. Tiszti fizetések 15529.85 K. Külföldi költségek 1114.05 K. Leírás a berendezésből 820 K. Visszszámítási kamat 18215.98 K. Takarékbetét kamat 11264.11 K. Adó 2010.39 K. Igazgatósági jutalom 3000 K. Felügyelő-bizottsági jutalom 1000 K. Nyereségáthozat a múlt évről 1025.51 K. Nyereség 10322.14 K = 11347.65 K. Összesen 76302.03 K. Követel: Nyereségáthozat a múlt évről 1025.51 K. Kamatok, jutalmak és beiratási díjak 75276.52 K. Összesen 76302.03 K.

A fumei papirgyár szanálása. A Smith és Meynier-féle első fumei papirgyár részvénytársaság, amely valaha az ország egyik legvirágzóbb papirgyára volt, az utóbbi években nagyon hanyatlott és teljesen elvesztette jelentőségét. A fumei papirgyár szanálását az Első Magyar Papiripar R.-T. néhány évvel ezelőtt tervbe vette s most, úgy látszik, végre segíteni fog a fumei papirgyár helyzetén. A legközelebb tartandó rendkívüli közgyűlés el fogja határozni az 1,600,000 korona alaptőkének 200,000 koronára való lebélyegzését és egymillió korona névleges részvény

kibocsátását. Ezzel kapcsolatban az Első Magyar Papiripar R.-T. a hó 23-án tartandó rendkívüli közgyűlésen el fogja határozni a fumei papirgyár egymillió erejéig kibocsátandó részvényeinek al pari értékben való átvételét. A Papiripar R.-T.-nak üzemi szerződése van a Smith és Meynier-társasággal, amely szerint ez a fumei gyár kereskedelmi és műszaki vezetését az Első Magyar Papiripar R.-T.-ra bizza.

A Kőbányai Bank részvénybefizetése. A Kőbányai Bank R.-T. részvénybefizetéseit úgy látszik nehezen mennek. A részvényesek vonakodnak a jegyzett részvényeket befizetni, úgy hogy a 250,000 korona alaptőke még nincsen utána. Az igazgatóság többszöri felszólítás után most energikus hangon a hivatalos lapban szólítja föl a részvényeseket a fizetésre és azt mondja, hogy a részvényesek a jegyzett részvényekre még be nem fizetett összeget f. hó 31-ig fizessék be annál is inkább, mert ellenkező esetben szerzett jogait és a már befizetett összeget elvesztik, anélkül, hogy a kereskedelmi törvény 153. szakaszával megállapított kötelezettség alól felmentetnének.

A tőzsde új elnökének üdvözlése. A budapesti áru- és értéktőzsde választóinak állandó bizottsága Gál Károly és Ribári Lajos vezetésével ma délután küldött-séggel tisztelgett Horváth Elemérnél, a tőzsde új elnökénél, hogy megválasztása alkalmából üdvözlje. A küldött-séget az elnöki fogadóteremben fogadta az új elnök. A tisztelgésnél jelen voltak Simon Jakab és Weisz Károly, a tőzsde alelnökei és Somorja Lajos titkár.

A küldött-ség szónoka, Gál Károly üdvözlötte az elnököt a bizottság s a tőzsde egész közönségének nevében. Majd így folytatta beszédét: A kormány részéről tervbevetett tőzsdereform nemcsak intézményünkre, hanem hazánk egész közgazdaságára is nagy fontossággal bír. Mi bízunk úgyünk igazában, bízunk abban, hogy az elnök új nagy befolyása, egyesülve a tőzsdetanács minden egyes tagjának, elsősorban a tőzsde érdeműs alelnökeinek, boglári Simon Jakab és Weisz Károlynak munkásságával, a tőzsde érdekeit hathatósan és szabad reménylenünk, sikeresen is meg fogja védelmezni.

Horváth Elemér, a tőzsde új elnöke az üdvözlő beszédre adott válaszában többek között ezeket mondotta: Ez idő szerint egy nagy feladat előtt állunk és ez a tőzsde reformja. Ehez kell koncentrálnunk minden erőnket, hogy a reform olyan legyen, hogy ne érintse autonómiánkat és ne tangálja a legitím-üzletet. (Lelkes éljenzés.) Ha ezt a két szempontot a reformnál sikerül érvényre jutattunk, akkor nem kell félni a reformtól. Nagy kérdések vannak reánk bízva. Ha ezek iránt a tőlünk távolállók is érdeklődnek, nemcsak nem veszünk rossz néven, sőt kívánnunk kell, hogy a külvilág is érdeklődéssel kísérje működésünket. Nem ellenezük, hogy a kormány bizonyos fokú ellenőrzést gyakoroljon, különösen a tőzsdének kifelé ható két legfontosabb funkciójában: az ármegállapítás és a judikatura dolgában. Az ármegállapítást a nagyközönség gyakran összetévesztí az árjegyzéssel, pedig tény az, hogy az ár megállapítása a kereslet és kínlat örök törvényei szerint alakul. Igenis arra kell különösen vigyáznunk, hogy árjegyzéseink tisztaságához a gyanúnak még csak az árnyéka sem férközhessen. (Általános élénk helyeslés.) Különösen kell erre ügyelnünk a mostani időben, amikor ennek végtelen nagy fontossága van. A másik nem kevésbé fontos feladata a tőzsdének a választott bíróság működése, amelyre mindannyian teljes melege-vel tekintünk, mert működésének bonitása általánosan elismert. Külföldi kommitenseink is szíves örömmel vetik magukat alá a tőzsdébírók illetékességének. Ez legjobban bizonyítja működése sikerét. Egyben kívánni valónk van ennél az intézményünkkel is. T. i. a bíróságnak rendkívül sok a tennivalója és emiatt nem tud a kellő gyorsasággal tisztének megfelelni. Amint a multban a tőzsde mindent elkövetett a gyorsaság előrése érdekében, úgy a jövőben is mindent meg fogunk tenni a bíróság munkásságának sikere érdekében.

Ezután az elnök ismételt megköszönte a szíves üdvözlést és munkásságához a tőzsde tagjainak támogatását kérte. Az éljenzéssel fogadott beszéd után az elnök a küldött-ség tagjaival szívélyesen elbeszélgetett.

A közszállítási szabályzat sérelme. Ismételtén szótartottuk már, hogy a hatóságok sorsa játszik ki, vagy sértik meg a közmunkákról és közszállításiokról szóló szabályrendeletet. Így legutóbb a

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle

használatával valódi áldás gyomorhajosoknak és székezőrülésben szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt teljesen
rendbe hozza.

Más áron 40 fillér,
nagy áron 60 fillér.

székesfehérvári királyi törvényszéknel szeptember hó 6-án versenytárgyalás volt a moóri kir. járás-bíróság és fogház építésére. A versenytárgyalásra tizenhatszajszék érkezett be, amelyek közül a legdrágábbat Szabó Ferenc és József székesfehérvári cég tette 119.998 korona 28 fillérrel. A legolcsóbb ajánlattevő a Weil Rezső budapesti cég volt, aki 115.863 korona 17 fillérrel vállalta a munkát. Az ajánlatokat a magyar kir. igazságügyminiszterium számvévisége felülvizsgálta és a Weil-féle ajánlatot ez is legolcsóbbnak jelölte meg, amikből világos, hogy a kincstár nézve ennek az ajánlatnak elfogadása lett volna a legkedvezőbb. A munkát mégis a Szabó-cégnek adták. Eltekintve a Weil-féle ajánlat előnyösebb voltától, a fent megnevezett cégtársak egyike sem jogosult az ipartörvény értelmében emeletes épületek emelésére és így, ha már azzal lehetne is védekezni az igazságügyminiszterium eljárását, hogy a közszállítási szabályzatnak a helyi iparosra vonatkozó kitételét vette tekintetbe (bár Moór nem Fehérvár, hanem csak Fehérmegyében van), akkor sem lehet menteni ezt az eljárást, amely nemcsak az ipartörvénybe, de a közszállítási szabályzatba is ütközik. Sajnos, már az egyes miniszteriumok sem tartják be a törvényt. Nem csoda tehát, hogy más hatóságok is követik a rossz példát, mint azt a következő eset bizonyítja: A felsőlövői gimnázium építésére nyilvános versenytárgyalás volt hirdetve november 23-án. Az építéshez az állam kétszáz ezer koronával járult, vagyis javarészt közpénzből fedeztetek az építési költségek. Az említett Weil-cég 238.679 korona 74 fillérrel tette meg legolcsóbb ajánlatát a 242.394 korona 62 filléres legdrágább ajánlattal szemben, melyet a Müller Ede szombathelyi cég tett. Az eset innen szóról-szóra azonos az előbbivel. A legolcsóbb ajánlattevő cégnek nincs meg az elvállalt építés teljesítésére törvényben előírt képesítése de azért a felsőlövői ág. ev. iskolák fenntartó testülete, az állami műszaki ellenőrzés kikerülésével, mégis a Müller-cégnek adta a munkát. Sajnos, ma ez a rendszer!

Hévíz fürdő fejlesztése. Hévíz fürdő fellendítése országos érdeket is képvisel, Darányi földművelésügyi miniszter megbízta a miniszterium közegészségügyi osztályát, hogy a fürdő vízvezetékének terveit dolgozza ki. A vízvezetékkel kapcsolatban tervbe van véve a villanyvilágítás és csatornázás is.

Cukorgyár Sarkadon. Megirtuk, hogy a Magyar Általános Hitelbank cukoripar-vállalatai cukorgyárat alapítanak Biharmegyében, s jeleztük azt is, hogy ez az új cukorgyár valószínűleg Nagyváradon épül fel. A Biharmegyei Gazdasági Egyesület legutóbbi ülésén foglalkozott a gyár építésének kérdésével s elhatározta, hogy a gyárat nem Nagyváradon, hanem Sarkadon építik meg. A gyületről, amelyen több megyebeli földbirtokos, továbbá gróf Tisza István és Hatvany-Deutsch József vettek részt, a következőket jelentik nekünk:

Báró Hatvany Deutsch József hosszabb beszédben kifejtette, hogy Biharmegyében a gazdaság közönség bevonásával cukorgyárat szándékoznak alakítani. A répatermelésre vonatkozólag már meg is kötötték a szerződést az érdekelt gazdákkal. Eredeti terv szerint Nagyváradon óhajtották a cukorgyárat létesíteni, de a város erre a célra nem rendelkezik alkalmas eszközökkel s azt tartja, hogy a gazdák szempontjából is célszerűbbnek mutatkozik, ha a gyárat a vármegye valamely nagyobb községében állítják fel. Gróf Tisza István nem tartja elsőrendű érdeknek, hogy a cukorgyárat Nagyváradon állítsák föl, annál inkább sem, mert ez a vállalat nem foglalkoztat állandóan munkásokat. Ezt a kérdést különben az alapítók fogják méltányosan elbírálni. Hogy Nagyváradnak az ügy nem lehet fontos érdeke, abból is következtethető, hogy a város részéről hiányzik a megfelelő érdeklődés. Pap Imre püspökségi főtiszt Nagyváradot vagy Ósitt tartja alkalmasnak a cukorgyár felállítására helyül, ötös sarkad

kadi jegyző Sarkad község részéről a legmesszebbmenő kedvezményeket ajánlja fel. A község ingyen-tereket nyújt, adó- és vámmentességet biztosít a cukorgyár részére. A választmány ezután úgy döntött, hogy a cukorgyár helyül Sarkad községet tartja a legalkalmasabbnak. Sarkad a szalontai járás egyik legnagyobb, szépen fejlődő községe. Nagyváradnak persze, most, hogy az ügyet eldöntötték, nem tetszik a határozat s elhatározták, hogy mozgalmat indítanak ellene.

A közlekedési tanács ülése. Az Országos Közlekedési Tanács tarifa-bizottsága folyó hó 16-án a kereskedelemügyi minisztériumban gyűlést tart. A napirendi tárgya a jövő évre engedélyezendő vasúti szállítási díjkezdmények tárgyalása.

Nyersolaj szállítási díjosztálya. A magyar királyi államvasutak igazgatósága a jövő évben szállítandó tüzelési cölökre rendelt nyersolaj küldemények után a B. osztály alkalmazását javasolja a kereskedelemügyi miniszternek.

A kiállítási központ új elnöke. Az Országos Magyar Kiállítási Központ munkabizottságának legutóbbi ülésén Gelléri Mór főtökár bejelentette, hogy Thék Endre, a bizottság elnöke, nagy elfoglaltságára való tekintettel lemondott az elnöki tisztségről. Helyébe a bizottság Zsolnay Miklós alelnököt választotta meg.

Fizetési képtelenségek. A bécsi hitelezői végegyelet a következő fizetési képtelenségeket jelenti: Szabó Gyula és társa cipőkereskedő, Budapest; — Ács Béláné, kereskedő, Budapest.

Az Első Magyar Üveggyár vesztesége. Az Első Magyar Üveggyár R. T. tudvalevően elhatározta felszámolását. A felszámoló bizottság most teszi közzé az 1909. január 31-én lezárt mérleget, amely 888,530 korona veszteséget tüntet fel. Ezek kivül a felszámoló társaság 1.209,614 koronával tartozik, míg követelései 204,072 koronára rúgnak. A társaság 1880-ban alakult és Herenesvölgyön és Esztergomban voltak gyárjai. A felszámolást az 1908. december 29-én tartott közgyűlés határozta el.

A Hungária-malmot elépítik. Megirtuk már, hogy a nemrégiben leégett Hungária-malmot újra építik. Az építkezési munkálatokat — amint értesülünk — a tavasszal megkezdik azon a helyen, ahol a régi malom volt.

Magyar borok terjesztése Amerikában. A magyar kormány, mint ismeretes, régebben akciózt kezdett a magyar boroknak az északamerikai Egyesült-Államokban való elterjesztésére. Ez az akció személyi és egyéb okok miatt abban maradt s azóta majdnem teljesen megszűnt Amerikába irányuló borkivitelünk. A m. kir. Országos Mintapincze most Amerikában újból megkezdte az akciózt a magyar borok értékesítésére és Newyorkban vezérlőpályát állít fel az Egyesült-Államok és Kanada részére. A vezetéssel Molnár Sándor newyorki nagykereskedőt bízta meg.

**FELTI AZ ARCZÁT?
HASZNÁLJON
AMERIKAI PORCELLÁN-
POUDERT**

**Az eredeti doboz felején a
Yes szócseke áll.**

Kapható a földtekén mindenütt.
Kis doboz ára 3 korona.
Nagy doboz ára 5 korona.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, december 13.

A készáru piacra ma az irányzat nyugodt volt. A malmok a mérsékelt kínálattal szemben alig mutattak némi vételkedvet, mindazonáltal elkelt mintegy 12.000 q buza változatlan áron. A legdrágább eladási ár 14.25 korona volt 79 kilós pestvidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 14 korona 79 kilós román buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs ártartó. Forgalmába került 9.50—9.60 koronás áron. A többi cikkben csekély forgalom mellett az árak változatlanok. A határidőpiacra a mai üzlet a valamivel magasabb amerikai jegyzések dacára kedvetlenül indult s a kezdő árfolyamok a szombati zárattal néhány fillérrel alacsonyabbak voltak. A forgalom folyamán azonban erősebb fedezési vételkedv mutatkozott, aminek behatása alatt eleinte a tengeri, később az összes gabonacikk árfoyama tetemesen megdrágult. A szilárdságnak egyébként más oka, mint fedezési vételek a kontremin részéről, nem volt s különösen tengeriben az effectív üzlet megre nem támogatja a szilárdságot, mert a prompt és közeli téli hónapokra a tengeri ára még mindig aránytalanul olcsóbb a májusi tengeri árfolyamánál. Az áprilisi buza 13.76 koronán indulva, 13.73-ig esökkent, aztán folytonosan emelkedett és zárult 13.86-os árfolyamon. A tegnapi zárathoz viszonyítva, végeredményképpen az áprilisi buza 9 fillérrel, a májusi buza 8 fillérrel, az októberi buza 1 fillérrel, az áprilisi rozs 5 fillérrel, a májusi tengeri 6 fillérrel, az áprilisi zab szintén 6 fillérrel emelkedett.

A készáruüzlet jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	28.15—28.65
"	76	—	80	28.25—28.75
"	77	27.70—28.05	81	—
"	78	27.90—28.25	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	28.5—29.40
"	76	—	80	28.80—28.65
"	77	27.55—27.95	81	—
"	78	27.75—28.25	82	—
Pestvidéki	75	—	79	28.05—28.40
"	76	—	80	28.35—28.65
"	77	27.65—28.1	81	—
"	78	27.80—28.25	82	—
Bánsági	75	—	79	28.15—28.50
"	76	—	80	28.35—28.65
"	77	27.7—27.95	81	—
"	78	27.85—28.25	82	—
Bácskai	75	—	79	28.15—28.55
"	76	27.35—27.85	80	—
"	77	27.70—28.05	81	—
"	78	27.85—28.25	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	19.20—19.40
" közepminőségű új	—	—	—	19.—19.10
Árpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.4—14.50
" II-rendű	—	—	—	14.10—14.30
Zab I-rendű	—	—	—	15.70—16.—
" II-rendű	—	—	—	15.—15.40
Tengeri belföldi új	—	—	—	14.60—14.70
Korpa	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

A készáru piacra ma az irányzat nyugodt volt.

Buza: Pestvidéki: 200 q 79 k, 200 q 77 k 28.50 K.

Román: 3300 q 79.5 k, 2200 q 80.5 k 28.30 K, 5800 q 79 k 28.10 K, 700 q 79 k 28 K.

Rozs: 600 q 19 K, 500 q 19 K, 500 q 19.15 K, 500 q 19.15 K, 300 q 19.20 (jan.) K, 500 q 19.10 K kpf par.

Zab: 200 q 15.30 K, 100 q 15.30 K kpf.

Lóhere: 200 q 120 q ab Budapest.

Lucerna: 20 q 168 K kpf.

A határidőpiacra ma az irányzat nyugodt volt.

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1909-re:

Buza ápr. 13.76—13.77—13.78—13.85—13.86—, Buza májusra 13.57—13.60—13.57—13.70—

**Szén, koks, téli fűtéshez
briket és antracit**

a pontos szállítás érdekében későbbi határidőkre már most rendelendő.
Telefon: ^{detall:} 75-29-27 { 164 interurban.

Radnay Károly
Budapest, Váci-körút 78. sz.
Sürgőnyozim: ANTRACIT Budapest.

Buza októberre 11.71—11.72—11.76—11.71—, —,
 Rozs áprilisra 9.88—9.91—9.87—9.95 —, —,
 Rozs októberre 8.85—8.1—, —, —, —, —,
 Tengeri májusra 6.65—6.64—6.72—, —, —,
 Zab áprilisra 7.67—7.58—7.55—7.59

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza áprilisra	18.8	—18.97
Buza májusra	13.69	—13.70
Buza októberre	11.73	—1.74
Rozs áprilisra	9.94	—9.95
Tengeri májusra	6.7	—6.71
Zab áprilisra	7.60	—7.61
Repeze augusztusra	13.30	—13.40

Budapesti gabonaforgalom.

1909. december 10-től 1909. december 12-ig.

	Érkezett	Elszállított
	métermázsza	
	85 96	—
Rozs	88 6	—
Árpa	3173	20
Zab	10492	—
Tengeri	35	301
Liszt	—	37974
Korpa	—	6110

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde teljesen üzletlennel, perczek mulnak el, míg egy kötésről hír hallatszik. A vezető intézetekből csak néhány kötés fordult elő tartott áron. A helyi piacon is igen csekély üzlet fejlődött ki, változatlan árak mellett. Ma megújításkor a medio prolongációval foglalkoztak, melyet gyorsan, simán és változatlanul intéztek el. Délben barátságosabb volt a hangulat, mert Berlinből szilárd jelentés érkezett. A nemzetközi értékek kissé javultak és tartottan zárultak. A helyi piacon változatlan áron folyt a vásár. A járadékpiac iránya javult, a 4 százalékos magyar koronajáradékot 5—10 fillérrel drágábban keresték, mint a mult hét végén. A helyi piacon élénkebb üzletmenet mellett forgalomba került: Keresk. bank 3495, Kereskedelmi r.-t. 644—645—646.50, Adria 445—445.50—444.25, Egv. izzólámpa 314, Aszfalt 178—179, Danubius 356, Salgó 630, Agrárbank 440.50, Bely. takarékpénztár részvény 626 koronán.

Asz előtőzsdén előfordult kötések:
 Osztrák hitel 671.10—671.50—671.25, Magyar hitel 782.25—783.75—783.50, Osztrák-magyar államvasut 745, Leszámitolóbank 516.50—517—516.50, Jelzálogbank 458.75—459.25—458.75, Városi villamosvasut 312.75—312 K.

A déli tőzsdén előfordult kötések:
 Osztrák hitel 671.50—672.25—671.75, Magyar hitel 783.50—784.50—784, Osztrák-magyar államvasut 745, Leszámitolóbank 517.25, Jelzálogbank 458.50—459, Városi villamosvasut 312—312.25 K, Közúti vaspálya 601.50, Magyar koronajáradék 92.45—92.50 K.

Díjbitosítások osztrák hitelrészvényre: holnapra 4—5 korona, nyolcz napra 8—10 korona, deczembár hónap végére 18—20 korona.

Utőtőzsde délután 4 órakor:
 Osztrák hitel 661.75, Magyar hitel 781, Leszámitoló 516.50, Jelzálog 558.25, Rimamurányi 665.50, Államvasut 744.50, Városi vasut 312.25, Közúti vasut 650 K.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, deczember 13. (Saját tudósítónktól.) A mértékadó külföldi tőzsdék a mult hét végéről és ma is nyugodt irányzatot jelentettek. Az exportáló államok kivitele csökkent, de mind ez a körülmény a konzumot nem befolyásolta és a kínálat is tartózkodóan viselkedett. Buzában és a többi czikkben is nyugodt maradt az irányzat, az árak alig változtak és a forgalom napyon szük keretek közt mozgott. Jegyzetelt buza: tiszavidéki 14.85—15.20, bánáti 14.50—14.85, mosoni 13.90—14.30, tótfelvidéki 13.90—

14.10, déliavasuti 13.95—14.35, marchfeldi 13.40—13.70, romániai 14.45—14.70, orosz 14.40—14.50.
 Rozs: tótfelvidéki 9.95—10.10, csepeli 9.90—10.05, pestmegyei 10—10.10, déliavasuti 9.90—10.05, különféle magyar 9.90—10, osztrák 9.90—10.10.
 Árpa: morvaországi 8.10—9, marchfeldi 7.40—8, tótfelvidéki 7.10—10, csepeli 7.40—7.80, győri 7—7.50, közpéduai állomások 7—7.25, déliavasuti 7.45—8.40, északmagyarországi 6.80—7.70, takarmány 6.90—7.20, maláta 7.45—7.70.
 Magyar tengeri 7.65—7.90, új 6.35—6.70, Cinpuantin 8.50—9.
 Magyar zab 7.80—8.45, válogatott 8.45—8.75, csehországi 7.60—7.95.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, deczember 13. A parlamenti helyzetet a piac kedvezőtlenül ítélte meg és a magyarországi válság is okozta, hogy a spekuláció nagyon tartózkodóan viselkedett, de a szilárd irányzat nem veszett el és a vezető árfolyamok megtartották tegnapi állásukat. A délelőtti megnyitáskor általános üzletlenség uralkodott, a vezetőértékek árfolyamai alig változtak.

Tizenegy órakor: Osztrák hitel 671.50, Laenderbank 502.25, Államvasut 744.50, Déliavasutak 124.50, Alpesi 730.50, Török sorsjegyek 222.— K, Buchstätt-rádi 970.— K.

Egy óra 30 perczkor: Osztrák hitel 671.—, Magyar hitel 784, Anglobank 314.50, Bankverein 547.50, Földhitel 1149, Laenderbank 503.25, Rimamurányi 665.75, Orosz járadék 101.60, Török sorsjegy 222.— K.

Bécs, decz. 13. (Magyar értékek zárulata). 4 százalékos arany-járadék 113.95, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy —, Magyar hitelbank részvény 78.—, Magyar leszámitoló és váltó részvény 516.—, Rimamurányi 664.7, Magyar czukoripar —, Adria h. j. z. részvénytársaság +44.—, Magyar koronajáradék +2.45, 4 százalékos magyar földterem. kötvény —, Magyar nyere-m. kötv. sorsjegy 216.25, Kassa-Oderbergi Vasutészv. —, Magyar jelzálogbank 4 8.—, Magyar kereskedelmi bank —, tartott.

Bécs, decz. 13. (Osztrák értékek zárulata). 4.2 százalékos papír-járadék 96.20, 4 százalékos osztrák arany-járadék 118.15, 1860-as sorsjegy 172.25, Osztrák hitel-sorsjegy 533.—, Angol-osztrák bankrészvény 313.90, Bécsi Bankverein 546.50, Osztrák magyar bank 1774.—, Déli vasut 123.6.—, Dunagőzhajózási-társ. 1040.—, Dohány részv. 369.—, Cs. k. arany (vert) 113.—, Német bankv. 117.41, Osztr. Lloyd 539.—, 4.2 száz. ezüst jár. 95.20—99.35, Osztr. korona járadék 95.15, 1864-es sorsj. 329.—, Osztrák hitelintézeti részvény 671.—, Union-Bank 584.—, Osztrák Landerbank 502.5.—, Osztrák-magyar államvasut 74.75, Elbavölgyi vasut —, Alpesi részvény 30.60, 20 frankos 19.16, Londoni váltóár 241.12, Lipótkohó 512.—, Török sorsjegy 221.5.—

A meghülés

az az ajtó, a mely a komoly betegségeket bebocsátja, de a SCOTT-féle csukamájolaj EMULSIÓ becsukja az ajtót, még mielőtt a betegség oda beférközhetne.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

tisztaságával, emészthetőségével és gyógyító erejével nagy hírnévre tett szert.

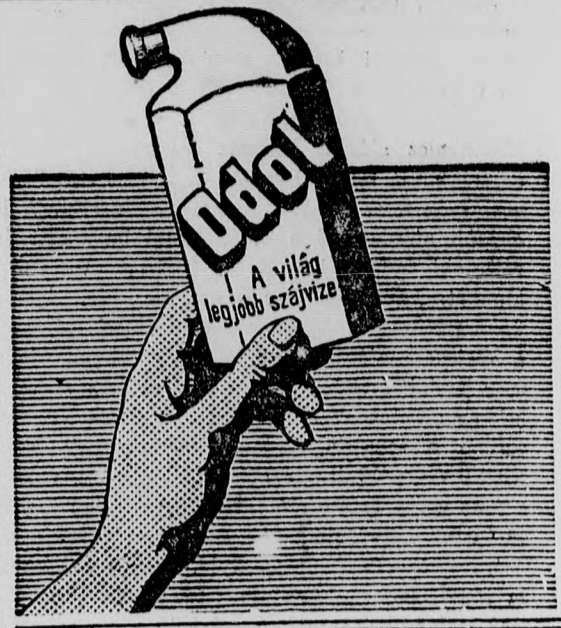
Orvosok, szülésznők, szülők és betegek ajánlják mindennemű torok- és mellbajoknál mint az egészség megbízható támaszát.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér. Kapható minden gyógytárban.

Asz Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt — kerjük figyelembe venni.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, (Zárlat). Decz. 13. (Saját tudósítónktól) Zárlathoz jegyzetelt: 4.2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák arany-járadék 100.40, osztrák hitelrészvény 1.60, Déli vasut 20.50, orosz bankjegyek 216.05, 4 százalékos új orosz kölcsön 89.60, Disconto Commandit 19.80, Dinamittruszt 179.—, Harpe. i 20.7. Unifikált török járadék 94.0, 4.2 százalékos ezüst jár. 94.90, 4 százalékos magyar arany-járadék 9.50, Magyar koronajáradék +2.3.—, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár +4.25, Olasz járadék —, Ált. villamos-sági Edison 263.90, Gelsenkircheni 216.10, Laurakohó 197.—, Nyugodt.

Frankfurt, (Zárlat). Decz. 13. 4.2 száz. os papír-járadék —, 4 száz. os osztr. ar.-jár. 100.35, Magy. ar.-jár. 95.15, Osztr. hitelint. részv 210.60, Osztrák-magyar államvasut 15.90, Északnyugati vasut —, Bstiehradi vasut —, Londoni váltóár 241.12, Bécsi Bankverein 1 7.60, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 78.10, 4.2 százalékos ezüst-járadék 99.0, Osztrák koronajáradék 94.95, Magyar koronajáradék 92.40, Osztrák-magyar bank 127.15, Déli vasut részvény 2 50, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 847.66, Párisi váltóár 811.5.—, Union bankrészvény —, Alpesi részv. —, Allandó.

Hamburg, (Zárlat). Decz. 13. 4.2 százalékos ezüst járadék 98.0, 1860. sorsjegy 172.—, Déli vasut 23.25, 4 százalékos arany-járadék 94.95, Osztrák hitelrészvény 210.50, Osztrák-magyar államvasut 15.75, Olasz járadék 104.2, 4 százalékos Magyar arany-járadék 95.60 Nyugodt.

London, decz. 13. Angol consol 82.1/4.

Paris, (Zárlat). Decz. 13. 3 százalékos francia járadék 99.3.—, Osztr. arany-járadék 101.60 Magyar arany-járadék 98.85, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 519.—, 3/4 százalékos Olasz járadék 1 4.80, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 190.—, 5 százalékos marokkói járadék 520.—, 4 százalékos 1890. román kölcs. 9 0. 4 százalékos amort. román jár. 95.—, 5 százalékos orosz járadék 104.60, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 10.25, 4 százalékos spanyol jár. 97.32 4 százalékos unifikált török jár. 94.67, Török sorsjegy 219.25, Török dohányrészvény 391.—, Osztrák földhitelintézet 122.—, Osztr. Landerbank 547.—, Magyar jelzálogbank 490.—, Banque de Paris —, Banque Ottomane —, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 137.—, Meridionalvasut —, Hartman gépgyár —, Rio Tinto —, Sucrerie d'Egypte 37.—, Tula 41.—, Urikányi köszén 172, Chartered 11. 5, De Beers 474.50, East Rand 1 7.—, Jagersfontein 06.50, Trans. Land Comp. 74.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.62, Váltó német piacokra (rövid) 12.15, Váltó Bécsre (rövid) 104.7 Váltó Belgiumra (rövid) 10, Olasz aranyváltó rövid 90.—, Váltó Svájcra (Rövid) 1/2, Csekk Londonra 25.0.—, Magánkamatlat 2/4, Szilárd.

Felolós szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Heti műsor

1909. deczember hó.	Nemzeti Szinhaz	II. kir. Operahaz	Varszinhaz	Vigszinhaz	Magyar Szinhaz	Király-Szinhaz	Urania	Fővárosi Városi- ligeti Szinhaz	Hangversenyek
15 Szerda	A botrány	Carmen	—	Liliom	Jack, a senki	Rebusz báró	Szegény gazdagok	Orpheus a pokolban	Royal Orosz trio
16 Csütörtök	Kisértelek	Fidelio	—	A furfangos tata	A kuruzsló	A bolgár görög	Szegény gazdagok	A betyárkirály	Royal Kemény vonos négyes
17 Pentek	Sári bíró	Lakmé	Tartuffe	Liliom	A kuruzsló	A bolgár görög	Szegény gazdagok	A fürdő szépe	—
18 Szombat	Sári bíró	Hegyek alján	—	Taifun	Warr-né mesterege	Rébusz báró	Az Országos zenei művészeti Akadémia nem tart előadást.	Erdészleány	—
19 Vasárnap	A nászinduló	Lohengrin	—	Buridán szamara	A tökfikó War-oné mesterege	Jánoska	—	A betyár király	Royal Grünf id vonos négyes

Üzleti tudósítások.

Kőbányai sertéspiac.

December 13. Hizott sertésárak. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kg-ron felül) 144 fillérig. Fialat nehéz (páronként 320 kg-ron felül) 152-153 fillérig, közep (páronként 251-320 kg-ron) 152-153 fillérig. Magyar szedett: Közep (páronként 240-280 kg-ron) 145-149, könnyű (páronként 240 kg-ron) 144-145 fillér. Sertéslelészám: 1909. évi december 10-én volt készlet 22713, 11-12. felhajtott 943, 11-12. elszállított 394, 13. napjára maradt készlet 22963 drb. A hizott sertés üzletirányzata változatlan.

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbérlő igazgatóság.) December 13. Előző napi eladatlant maradvány 937 drb sertés, 25 drb süldő, 18 drb malacz. Mai felhajtás 1093 drb sertés, összesen 2130 drb sertés, 25 drb süldő, 18 drb malacz. Eladott 2114 drb sertés, 20 drb süldő, 10 drb malacz. Mai maradvány 16 drb sertés, 5 drb süldő, 8 drb malacz.

Következő árak jegyzetük: Zsirsertés: Öreg I. rendű 350 kilogrammon felüli ételsúlyban 132 fillér, fiatal nehéz 300 kilogrammon felüli ételsúlylevonással 146-158 fillérig, fiatal közep 220-300 Kig.-ig ételsúlylevonással 146-156 fillérig, fiatal könnyű 120 kilogrammáig levonással 146-156. Hussertés, belföldi süldő 104-124 fillérig, külföldi malacz 104-124 fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsúlyban értendők. A vásár irányzata élénk. Az árak 3-4 fillérrel emelkedtek.

Budapesti juhvásár.

December 13. Felhajtott 708 juh. Árjegyzék: Középmínőségű ürű 38-44 fillérig, vagy 30-36 K-ig páronként. Anyajuhok 20-38 K-ig páronként. Az irányzat lanyha volt, az árak változatlanok maradtak.

Bécsi vágómarhavásár.

Szt. Marx, december 13. Felhajtott összesen 4305 vágómarha és pedig 3283 hizott ökör és 1022 kicsontozni való marha. Árjegyzék: I. rendű magyar ökrökért 80-82 korona, kivételesen 92 korona. Tarka ökrökért 104-110, kivételesen 112-114 korona mm.-kint, ételsúlyban, levonás nélkül. Az irányzat élénkebb. Az árak 1-2 koronával emelkedtek métermázsánként.

„EGYETERTÉS”

politikai naplap.

Kiadóhivatal igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

Egész országban jó hírnevű Koch I.-féle törv. védett „Európa” szabászi rendszerrel 5 óra alatt garancia mellett tanulhat bárki mindenféle női ruha szabást 15 kor. Naplall, esti tanfolyamok - Az „Európa” szabászi 5 korona utasítással is megrendelhető.

KOCH I., Budapest, VI., Petőfi-utca 5.

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás SALVATOR. A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás SALVATOR. A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás SALVATOR. Póráktár Budapeston. ÁBESKUTY L.-nél.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (Inn, Orava, Mura, Száva, Szamos, Kraszná, Latorczma, Ung) and weather data (méter, decr. 13. decr. 11., méter, decr. 13. decr. 11.).

Kivonat a hivatalos lapból.

— December 12. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Mornau Jakab, Stock Károly és Szevera János tanárokat az újverbázi községi főgimnáziumhoz a fennálló szerződésből kifolyólag rendes tanárokká. Páska Mária okleveles kisdévodónőt a telesi állami kisdévodóházhoz, Pap Irén okleveles kisdévodónőt a hosszmezői állami kisdévodóházhoz kisdévodónővé; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Reviczky Károly trencsényi lakost ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká; a honvédelmi miniszter Vesztróczy Jenő, dr. Lulich Iván, dr. Gráf Vilmos, dr. Adorján László, Cotty Ernő és dr. Kilián Géza díjtalan miniszteri fogalmazógyakornokokat fizetés nélküli miniszteri segédfogalmazókká; az igazságügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Peták Mihály nyitrai törényszéki irodatisztát a szeneci járásbírószékhez telekkönyvezetővé, Mikó Lajos szibói járásbírószék telekkönyvi átalakító díjnyelőt az óbecsei járásbírószékhez irnokká; a földmívelésügyi miniszter Guoth György Endre okleveles állatorvost a budapesti állatorvosi főiskola sebész-klinikai tanszéke mellé 2 év tartamára a XI. fizetési osztályba tanársegéddé; a kereskedelemügyi miniszter Oszváth Lajos vármegyei hidmestert utnesterre;

a kassai pénzügyigazgatóság Kemra Árpád kassai lakost a kassai adóhivatalhoz segélydíjas adóhivatali gyakornokká nevezte ki.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hozánkban tegnap az idő szárazabbra fordult úgy hogy a csapadék egyes helyeken előfordult csak egy csökkenést csaknem kizárólag a déli vármegyékre szorított. Az eső mennyisége általában 5-10 mm. között van. A hőmérséklet északkeletről sülyedőben van és közel normális. A maximum Nagyváradon és Rozsnyón 12 C°, a minimum Rajeczfürdőn 5 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Hőüljedés és az ország déli részén elvélve csapadék várható. (Sürgöny prog.: Hűvösebb, de len elvélve csapadék.)

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerinti, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min.

BRÁZIL SÓSBORSZESZ SZAPPAN. LEGFINOMABB PIPERE SZAPPAN. BŐRÁPOLÁSRA LEGJOBB. ELSŐRENDŰ SZÉPÍTŐSZER.

Kapható mindenütt. Darabja 70 fillér.

BUDAPESTI ERTEKTŐZSDE. Table with columns: Allamadósság, Záloglevelek, elsősbségek, Bankok, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Kereskedelmi vállalatok, Sorsjegyek, Pénzmekek és váltók. Includes sub-tables for Mai záró árfolyam and mai záró árfolyam.

Buza októberre 11.71—11.72—11.76—11.71—, —, —
 Rozs áprilisa 9.88—9.91—9.87—9.95 —, —, —
 Rozs októberre 8.85—8.1 —, —, —, —, —, —
 Tengeri májusra 6.65—6.64—6.72—, —, —, —, —
 Zab áprilisa 7.67—7.58—7.55—7.59

1 óra 30 perczkor árulnak:

Buza áprilisa	13.8	—13.87
buza májusra	13.09	—13.70
Buza októberre	11.73	—1.74
Rozs áprilisa	9.94	—9.95
Tengeri májusra	6.7	—6.71
Zab áprilisa	7.60	—7.61
Repeze augusztusra	13.30	—13.40

Budapesti gabonaforgalom.

1909. december 10-től 1909. december 12-ig.

	Érkezett	Elszállított
	métermázsza	
Rozs	85 96	—
Árpa	88 6	—
Zab	3173	20
Tengeri	10492	—
Liszt	35	301
Korpa	—	37974
	—	610

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde teljesen üzletlennel, perczek mulnak el, míg egy kötésről hír hallatszik. A vezető intézetekből csak néhány kötés fordult elő tartott áron. A helyi piacon is igen csekély üzlet fejlődött ki, változatlan árak mellett. Ma megújítások a medio prolongációval foglalkoztak, melyet gyorsan, simán és változatlanul intéztek el. Délben barátságosabb volt a hangulat, mert Berlinből szilárd jelentés érkezett. A nemzetközi értékek kissé javultak és tartottan zárultak. A helyi piacon változatlan áron folyt a vásár. A járadékpiac irányja javult, a 4 százalékos magyar koronajáradékot 5—10 fillérel drágábban keresték, mint a mult hét végén. A helyi piacon élénkebb üzletmenet mellett forgalomba került: Keresk. bank 3495, Kereskedelmi r.-t. 644—645—646.50, Adria 445—445.50—444.25, Egy. izzólámpa 314, Aszfalt 178—179, Danubius 356, Salgó 630, Agrárbank 440.50, Belv. takarékpénztár részvény 626 koronán.

Az előtőzsdén előfordult kötések:
 Osztrák hitel 671.10—671.50—671.25, Magyar hitel 782.25—783.75—783.50, Osztrák-magyar államvasut 745, Leszámitolóbank 516.50—517—516.50, Jelzálogbank 458.75—459.25—458.75, Városi villamosvasut 312.75—312 K.

A déli tőzsdén előfordult kötések:
 Osztrák hitel 671.50—672.25—671.75, Magyar hitel 783.50—784.50—784, Osztrák-magyar államvasut 745, Leszámitolóbank 517.25, Jelzálogbank 458.50—459, Városi villamosvasut 312—312.25 K, Közúti vaspálya 601.50, Magyar koronajáradék 92.45—92.50 K.

Díjbetétségek osztrák hitelrészvényre: holnapra 4—5 korona, nyolc napra 8—10 korona, december hónap végére 18—20 korona.

Utőtőzsde delután 4 órakor:
 Osztrák hitel 681.75, Magyar hitel 781, Leszámitoló 516.50, Jelzálog 558.25, Rimamurányi 665.50, Államvasut 744.50, Városi vasut 312.25, Közúti vasut 650 K.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, december 13. (Saját tudósítónktól.) A mértékadó külföldi tőzsdék a mult hét végéről és ma is nyugodt irányzatot jelentettek. Az exportáló államok kivitele csökkent, de mind ez a körülmény a konzumot nem befolyásolta és a kínálat is tartózkodóan viselkedett. Buzában és a többi cikkben is nyugodt maradt az irányzat, az árak alig változtak és a forgalom nagyon szűk keretek közt mozgott. Jegyzetelt buza: tiszavidéki 14.85—15.20, bánáti 14.50—14.85, mosoni 13.90—14.30, tótfelvidéki 13.90—

14.10, déliavasuti 13.95—14.35, marchfeldi 13.40—13.70, romániai 14.45—14.70, orosz 14.40—14.50.
 Rozs: tótfelvidéki 9.95—10.10, csepeli 9.90—10.05, pestmegyei 10—10.10, déliavasuti 9.90—10.05, különféle magyar 9.90—10, osztrák 9.90—10.10.
 Árpa: morvaországi 8.10—9, marchfeldi 7.40—8, tótfelvidéki 7.10—10, csepeli 7.40—7.80, győri 7—7.50, közpudnai állomások 7—7.25, déliavasuti 7.45—8.40, északmagyarországi 6.80—7.70, takarmány 6.90—7.20, malata 7.45—7.70.
 Magyar tengeri 7.65—7.90, uj 6.35—6.70, Cinquantin 8.50—9.
 Magyar zab 7.80—8.45, válogatott 8.45—8.75, csehországi 7.60—7.95.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, december 13. A parlamenti helyzetet a piac kedvezőtlenül ítélte meg és a magyarországi válság is okozta, hogy a spekuláció nagyon tartózkodóan viselkedett, de a szilárd irányzat nem vezetett el és a vezető árfolyamok megtartották tegnapielőtti nivójukat. A délelőtti megnyitáskor általános üzletlenség uralkodott, a vezetőcörtékek árfolyamai alig változtak.

Tizenegy árakor: Osztrák hitel 671.50, Laenderbank 502.25, Államvasut 744.50, Déliavasutak 124.50, Alpesi 730.50, Török sorsjegyek 222.— K, Buchstieflradí 976.— K.

Egy óra 30 perczkor: Osztrák hitel 671.—, Magyar hitel 784, Anglobank 314.50, Bankverein 547.50, Földhitel 1149, Laenderbank 503.25, Rimamurányi 665.75, Orosz járadék 101.60, Török sorsjegy 222.— K.

Bécs, decz. 13. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 113.95, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy —, Magyar hitelbank részvény 78.—, Magyar leszámitoló és váltó részvény 516.—, Rimamurányi 664.7, Magyar cukoripar —, Adria h. józási részvénytársaság 44.—, Magyar koronajáradék 92.45, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény —, Magyar nyerem.-kötv. sorsjegy 216.25, Kassa-Oderbergi Vasut részv. —, Magyar jelzálogbank 4 8.—, Magyar kereskedelmi bank —, tartott,

Bécs, decz. 13. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 96.20, 4 százalékos osztrák arany-járadék 118.15, 1860-as sorsjegy 172.25, Osztrák hitel-sorsjegy 533.—, Angol-osztrák bankrészvény 313.90, Bécsi Bankverein 546.50, Osztrák magyar bank 1774.—, Déli vasut 123.6.—, Dunagőzhajózási-társ. 1040, Dohány részv. 569.—, Cs. k. arany (vert) 113.—, Német bankv. 117.41, Osztr. Lloyd 539.—, 4.2 száz ezüst jár. 95.20—99.35, Osztr. korona járadék 95.15, 1864-es sorsj. 329.—, Osztrák hitelintézeti részvény 671.—, Union-Bank 584.—, Osztrák Landerbank 502.5.—, Osztrák-magyar államvasut 74.75, Elbevolgyi vasut —, Alpesi részvény 30.60, 20 frankos 19.16, Londoni váltóár 241.12, Lipótkohó 512.—, Török sorsjegy 221.5.—

A meghülés

az az ajtó, a mely a komoly betegségeket bebocsájtja, de a SCOTT-féle csukamájolaj EMULSIÓ becsukja az ajtót, még mielőtt a betegség oda beférkőzhetne.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

tisztaságával, emészthetőségével és gyógyító erejével nagy hírnévre tett szert.

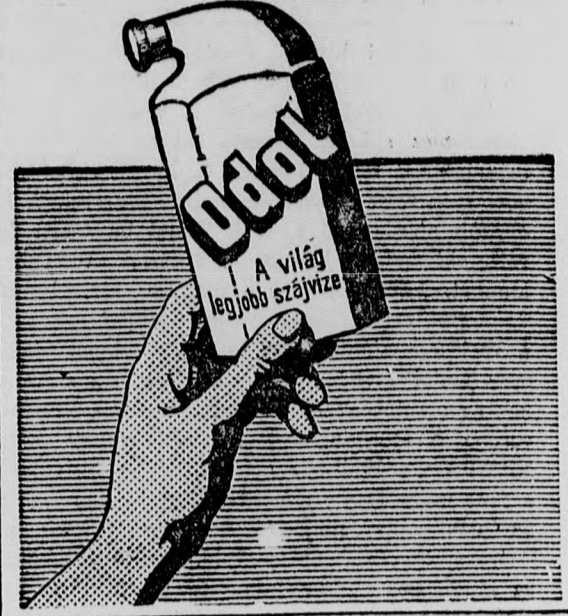
Orvosok, szülésznők, szülők és betegek ajánlják mindennemű torok- és mellbajoknál mint az egészség megbízható támaszát.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér. Kapható minden gyógyszerárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt — kérjük figyelembe venni.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, (Zárlat). Decz. 13. (Saját tudósítónktól) Zárlathoz jegyeztetik: 4.2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák arany-járadék 100.40, osztrák hitelrészvény 11.60, Déli vasut 20.50, orosz bankjegyek 216.05, 4 százalékos új orosz kölcsön 89.60, Disconto Commandit 19.80, Dinamittruzst 179.—, Harpe. i 20.7, Unifikált török járadék 94.0, 4.2 százalékos ezüst jár. 94.90, 4 százalékos magyar arany-járadék 9.50, Magyar koronajáradék 92.45, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 84.25, Olasz járadék —, Alt. villamos-sági Edison 263.30, Gelsenkircheni 216.10, Laurakohó 197.—, Nyugodt.

Frankfurt, (Zárlat). Dec. 13. 4.2 száz-os papír-járadék —, 4 száz-os osztr. ar.-jár. 100.35, Magyar ar.-jár. 95.45, Osztr. hitelint. részv 210.60, Osztrák-magyar államvasut 15.90, Északnyugati vasut —, Bstiehradi vasut —, Londoni váltóár 244.5, Bécsi Bankverein 176.0, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 78.10, 4.2 százalékos ezüstjárdék 99.0, Osztrák koronajáradék 94.90, Magyar koronajáradék 92.40, Osztrák-magyar bank 127.5, Déli vasut részvény 250, Elbevolgyi vasut —, Bécsi váltóár 847.66, Párisi váltóár 811.5, Union bankrészvény —, Alpesi részv. —, Allandó.

Hamburg, (Zárlat). Decz. 13. 4.2 százalékos ezüst járadék 98.0, 1860. sorsjegy 172.—, Déli vasut 23.25, 4 százalékos arany-járadék 94.95, Osztrák hitelrészvény 210.50, Osztrák-magyar államvasut 157.75, Olasz járadék 104.2, 4 százalékos Magyar arany-járadék 95.60 Nyugodt.

London, decz. 13. Angol consol 82.7/4.

Paris, (Zárlat). Dec 13. 3 százalékos francia járadék 99.3, Osztr. arany-járadék 101.60 Magyar arany-járadék 98.85, 5 százalékos bojár kötvény 1896. évről 519.—, 3/4 százalékos Olasz járadék 14.80, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 290.—, 5 százalékos marokkói járadék 52.—, 4 százalékos 1890. román kölcs. 90.0, 4 százalékos amort. román jár. 94.—, 5 százalékos orosz járadék 103.60, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 10.25, 4 százalékos spanyol jár. 97.32, 4 százalékos unifikált török jár. 94.67, Török sorsjegy 219.25, Török dohányrészvény 391.—, Osztrák földhitelintézet 122.—, Osztr. Landerbank 547.—, Magyar jelzálogbank 490.—, Banque de Paris —, Banque Ottomane —, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 127.—, Meridionalvasut —, Hartman gépgyár —, Rio Tinto —, Sucerie d'Egypte 37.—, Tula 41.—, Urikányi kőszén 172, Chartered 11.5, De Beers 474.50, East Rand 17.—, Jagersfontein 106.50, Trans. Land Comp. 74.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.62, Váltó német piacokra (rövid) 12.15, Váltó Bécsre (rövid) 104.7, Váltó Belgiumra (rövid) —, Olasz aranyváltó rövid —, Váltó Svájcra (Rövid) 1/4, Csekk Londonra 25.0. Magánkamatlab 2/4. Szilárd.

Felelős szerkesztő: **PURJESZ LAJOS.**

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Heti műsor!

1909. december hó.	Nemzeti Szinház	M. Kir. Operaház	Varszinház	Vigarszinház	Magyar Szinház	Király-Szinház	Uránia	Fővárosi Városi Szinház	Hangversenyek
15 Szerda	A botrány	Carmen	—	Lilium	Jack, a senki	Rebusz báró	Szegény gazdagok	Orpheus a pokolban	Royal Orosz trio
16 Csütörtök	Kisértelek	F delio	—	A furfangos tala	A kuruzsló	A bolygó görög	Szegény gazdagok	A betyárkirálynő	Royal Kemény vonos négyes
17 Pentek	Sári bíró	Lakmé	Tartuffe	Lilium	A kuruzsló	A bolygó görög	Szegény gazdagok	A furdó szépe	—
18 Szombat	Sári bíró	Hegyek alján	—	Taifun	Warrenné mester-ége	Rebusz báró	Az Országos zinnművészeti Akadémia nem tart előadást.	Erdésleány	—
19 Vasárnap	A nászinduló	Lohengrin	—	Buridan szamara	A tökfikő War-empé mestersége	Jánoska	—	A betyár királynő	Royal Grünf id vonos négyes

Üzleti tudósítások.

Kőbányai sertéspiacz.

Decembar 13. Hizott sertésárak. Magyar elsőrendű: Óreg nehéz (páronként 400 kilgron felül) 144 fillérig. Fiatal nehéz (páronként 320 kilgron felül) 152-153 fillérig, közep (páronként 251-320 kilgr.) 152-153 fillérig, közep (páronként 251-320 kilgr.) 145-149, könnyű (páronként 240-280 kilgr.) 144-145 fillér. Sertéslétszám: 1900. évi decembar 10-én volt készlet 22713, 11-12. felhajtott 943, 11-12. elszállított 394, 13. napjára maradt készlet 22963 drb. A hizott sertés üzletirányzata változatlan.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbiztonsági igazgatóság.) Decembar 13. Előző napi eladatlan maradvány 937 drb sertés, 25 drb süldő, 18 drb malacz. Mai felhajtás 1093 drb sertés, összesen 2130 drb sertés, 25 drb süldő, 18 drb malacz. Eladatott 2114 drb sertés, 20 drb süldő, 10 drb malacz. Mai maradvány 16 drb sertés, 5 drb süldő, 8 drb malacz.

Következő árak jegyzetelték: Zsirsertés; Óreg I. rendű 350 kilgrammon felül ételsúlyban 132 fillér, fiatal nehéz 300 kilgrammon felül ételsúlylevonással 146-158 fillérig, fiatal közep 220-300 kilg-ig ételsúlylevonással 146-156 fillérig, fiatal könnyű 120 kilgrammig levonással 146-156. Husserítés, belföldi süldő 104-124 fillérig, külföldi malacz 104-124 fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsúlyban értendők. A vásár irányzata élénk. Az árak 3-4 fillérrel emelkedtek.

Budapesti juhvásár.

Decembar 13. Felhajtott 708 juh. Árjegyzék: Középmínőségű ürü 38-44 fillérig, vjuh 30-36 K-ig páronként. Anyajuhok 20-38 K-ig páronként. Az irányzat lanyha volt, az árak változatlanok maradtak.

Bécsi vágómarhavásár.

St. Marx, decembar 13. Felhajtott összesen 4305 vágómarha és pedig 3283 hizott ókor és 1022 kiesztetni való marha. Árjegyzék: I. rendű magyar ökrökért 80-82 korona, kivételesen 92 korona. Tarka ökrökért 104-110, kivételesen 112-114 korona mm-kint, ételsúlyban, levonás nélkül. Az irányzat élénkebb. Az árak 1-2 koronával emelkedtek métermázsánként.

„EGYETÉRTÉS”

politikai naplap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

Egész országban jó hírnevű Koch I. féle törv. védett „Európa” szabású rendszerről 5 óra alatt garancia mellett tanulhat bárki mindent. női ruha szabást 15 kor. ért. divatu. Nap-pall, esti tanfolyamok. Az „Európa” szabászat 5 korona utasítással is megrendelhető.

KOCH I., Budapest, VI., Petőfi-utca 5.

SALVATOR

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás. Vese- és hólyagbetegségek, köszvény, cukorbetegség, és neurózisok kezelésére alkalmas. Főváros Budapest, Árkád utca 1. sz. 1. emelet.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (méter), date (dec. 13, dec. 11), and various weather/temperature readings for different stations like Óbuda, Duna, Sárospatak, etc.

Kivonat a hivatalos lapból.

Decembar 12.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Mornau Jakab, Stock Károly és Szevera János tanárokat az újberbéli közlekedési főgimnáziumhoz a fennálló szerződésből kifolyólag rendes tanárokká. Páska Mária okleveles kisdudvónót a telesi állami kisdudvónóhoz, Pap Irén okleveles kisdudvónót a hosszmezői állami kisdudvónóhoz kisdudvónóként; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Reviczky Károly trencsényi lakost ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká; a honvédelmi miniszter Vesztróczy Jenő, dr. Lulich Iván, dr. Gráf Vilmos, dr. Adorján László, Cotteley Ernő és dr. Kilián Géza díjtalan miniszteri fogalmazógyakornokokat díztésnélküli miniszteri segédfogalmazókká; az igazságügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Peták Mihály nyitrai törényszéki írodatisztet a szecsei járásbírószékhez telekönyvvizsgálóként, Mikó Lajos szibeli járásbírószék telekönyvi átalakító díjnyelőt az óbecsei járásbírószékhez irnokká; a földmiveltésügyi miniszter Guoth György Endre okleveles állatorvos a budapesti állatorvosi főiskola sebészeti tanszéke mellé 2 év tartamára a XI. fizetési osztályba tanársegédé; a kereskedelemügyi miniszter Oszváth Lajos vármegyei hidmestert utnesteré;

a kassai pénzügyigazgatóig Kendra Árpád kassai lakost a kassai adóhivatalhoz segélydíjas adóhivatali gyakornokká nevezte ki.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap az idő szárazabbra fordult úgy hogy a csapadék egyes helyeken előfordult csak a déli vidékekre szorított. Az eső mennyisége általában 5-10 mm. között van. A hőmérséklet északkeletről sülyedőben van és közel normális. A maximum Nagyváradon és Rozsnyón 12 C°, a minimum Rajeczfürdőn 5 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Hőstüljedés és az ország déli részén elvélve csapadék várható. (Sürgöny prog.: Hűvösebb, de len elvélve csapadék.)

Table with columns for station (Állomás), wind speed (Légnyomás), wind direction (A hőmérséklet), wind force (Szélirány és erője), wind speed (Felhőzet), wind speed (Csapadék mm.), and temperature (Hőmérséklet).

BRAND SÓSBORSZESZ SZAPPAN LEGFINOMABB PIPERE SZAPPAN BŐRÁPOLÁSRA LEGJOBB ELSŐRENDŰ SZÉPÍTŐSZER

Kapható mindenütt. Darabja 70 fillér.

Large financial table titled 'BUDAPESTI ERTEKTOZSDE' containing various market data, bank rates, and exchange rates.

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1909. december 14-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

A találkozás.

Színmű 4 felvonásban. Irták: Pierre Berton, Fordította Várady Antal.

Személyek:

Adrien Serval	Odry
Renée Serval	Lenkey H.
Camille de Lancay	P. Markus
Cannuchet	Mihályi
Armand Vivien	Nóday
Raymond	Kürthy
Szobaleány	Klemen M.
Szolgá	Narcis

Kezdeté 1/8 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Taifun.

Színmű 4 felvonásban. Irták: Lengyel Menyhért.

Személyek:

Tokeramo	Heredens
Joskava	Ventrey
Kopajasi	Szeremy
Hirumari	Kárpáti
Dr. Omay	Tihanyi
Yotomo	Harsányi
Kitamaru	Bárdi
Yumosi	Sarkadi
Mirjake	Gyöző
Hona	G. Kertész E.
Hempel Teri	Garsi M.
Bruck	Tapolczai
Lindler	Goth
Törvényszéki elnök	Fenyvesi
Ugrész	Bihari
Védő	Balassa
Tolmács	Kazaliczky
Ésküdt	Tanay
Teremőr	Kassay

Kezdeté 1/8 óraker.

M. KIR. OPERAHÁZ.

A magyar Gazdaszonyok Országos Egyete javára.

Svárdström Valborg asszony vendégfelleléseivel.

Mignon.

Regényes dalműs felv. Zenéjét szerezte: Thomas A. Svövegét: Goethe «Meister Vilmos tanuló éve» című regénye után írták: Carré és Barbier, Ford. Ormay F.

Személyek:

Meister Vilmos	Arányi
Lothario	Szemere
Laertes	Mihályi
Fridrik	Bayer M.
Jarno	Kornai
Mignon	Svá dström
Philine	Sándor Erzs
Antonio	Herczeg
Akrobata	Zselnai
Zafari	Totthatal
Inas	Fodor

Kezdeté 7 óraker.

VARSZÍNHÁZ.

Kisrététek.

Dráma 4 felvonásban. Irták: Ibsen Henrik.

Személyek:

Alvingné	Jászai Mari
Oswald	Pethes
Manders	Gál
Euystrand	Gabányi
Regina	Paulay E.

Kezdeté 1/8 óraker.

A nm. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kitüntetve
Dr. Batizfalvy L. Z. fővárosi legelső FOGORVOSI INTEZETE
 áthelyezve: **Károly-körut 3. sz. alá.**
 Fájsz fogak gyógyítása, Tartós fogtömések, Fogászások (altatásban is), Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkat

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Ma, kedden:
Cléo de Mérode
 utolsóelőtti fellépte,
CHEV. ERNEST THORN
 és a fényes decemberi műsor.
 Az előadás kezdete 8 óraker.
 Jegylovétel a nappali pénztárnál d. e. 10-1 és d. u. 3-6 óráig.
 A télikertben reggeli 5 óráig **VÖRÖS ELEK** cigányzenekara hangversenyez

Alkalmas karácsonyi és újévi ajándékok.

Ridikul, pénz-, szivar-, cigaretta- és névjegyárca, necessair, iromappa és mindenféle finom bőr-díszműárak és utazási cikkek.
 Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

HELLER MÓR UTÓDA
 Főüzlet:
Budapest, Károly-körut 3.
 Belvárosi fiók: Lipótvárosi fiók:
 Múzeum-körut 1. sz. Deák Ferencz-utca 16.

MOSKOVITS ANATOMIAI CIROGYAR RT. NAGYVÁRAD FIOK VÁRTELEP. BUDAPEST, RAKOCZY-UT 6

NAGY ENDRE CABARETJA
MODERN SZINPAD
 Telefon 93-16 Andrassy-ut 69.
 Minden **Csokonai-cabare**. Lavotha este: Medgyaszay Vilma, Ferenoz, Papp János. Szcenirozta: Mark Lajos. Kabaret a külfölkön. — Kossuth párt helyisége: Keres (politikai sz. tita.) A matresse (bohózat). „Tudok valami izet.” (Előadja: Pally Rozsi.) U magánssz. moki. Fellépnek: Nagy Endre, Medgyaszay, Ferenoz, Nemeth Juliska, Sajo, Palay Rozsi, Huszar, Bársony, Garas, Boldizsár, Papp J. Kezdeté: 9^{1/2} óraker.

STEINHARDT MULATÓ
 Rakóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.
 Kezdeté 1/8 óraker. Ma és mindennap 9 óraker. **Ejféltől—Hajnalig.** 9 óraker.
 Bohózat 1 felv. Irták: Glinger és Taussig, ford. és rendezte: Steinhardt.
 Ujdonság 11 óraker! **A szerelmes kappan** Ujdonság 11 óraker!
 Bohózat 1 felv. Irták: Glinger és Taussig, ford. és rendezte Steinhardt.
 Továbbá: Steinhardt mint repülő esendő és 4 Musical Lunds — The two Rewell's — The 2 Willard's. Jegyek: 10-1-ig és 3-6-ig. Rakóczi-ut 63. sz. ovy. Kontiné dohanykülönlegességi áruházaiban Andrassy-ut 29 — Esti pénztárnyitás 7 óraker. Unnep- és vasárnap délután fél 4 óraker mérsékelt helyaru előadás. Izletes francia konyha! Előadás után a télikertben tancz- és cabaret. Belépő-dij nincs!

IRÓGÉPTULAJDONOSOK!

mely ama teves fogalomból áll, hogy kellőket ott vásároljunk, hol az írógépet vettük!
 Az írógép és ennek kellékei teljesen különálló dolgok!
WOLLÁK és TÁRSA
 speciális írógépkellék-üzlet
 Budapest, V., Alkotmány-utca 19.
 Telefon 24-98. Kérjen árjegyzéket.

TÁRSASJATEK gyűjtemény, sakk, dáma, malom, puff, vár, dominó, halma, farkasbárány, sala, atakójátékokkal 10 féle társasjáték és könyv csinos dobozban 19 K. Társasjáték és sportjátékok óriási választékban. — Kertész Tódor Kristóf-tér. Társasjáték-könyv legújabb: 11-k kiadás 50 fillér. Képes árjegyzék ingyen.

== Surányi ==
szalonczukorka
 és karácsonyfa-diszcukorka
 1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K., utánvétel mellett bérmentve.
 Finom friss teasütemény is kapható.
Surányi czukorkagyár
 Nagy-Surány Nyitra megye.

CSILLAG-SORTIMENT

Tündökös ezüst karácsonyfadísz. (Nem apró törökony üvegholmi.) 1 nagy relief-csillag, 1 angyal ezüst ko zornban, 1 e. nagy csillag, 1 pomponos, 2 kisebb 1 nagy amorettes csillag, 1 hólabda, 1 fenyőféska, 1 nagy fenyőféska ezüst gömbön, 2 fantasia, 2 nagy kőves üstökös, 2 kis kőves, 1 különös nagy és 1 relief-üstökös, 5 közep-nagy és 5 egész nagy üstökös, 1 ragyogó margaréta, 1 ragyogó Krisztus-rozsa, 1 ezüst rózsa, harka 4 db. ab preselt ragyogó napraf. allat, 1 gombacska ad, 1 szerencseszomb, 1 vörös rupa, 2 meggy, 2 tornaszőrtű kórte, 1 alma és 2 vadkörte. Összesen tehát 45 db kiváló szép karácsonyfa-dísz 2 kor. 60 fillér.
 Kommerz láda, 8 tuozat különféle csupa nagy üvegdísz, mely már tayaly is nagy feltűnést keltett, 4 K. 16 fillér. Falada ingyen.

Plökl és Naas

sportházának karácsonyi idényosztálya
Andrassy-ut 13. sz.
 Ragyogó Vattadiszok, elragadó ujdonság, 12 db 1 K. 10 fillér. Karácsonyfadísz összeállítás. I. sz. 5 K., II. sz. 10 K., III. sz. 20 K.
 Domonkos J. plébános „Betlehem járás könyv” 65 fill. bélyeg ellenében bérmentve.

MARGIT GYÓGY-FORRÁS
 (Bereg megye)
 a gyomor, belek, húgybolyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatásu még akkor is ha vérzések esete forog fenn
 Megrendelhető: Édeskúty L. nál Budapesten és a forrás kezelőegységénél Munkácsen.

Clark amerikai szoba tornakészlet, ajtóba srót és szeg nélkül felérősihető; ajtófélfát nem rongál. Feszítőrúd, trapez, gyűrű és hinta. Egyes szárnyuajtóhoz 19.— kor. Kettős szárnyu ajtóhoz 21.— kor. Kertész Tódor Budapest, Kristóftér. Karácsonyi kiállítás. Sport és játék. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Butor
 kézpénzért és részleire
 3 szoba teljes berendezése 360 frtért, mely áll: 1 háló-, ebédlő- és szalonból. 100 szoba allandóan készen raktáron a legegyszerűbb kivitel-től a legfinomabbig. — Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér bélyegben.
Nagy Imre lakberendezési vállalata
 Budapest, Váci-körut 9. (Szerecsen-utca sarok).

CIMBALMOK,

legújabb szabadalmazott acél belső szerkezettel, melynek hangja, hangtartása rendkívül jónak bizonyult, részletzettsre a legmesszebbmenő jótállással kaphatók. Fonográfok, gramofonok, hegedő, fuvolák, olt rár, okarinak stb. olcsón legjobbak. Kitüntoivo elismert jó munkáért.
 Árjegyzék ingyen kuld
Mogyoróssy Gyula
 m. kir. szabadalm. hangszergyár Bpest, VIII., Rakóczi-ut 7L. Telefon 58-10.

?
 Minden szobának dísz.
Szönyeg-ujdonság!
 300 200 cm. nagyságu mindkét oldalon egyforma nyiroit Jaquard szönyeg elpusztíthatatlan minőségben 5 frt 80 kr. szabott árért kapható.
Rosenberg és Quitt
 női divat, vászon és szönyeg-ruk nagy áruház.
 Budapest, VI., Király-u. 32. (saroküzlet.) 28087
 Alapított 1895.

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1909. december 14-én.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A kuruzsló.

Színház 3 felvonásban. Írta: Földes Imre.

Személyek:

Özv. Horváthné.	T. Halmy
Ima leánya	Nagy Teréz
Tordai Dezső	Csányi
Csáthyné	Mészáros G.
Schilling	Ratsay
Rostay dr.	Vágó
Fejér dr.	Pártos
Zsamoly	Z. Molnár
Dóra	Csatay J.
Vida Józsa	Papp
Vödör Kajetán	Körmendy
Ataláné	Luránt I.
Kovácsné	P. Tárközi
Vereb	Dobi
Vereb	Zala K.
Egy hölgy	Sári R.
Fapaszemes ur	Ráthay
Terka, cseléd	Toth Irma
A gróf	Tarnai
Középkorú ur	Czobor

Kezdeté 1/2 8 órákor.

KIRALY SZÍNHÁZ.

Tilos a csók.

Operetta 3 felvonásban. Szövegét írta Fásztör József. Zenejét Brody Miksa verséire szerezte Vincze Zeigmond.

Személyek:

A király	Király
Henriette	Varadi Ily
Igazságügy-miniszter	Papir
Bendör-miniszter	Szirmai
Üdvörmester	Fényvasi
Max trombitás	Kovács
Molly, dada	Petrassy Sári
Korcsmáros	Borcs
Katherina	Orly Flóra
Ortmester	Sárosy

Kezdeté 1/2 8 órákor.

Fővárosi Városigazgató Színház

A helyár királynő.

Operetta 3 felvonásban. Írta: Berzók Árpád. Zenejét szerezte: Toldy László.

Személyek:

Gróf Koppány	Csapó
Bárok Bartók	Vörös Ily
Lady Clifford	Veszprémi
Lilly	Küry Klára
Lord O'Brien	Fekete
Dr. Trunyas	Ferenczy
Zöld Izeg	Szalay
Viola	Koloman B.
Eduard	Hattay A.
Klári	Markus L.
Zsófi	Huszár E.
Sári	Heltay O.
Piroska	Szegedy I.
Rózi	Balázs G.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Szegény gazdagok.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

APOLLO-PROJEKTOR

Telefon 68-39.

Hétköznapokon minden előadás keretében

KUN ÁRPÁD

világhírű hegedűművész folytatja szenzációs sikerű vendégszerződését. Azonkívül a rendes heti műsor elsőrangú udonságait: Macbeth. — Borzón szigete. — A völgyben zavarban van. — Lehmann ur mindent akar tudni. Fume és Abbazia. A Salome orlujte. Karacsnyest. Bajazzók. A yankee a színházban. Az első előadás hétköznapokon d. u. 5 órákor, vasár- és ünnepnapokon d. u. 8 órákor kezdődik.

Tokaji Bortermelők Társasága R.-T. Tokaj

ajánlja zamatos, tisztán kezelt szamorodni és aszu-berait, melyek állami felügyelet alatt állanak.

Ünnepi ajándékoknak alkalmas vasuti és postacsoportok:

- 2 db 0.7 l. 1904. évi kiváló szamorodni bor 10 K
- 2 db 0.5 l. 1904. évi 2 putt. édes aszu bor 13.10 kor.
- 2 db 0.7 l. 1901. évi zamatos szamorodni bor 18.50 kor.
- 2 db 0.5 l. 1901. évi 4 putt. kövér aszu-bor kor.
- 2 db 0.7 l. 1900. évi nehéz szamorodni bor kor.
- 2 db 0.5 l. 1889. évi 4 putt. nehéz aszu-bor 33 K
- 20 db 0.7 l. 1904. évi 4 putt. kiváló szamorodni bor 37.20 K
- 12 db 0.5 l. 1904. évi 2 putt. édes aszu-bor 47.50 K
- 20 db (10 pal. 0.7 l. 1904. kiv. szamorodni bor) és pedig (10 pal. 0.7 l. 1904. 2 putt. édes aszu-bor) kor.
- 60 literes hordó 1908. évi tokaji asztali bor 54 K
- 60 literes hordó 1907. évi tokaji peccsenye-bor 66 K
- 60 literes hordó 1904. évi tokaji szamorodni bor 81 K
- 30 literes hordó 1904. évi 2 putt. édes aszu-bor 120 K
- 30 literes hordó 1904. évi 4 putt. nehéz aszu-bor 150 K

Csomagolásért, ládaért, hordóért, sommit sem számítunk. A megrendelő vasuti állomásig bérmentes küldünk minden rendelést. — Árjegyzékkel készséggel szolgálunk.

Viszonteladók kedvezményben részesülnek

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége Révay-utca 18. szám.

Telefon: 14-22. Telefon: 14-22.

Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor.

Az előadás kezdete 1/2 9 órákor.

1/2 10 órákor! MA! Ujdonság!

„Röntgen fotografiák“

Bövizat írta: Uhu. Rendező: Rott Sándor.

11 órákor. 11 órákor.

„Seitensprünge“.

Képek egy vizsgágyintézetből, írta: Hirschfeld Lajos.

Rendező: Trebitsch A.

Jegyek kaphatók a Folia Caprice Révay-utca 18. számú pénztárnál, d. e. 9-12 óráig, „Lyra“ jegyirodájában, Andrassy-ut 16, valamint Sopronyi nagyszínházban Rákóczi ut 1. 12 óra után az 1-6 emeleti CASINO DE PARIS-ban a világ legelső ének- és táncz számok felléptek.

Játtra Mulató

VII. ker., Király-u. 77.

A legkényesebb igényeknek is megfelelő legszenzációsabb ??? Taciano ??? !!! ELEGRA D MŰSOR! JAQUES!! a legjobb német humorista!! Cleo de Ostorod!! A német előadó művészet nagymestere!! B. Ache Ideal!! Indiai Pagod! táncosnő 3 néger boys! sal. Holly Berte bravur énekesnő. Ada Purito dan soubrette. Hedy Silvano etoilie française. Mark Berte dan soubrette. Eredeti bohócs. Fery soubrette. Ein Pechvogel. Borzón szigete. Penztár-nyitás 5 órákor. Telefon: 15-10.

Elsőrendű magyar borokat ajánl:

Jálics Pincze, Budapest

Tulajdonos: KERTAY GYÖRGY

V., Nádor-utca 1. Telefon 45-54.

VI., Andrassy-ut 14. Telefon 45-13.

Minden előkelő fűszer- és csemegetereskedésben is kaphatók.

12 drb. gyönyörűen csillagó karacsnyfadisz 30 fillér

12 drb. csillagzó csend-gyertya 20 fill. 12 drb. gyönyörű csillag, vegyítve, 60 fill. 12 drb. repülőgép, léghajó, hólapda, hőemberke, vegyes hangszerek, trombita, harang, csengő vagy különféle gyümölcsök és állatok vegyítve, 50, 70 fillér, 1 és 2 kor. 100 drb. gyöngy, szines 50, 70 fillér, 1 és 2 kor. 12 drb. gyertyafaró rugóval 20 fillér. 25 drb. karacsnyfa-gyertya, szines, 20 fill. Anyalkák és lepkek repülő szárnyakkal drbja 18, 30 és 50 fillér. Karacsnyfa-harangooskak, gyönyörű anyalkákkal, nikkelből, darabja 50 fillér és 1 korona. Baa-üzüst, két méter hosszú, darabja 20, 30 és 50 fillér.

DUKESZ MIKSA karacsnyfa-disz nagyban raktára. Budapest, Ó-utca 8. (Az udvarban). 28151

Nálam

BUTOR

minden hitelképes, tisztosággal gondalkodó egyén

SÁNDOR IGNÁCZ

butorkereskedő, V. Bank-utca 7. (volt Sétáló-utca), Bazilika-templom közelében, Váci-körút mellett. — Butorkalauzot 1 korona, bélyeg ellenében küldök. Telefon 104-94.

Uj! Ryan health exerciser legkitűnőbb izomerősítő, testegyeneseítő, szobatorna készülék.

Orvosi-lag ajánlva. Hiyatalnokoknak, mindazoknak, kik kevés mozgást végeznek, igen egészséges. I Gyermekek és nőknek 9.— K. II. Férfiaknak 11.— K. III. „Athléta“, erős 13.— K. IV. „Herkules“, legerősebb 15.— K. V. „Combination“, gyermek, női, férfi 20.— K. Kertész Tódor Budapest, Kristóf-tér. Sport és játék. Képes árjegyzék, ingyen és bérment.

A NAGYMOSÁS

nem réme többé a háziasszony-nak, ha

NEPTUN

gőzmosógépet használja. A Neptun gőzmosógép a ruhát kíméletesen mossa és fertőtleníti. A Neptun mosógép akár külön kályhával, akár a tüzhelyrelyel összekötve használható. A Neptun mosógép használata által az idő, pénz és munka háromnegyed része megtakarítható.

Arjegyzéket szivesen küld

Schottola Ernő

BUDAPEST, VÁCI-KÖRUT 53. SZ.

Alkalmi vételt

ajánl szép és finom

butorok, szőnyegek, csillárok-ban

a legnagyobb alkalmi lakásberendezési áruház

VI., Lázár-utca 3.

(BAZILIKA KÖZELÉBEN.)

Jegyeseknek fontos! Vételkényszer nélkül mindenkinek meglekinteni ajánlatos.

FOGAK

8 koronás szájpadlás nélküli, gyökértávolítás nélküli, aranykoronák és tartós foglímések, foghúzóok árszámaitól. — Vidékek 12 óra alatti kielégítések. Régi hasznavehetetlen fogazat hasznavehetővé alakított. Dr. Hegedüs Jakab fogorvos Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 44. szám. Rendelés egész nap. Részletfizetés is. 10 évi jótállás és fájdalommentes kezelés, tartós foglímések 8 korona.

Budapesti Cabaret BONBONNIÉRE

Teréz-körút 28. Telefon 52-83.

Ma és a következő napokon a rendkívül mulatságos decemberi műsor

Vasárnap december 12-én

délutáni előadás 1 és 2 koronás helyárakkal

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31. TELEFON 110-22

Minden este 8 órákor

a szenzációs sikerű műsor!

Mérgezési eszt A keztyűsholt

Zsur a legénylakásban A trabukoi herceg

es Lebruns Gyárfas Dezső mint Messenger Boy

Azonkívül: Solti Hermin, Varjas Antal, Les Vallières, Az élő szobrok, Erika-Quintett és még 16 elsőrangú attrakció.

A téli kert tükörtermében ROYAL-KABARET. Ének és táncelőadás. Keringő-verseny. — Csilányzene reggeli 5 óráig. Rendes helyárak. Elővételi díj (este 6 óráig) páholyoknál 5 kor., minden egyéb jegynél 1 korona.

Azonnal jogos tulajdona! A zongora vagy pianó ha REMÉNYI MIHALY

legjobb rendszerű hitelstílyából veszi azt meg. Nem bérel a részletfizetés leple alatt, hanem azonnal sajátja a megvett hangszer. Ugyanazon árak mintha készpénzzel venné.

Előleg nem kell 10 frt havi részletfizetés mellett 10 frt a legjobb zongorát v. pianót. Részletes árjegyzék és prospektus díjtalanul küldetk Budapestről, Király-u. 58.

Nemcsak Budapesten, de vidéken is bárkinek rendelkezésére áll ezen eddig még nem létezőt sikerem ily könnyű feltételek mellett zongorát vagy más hangszert vásárolni. Zongorák hangolása és javítása a legképzettebb szakmunkások által.

Szénásy, Hoffmann és Társa

selyemáruházában

A NAGYSZABÁSÚ KARÁCSONYI OCCASIO

alkalmából a raktáron levő összes selymek, bársonyok, kabát-pelucsek, echarpeok stb. mélyen leszállított árban kerülnek eladásra.

Radames belés-selyem	most 45 kr.	○	Suhogó cameleon-glace	most 1.10
Messaline brillante	85 "	○	Kockás ruha- és blouse-selyem	1.25
Armure de soie	95 "	○	Salome souplesse ruhaselyem	1.35
Nehéz japáni tussor	95 "	○	Kabátbelés-duchesse	1.35
Csi os blouse-selyem	95 "	○	Legfinomabb blouse-selymek	1.60
Taffota glacé-rayé	95 "	○	Valódi angol ruhabársony	1.60
Fekete ruha-taffota	95 "	○	Duplaszéles Bengalin de soie	3.40

Mintázott Serge-foulard ruhára 95 kr.

130 cm. széles valódi angol kabát-sealskin, most 8 forint.

2 m. hosszú színházi echarpe 1 frt. 2 m. hosszú színházi echarpe arany és ezüst mintával 1.50, 1.90, 2.90, Mintákat vidékre bérmentve.

Szénásy, Hoffmann és Társa, csakis: IV., ker., Bécsi-utca 4. szám.

TITKOS BETEGSÉGEK.

Sajnos, de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, akinek vére és testnedvei meg vannak fertőzve és aki fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapoton csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes specialista orvoshoz fordulnak, aki jó tanácsokat tud adni a nemlő cetre vonatkozólag és az esetleg már meglévő bajokon is tud segíteni, akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése is.

Ilyen magaslatos hivatású dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista országos hírv. intézete (Budapest, VII., Rákóczi-ut 10.), ahol a legnagyobb titoktartás mellett, a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros sebeket, hűgveső-, hólyag-, ideg- és hátgerinczbajokat, az önfertőzés és szifilis utóbajait, magömlést, elgyengült férfit (impotentiát), kezdődő elmezavart, aranyeret, sérveket, vérbajokat, bőrbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségét. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármilyen okból fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak levelére kimerítő titoktartó választ (a levélbe csak válaszlevegőt kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges speciális gyógyszerekről is gondoskodik. Rendelés naponta d. e. 10-12-ig d. u. 3-5 óráig, (vasárnap déli 12-ig.) Cím: dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista, Budapest, VII., Rákóczi-ut 10.

Aki

már december 27-én

1 Millió 100 ezer

koronát nyerni akar, az rendeljen már most

1 db konvertált

Jelzőlog-sorsjegyet.

Évente 6 huzás.

Kapható 36 havi részletfizetésre.

Havi részlet csak 5 K 30 fill.

Már az első részlet befizetése elében megkötöm a sorsjegy sorozatával és számmával ellátott törvényes részletlét, melynek birtokában a vevő már a legközelebbi huzásban egyedül játékléggel részt vesz.

Fleissig Sándor

bank- és váltóüzlete

Budapest, VII., Erzsébet-körút 2.

Helyny vagy idült

bujakór - bántalmak

egy górvélykór, bőrbajok, rheuma, (izzag, fekélyek stb.) a romlott vértől származó egyéb bajoknak, mint miriszdaganat, rheumatizmus, a száj, gégé gyengülése, a garat, oncos esis, tehetetlenség és mandulitisz szerzett vagy örökölött bujakóros bántalmak esetében, a legmerőzöttebb és minden gyógykezeléssel dacoló betegségtől biztos és gyors gyógyulást nyújtanak.

Dr. Oliver vértisztító piskótái

melyek a francia kormány és a párisi orvosi akadémia által engedélyezve és a párisi kórházakban egyedül vannak engedélyezve.

Igen kellemes gyógyszer, melyet 60 év óta a legkiválóbb orvosok használnak, mint egyetlen és legjobb vértisztító szert és már számos kitüntetésben részesült.

Ára egy kis doboznak 25 darab tartalommal 5.60 kor., egy nagy doboznak 52 darab tartalommal 11 - kor. Minta és prospectus rendelkezésre áll.

Raktár: Török József gyógyszerész Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 22. szám.

FOGAK

és fogsorokat szajpadlás nélkül, a természetes fogaktól meg nem különböztethető és rágásra kitűnő 10 évi szavatosság mellett készít

Guttermuth János

műfog specialista
Budapest, VII., Baross-ter 20. l. em. jobbra 3.

Kérem a névre és az ajtószámra figyelni, mert ketten vagyunk e házban. — Érkezéskor kérem a kapu alatti táblán levő 3-as számú gombot megnyomni, hogy az érkezők sorrendje betartassék.
Telefon 158-63.

DR. FABINYI

specialista nemi bajokban
emeritált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

nemi betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphillist és önfertőzésből támadt idegbajokat.)
Meglepő az eredmény férfiu gyengeségnél (impotentia) még öregebb egyéneknek is.

Biztos alkor folytán a honorarium utólag is fizethető.
Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszeret.
Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.
Budapest, Rákóczi-ut 8/A. szám.
(Ajtáróház, a Pannónia szállóval szemben.)
Lepcsőházi bejárat. Külön várószobák.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK,
NÁSZAJÁNDÉK-
TÁRGYAK
A
LEGELONYÓSEBEN
POLGÁR KÁLMÁN
ÉKSZERESZ-ÉS MŰVÉSZ-
üzletében szerezhetők meg.
BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEGYZÉK 20 000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Óriási választék karácsonyi ajándék és játékszerekben olcsóért!

Olcsóság! **Olcsóság!** **Ez aztán az olcsó!**

42 ctm. öltözött baba czipő és harisnyával 1 frt.
Fatestrózi francia baba, selyem hajjal 40 cm.
90 kr., 60 cm. 1.45 frt.
Iskola hegedű valódi hurral 1 frt.
Babakocsi 50 kr.-tól 5 frtig.
Himnáló 3-4 éves gyermeknek 1 frt 50 kr.
Laterna magica 6 képpel 1 frt.
Sines vasut óraszerkezettel 1 frt.
Richter féle köpítő, 3. szám 1 frt.

Öltözött francia baba 50 krajczár.
Magától szaladó vasut 50 krajczár.
Gyermek játékegyedű 50 krajczár.
Óriási dob pléből, verővel 50 krajczár.
Magától szaladó posta, automobil 50 krajczár.
Óriási nikkel trombita kettős hanggal 50 kr.
Nagy doboz cinedény 50 krajczár.
Törhetetlen maché ló keréken 50 krajczár.
Fakocsi befogott lóval 50 krajczár.

Veszélytelen amerikai ezéllővő 50 krajczár.
Fénykép album verettel 1 frt.
Emlékalbum selyem plüssből 1 frt.
Levelezőalbum album igen díszes selyem plüssből 1 frt.
Női táska finom bőrből 1 frt.
Csont domino teljes játék 50 krajczár.
Csont domino teljes játék, nagyobb 1 frt.
Sörös v. bors készlet 6 pohárral dísz. festve 1 frt.

Halló!! 25 krajczáros és 1 koronás játékok nagy választékban külön osztályban vannak.

Továbbá minden létező gyermekjátékok, öltöző és öltöztetlen babák igazán mesés olcsó áron kaphatók.

Egyedül Budapesten! Blerió-repülőgép 50 krajczár!

Aki tehát szépet, jót és olcsót akar karácsonyra venni, legyen az szegény vagy gazdag, munkás vagy iparos az jőjjön! nézzen! és vegyen a

VERSENY-BAZÁRBA Budapest, VII., Rákóczi-ut 60. sz.

a Metropoli-szálloda mellett.

Vidékre 5 koronán felül utánvétellel. :: Árjegyzék a naponta érkező ujdonságok miatt nem küldetik.

KÉZIMUNKA

GOBELINEK!
hímzőanyagok és szövetek szabott gyári árakban. Kérjen nagy képes árjegyzéket. Telefon 109 06.

BERCZI D. SÁNDOR

Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. sz. saját áruházában

Intézeti kelengyék részére

hímzett és szövött monogrammok, betűk és számok rendkívül nagy választékban.

KÉPES BUDAPESTI SZAKÁCSKÖNYV

Sz. Hilaire Josefa,

Kovács Irma, Dorn Anna, Gombos Erzs, Moez Gézáné, özv. Gyöngyössi Sámuelné, Zemplényi Szabó Antalné nyomán szerkesztette

Zemplényi Szabó Antónia.

FÜGGELÉK:

A magyar gazdaszönyv házi kinostára.

Nolcadik, négy színezett képpel, ötvenhárom fémleccel és számos kiváló magyar és francia étellel bővített kiadás.

Ára kötve 4 korona 80 fillér.

Kapható:

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fiai) r. t.-nél

Budapest, VI. ker., Andrásy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Lekésett!

mert nincs jó óraja, pedig megtekinthető, pontos járások árán

POLGÁR KÁLMÁN

BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 29. szám

részletfizetésre

javítások és vidéki megrendelésekre különös ügyelem!

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldeték!

Az Én Ujságom

előfizetési ára:

Negyedévre 2.50, félévre 5.-, egész évre 10.- kor
Singer és Wolfner, Andrásy-ut 10. szám.

A Magyar Országos

Központi Takarékpénztár

1909. évi december 18-án, délután
4 órakor, az intézet helyiségében
(IV., Deák Ferencz-utca 7., I. em.)

rendkívüli közgyűlést

tart.

NAPIREND:

1. Az alapszabályok módosítása,
2. Az alapszabályoknak az 1397:32. t.-cz. 7. §-a értelmében való pótlása.
3. Az igazgatóság- és felügyelőbizottságnak kiegészítése.

Azon t. részvényesek, kik ezen közgyűlésen részt venni szándékoznak, sziveskedjenek részvényeiket az alapszabályok 23. §-a értelmében* f. é. december hó 15-éig délelőtt 12 óráig az intézet pénztáránál letenni.

Az igazgatóság.

* 23. §. Közgyűlésben részt vehetnek mindazon részvényesek, kik három nappal a közgyűlés megtartása előtt a le nem járt szelvényekkel együtt a részvényt tesznek le a társulatnál, mely legalább két hóval előbb iratott a letevő saját nevére.

Hirdetések felvételnek a lap kiadóhivatalában

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED belföldi társaság

Budapest, VII., Rákóczi-út 30, ajánlja

Pieper Nikolas Automata pisztolyt.

Csak olcsórangu gyártmányokat tartunk raktáron.

A Browning-pisztoly tökéletesítése 6.35 mm. Browning-patronok használatára készült. Legjobb előnye, hogy szabadkézzel minden szerszám nélkül egy fogással szétszedhető, ennek következtében tisztántartása és kezelése sokkal könnyebb. Baleset, egy pontosan működő biztosíték következtében, mely a kakaara irányul, ki van zárva. E meglepően egyszerű elvár.

Ára 80 korona. Havirészlet 4 kor.
12 havi egyenlő részletre 72 korona

Levegőgond és hosszant behúlandó.

Megrendelési ív.

Aufrecht és Goldschmied b. t. cégnél

Budapest, VII., Rákóczi-út 30. szám.

Ezennel megrendelem Pieper Automata-pisztolyt _____ korona árban, fizetendő _____ kor havi részletekben _____ től kezdve, Budapest, Aufrecht és Goldschmied cégnél. A csomagolási és szállítási költségeket magam viselem. Három havi részlet elmulasztása az egész hátralékot esedékessé teszi

Lakhely: _____
Kelet: _____
Név és foglalkozás: _____

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények
Használtak és újak, rendkívüli olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Balvány-utca 6—C. 83

Kereseik
egy házfelügyelői állást nagyobb bérházba, kaucióval rendelkezem, bármennyivel. Aki megszerzi, méltó jutalmat kap. Hungária-körút, hétház. Peko-vinál. 5849

Téli almat
100 kilót 30 és 36 koronáért ingyen csomagolással bérmentetlenül szállít utányvétellel Dácsék Péter Felsőbánya. 5848

Zongora
rövid, egészen új, elsőrendű gyártmány, sürzősen eladó Fehérvári-ut 29. II/14

Utózái szoba
urinéknél, csinos, rendkívül kényelmes berendezéssel, modern új palotában, fürdőszoba, villany stb. villamos megállóhelynél, előkelő úri embernek kiadó. Fehérvári ut 29. II. 14.

Rizike gomba
gomba, hus-, főzelék-, gyümölcs-konzervek, gyümölcszék, szörpök, szépségi csemegékről kérjen árjegyzéket. Felkai konzervgyár, Barla József Felka, Szepesm. 28006

Csemegeszőt
legnemesebb téli fajokban muskotályal 5 kilót 4 koronáért, remekesebb finom almát vagy körtét 3 koronáért, vékonyheju diót vagy óriás birset 2 1/2 koronáért, óriás gesztenyét vagy léduz ciztomot 2 koronáért szállít Müller J. gyümölcskivitele Kiskunmálás. 28020

Réz és vasbutor
a legolcsóbb gyári árban, rézagy 30 frt. Gyermek-ágy 10 frt. Angol vaságy acél scironnyal 20 frt. Összesükó vaságy 3 matraczal 8.25 legjobb minőségben kapható Weisz I. Bpest, Andrassy-ut 77., (bejárat a Rózsa-utca) Árjegyzék ingyen. 27980

Asztalosok
új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kivanatra ingyen küld a „Kegyelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

Pénzlelőget.
Telefon 149—00. Butorra zongorára varrógép kereskedelmi árukra, melyek bizományba beraktározatnak. Régi Tauber cég csak Baross-tér 17. sz.

Ekszerek,
ezüstnemek, órák, evőeszközök, disztáryak részletfizetésre olcsó áron beszerezhetők közvetlen a gyártótól Sárka János, Kolozsvár. Árjegyzék ingyen. 28091

Hogyne használnám
örömet Sztraka Menthol fogszippanját, mikor tapasztaltam, hogy jobb, olcsóbb és hatásosabb a többi fogtisztító szernél. Ára gyógytárakban 1 kor. 3 árbot 3 koronáért bérmentve küld Sztraka gyógyyszerész, Mohol/11.

Rekedtség
biztos és kellemes orvossága a Réthy-féle czukorka. 60 fillérért mindentől kapható.

Pótvizsgálatra,
javítóra, póterettségre, bármilyen vizsgálatra előkészít: „Szünidei Tanfolyam” Garay-u. 5. II. 12/a.

Temetkezési
vállalkozók, intézetek, egyetek, tarsulatok részére képes nagy árjegyzéket kivanatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részv.-társ. Nagymező-u. E. 46.

Kocsiárusarnok
VII. Rákóczi-ut 72. sz. Magyarországi legnagyobb kocsi raktára. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 26898

Rekord hangverseny-lemezek legjobbak a világon!
25 cm. mindkét oldalon bejátszva db K 3. — 12 db vásárlással K 2.50. — Gramofonok K 25. — 35. — 50. — 300. — Fonografok K 7. — Fonograf hangerek K 1.80. — csak utánvétellel SCHMUTZER FESTVÉREK gramofon és hanglemez nagyraktárban Budapest, József-körút 26. g. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

KOSSUTH LAJOS ARC-LAJOS KÉPE
berakott fából kidolgozva művészi kivitelben, elefant csont mintával izlésesen díszített valódi ébentakerettel, 75 cm. magas és 60 cm. széles nagyságban 300K-ért azonnal eladó

Ezt a remek művet egy Ausztráliából visszatért magyar ember készítette Kossuth Lajos legutolsó fényképfelvétele után. A hisztan, válogatott színes falapokból kirakott kép életű másolata az eredetinek, melynek összeállításán és díszítésén hat hónapnál tovább dolgozott a művész. Ez az egyedülálló, pompásan sikerült mű 600 koronára van értékelve és kiállítva. Bővebbet: VII. ker., Erzsébet-körút 50. I. 9.

+ Soványosság +
Az egyedüli eredménytől kísért házi-szer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telet testidomokat nyernek. — Hölgyek remek koblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jótállást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nekiküldhetőlen tápszer. Kiténtve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balazs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/1.

Elsőrendű SINGER-varrógépeket
nagybani eredeti gyári árban és minden árfelemelés nélkül, havi 8—10 kor. részletre szállítunk 10 évi jótállással.
LÁNG JAKAB és FIA
varrógép- és kerékpár nagykereskedők, Budapest, VII., József-körút 41. sz. Főüzlet: Baross-tér 4. és Budán: Margit-körút 6. sz. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Zálogcédulát,
brilliantot, aranyat, ezüstöt, ékszert és régiséget veszek és eladok. Kérés az ékszerész Budapest, VII., Király-utca 85. szám. — Telefonszám 95—48.

10 frt
havi részletfizetésre a legjobb zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt

ugyanoly aránt, mintha készpénzért venné, kizárólag csakis **REMÉNYI MIHÁLY**
elsőrangú nagy hangszerleltér Budapest, Király-utca 58. Árjegyzék és prospectus díjtalan

BUTOROK
háló-, ebédli-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések, réz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök, valódi angol bürger-nitúrak eladása s vétele **Wechsler Károlyné**
VII., Király-utca 23. I. em. Kazinoy-utca sark. 267

Ingóságokat
értékesítő és beraktározó vállalat Rákóczi-ut 19. bejárat a Szentkirályi utcából. Kezpenzülettel beraktároz bármilyen ingóságokat, berendezéseket mintaszert raktárba csekély díjazással értékesítés céljából vagy anélkül. Telefon 110—08. 9984

Légszész és villamos csillárok
legelőnyösebben beszerezhetők be **Kuicsár Sándor** bronzáru és csillárgyárban, Budapest, VI. ker., Dessewly-u. 9—11.

BUTOR
részletfizetésre vagy megvásárolt időre, szolid árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. — Felvilágosításra szolgál
LISZT ISTVÁN BUDAPEST,
most Kigyó-tér 4, butorraktárban. Több mint 500 képpel ellátott árjegyzék két bárkinek 60 fillér ellen franko elküldik.

BUTOR
30% megtakarítás! Régi Butorszalon
Budapest, Ferenciek tere 3 főlemezlet. Vétel és eladás **használt és új** polgári, urasági lakberendezéseknek mahagoni és palisander butorok, uriszobák, angol bürger-nitúrak és szalonbutorok, keleti szőnyegek, csillárok. — Telefon 82—13.

Parlamenti
gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémia tanárok által oktatott szaktananyagok. A Országos Magyar Gyorsíró-Egyület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állás-közvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Czimre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezetekről s más hirdetésünket néznie újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beiratások egész napon át.

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem. **Singer Jakob**
ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 27638

Vasbutor.
Rézagy 35 frt, gyermek-ágy 11, összesukható vaságy 5, ágybetét vaskeretű 5.50, fakeretű 3.50, rézgarnis 2.50. Összesukható tábori ágy acélsodronnyal 8.—, sodronnyon kerített, vaskaput legelőnyösebben szállít Hicker Gy. gyára Holló-utca 3/E. Telefon 22—66. 26975

Tokaji
hegyi bor (s. amorodni) kiváló zamatos, 1908. évi ötliteres csomag 7 korona 50 fillér, 10 literes 14. K. Tokaji aszubar, 2 pitonos édes, 5 filliteres áveg 12 korona, bérmentve. Nagyon vételnél megfelelő engedély. Megrendelhető Grittner Lajosnál Tokaj. 28102

GUMMIES HALHÓLYAGOK
STERYL
NEUMAYER LIPÓT
BUDAPEST, VILVÁCI-KÖRÚT 332. KAUERFENYŐZ.

Pénzt rögtön
butorra, zongorára, varrógépére, kerékpárra, könyvekre és kereskedelmi árukra, ha azokat száraz, tiszta raktárhelyiséreinkbe bizományba beraktározza
Tauber
VI. ker., Eötvös-utca 6/B. TELEFON 84—33.

Amerikai porcellán
pouder. Az eredeti doboz tetején „Yes” szócska áll kapható: Magyarországon mindenütt. Budapest, Kecksméti-utca 8. szám. Rákóczi-ut 9. szám.

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 756
SCHILLER IZIDOR
ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 3. szám.

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók.

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon 62—80. Alapított 1886-ban.

Sztraka Menthol-
fogszippanának nem kell nagyhangú, drága reklám, finom íze s kitűnő fogtisztító hatása folytán terjed az magától is. Ára gyógytárakban 1 korona. 3 darabot 3 koronáért bérmentve küld Sztraka gyógyyszerész, Mohol/10.

Mielőtt **gramofont**
vásárol, kérje a világhírű **THEROYAL**
beszélő gépek legújabb arany-zékét. Ezen gépeket egy évi jótállással szigorúan az eredeti nagybani gyári árakon és minden árfelemelés nélkül, havi 6—10 korona részletfizetésre szállítjuk, a vidékre is bá hová. Gramofonok 24 koronától feljebb. Kétoldalu nagy lemezek 3 kor. és 4 kor 50 fill.

LÁNG JAKAB és FIA
gramofon-nagykereskedők Budapest, József-körút 41. Fióküzleteink: VIII., Baross-tér 4. és Budán, II., Margit-körút 6. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása
háló-, ebédli-, szalon-, uriszoba és irodai teljes berendezések. — Dus raktár szőnyegek, függönyök, toritók, csillárok, vas- és rézbutorokban.
GROSZ SÁNDOR és Társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám, eselőtt Gyár-utca. Telefon 14—09.

60 fillért
akár bélyegben is, ha küld az alantú czimre, megkapja **Tabori Ró. erínének**

Egy igazi anya szellemi havyatéka
— czimű kis művét. — **Lengyel Odön**
Bpest, VI., Andrassy-ut 27.

VALÓ-
di francia különlegességek (óvszerek) csakis **P. Bergneran Fils** leghíresebb párisi gyártóól legelőnyösebben beszerezhetők
Polgár Sándornál
Budapest, VI. ker., Erzsébet-körút 50.
Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Neu Samu és Fia
szállítóeszköz és gépgyár, kir. országos fegyinteztet **VÁCZ.**
Gyárt: mindenemű fa- és vatalcsákat, kő- és kézkocsit, szerzőmákat, emelőgépeket, kettős áttelel, tűzfűrészasztalokat kerti és locomobilfeeszkendőköt stb. stb.
Budapesti raktár és iroda: **VI., Gyár-utca 23.**
Telefon: 161—27.
Körjén árajánlatot!

KWIZDA-FÉLE FLUID
Kigyó-véd. egy. Turista-fluid.
Rég bevált aromátus beőrszósés az inak és izmok erősítésére és edzésre. Turisták, kerékpározók, vadászok és lovások által sikerrel használva elő- és utóerősítésre: nagyobb turák után.
Egész üveg ára K 2.— Fél üveg ára K 1.20
Kwizda-féle Fluid
Valódián kapható a gyó y szertárakban. — Főraktár: **T5 8k József gyógyyszerésznél, Budapest, Király-utca 19., Andrassy-ut 26.**